

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

HISTORIE MIGRACE NA ÚZEMÍ PLZEŇSKÉHO
KRAJE A OBERPFALZ OD ROKU 1918

(se zaměřením na zahraniční migrace v kontextu současných událostí)

Libor KŮS

PLZEŇ, 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

*„HISTORIE MIGRACE NA ÚZEMÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE A OBERPFALZ OD ROKU 1918
(se zaměřením na mezinárodní migrace v kontext současných událostí)“*

vypracoval samostatně podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce, a za použití pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

V Plzni dne

.....

Podpis autora

Poděkování

Děkuji Bohu za možnost zpracovat tuto práci a vše čeho jsem se při tom naučil.

Dále děkuji Doc. PaedDr. Jaroslavu Dokoupilovi, Ph.D. za přínosné konzultace k této studii, panu Mgr. Janu Pekovi za spolupráci při získávání údajů pro výzkumnou část práce, a Lucii Kohoutové za korekci německých textů v této práci.

Obsah práce

ÚVOD.....	str.2
1) CÍLE A METODIKA PRÁCE.....	str.4
1.1 Cíle.....	str.4
1.2 Metodika.....	str.4
2) ZHODNOCENÍ LITERATURY.....	str.5
3) TEORETICKÁ ČÁST.....	str.7
3.1 Zahraniční migrace a jevy s ní spojené.....	str.7
3.1.1 Důvody k zahraniční migraci.....	str.9
3.1.2 Důsledky zahraniční migrace.....	str.10
3.1.3 Význam hranice pro zahraniční migraci.....	str.11
3.1.4 Urbanizace a migrace.....	str.13
3.1.5 Vliv Evropské Unie na zahraniční migraci.....	str.14
3.1.6 Koordinace zahraniční migrační politiky v Evropské Unii.....	str.15
3.1.7 Zahraniční migrační politika a přístupy k ní (s důrazem na rozdíly mezi ČR a SRN).....	str.16
3.1.8 Způsoby a prostředky překročení hranice.....	str.18
3.1.9 Organizace zabývající se problémem zahraniční migrace.....	str.19
3.1.10 Integrace zahraničních migrantů do společnosti.....	str.20
3.1.11 Evropská migrační krize.....	str.21
3.2 Historie migrace na území Plzeňského kraje a v Oberpfalz od roku 1918.....	str.22
3.2.1 Zahraniční migrace na území Plzeňského kraje a Oberpfalz 1938-1945...str.23	
3.2.2 Folmava jako příklad dopadu vlivu zahraniční migrace na jednu obec.....	str.25
3.2.3 Zahraniční migrace v letech po druhé světové válce.....	str.26
3.2.4 Zahraniční migrace v Plzeňském kraji za dob Železné opony.....	str.28
3.2.5 Zahraniční migrace v Oberpfalz za dob Železné opony.....	str.29
3.2.6 Vývoj zahraniční migrace po roce 1989 v Plzeňském kraji a Oberpfalz...str.30	
4) ANALYTICKÁ ČÁST.....	str.33
4.1 Plzeňský kraj a Oberpfalz před migrační krizí.....	str.33
4.2 Evropská migrační krize v Plzeňském kraji a v Oberpfalz.....	str.38
4.3 Případová studie pro Plzeňský kraj a v Oberpfalz - mínění vybraného segmentu populací obou regionů o migraci.....	str.43
4.3.1 Výsledky šetření.....	str.44
4.3.2 Upřesňující údaje za Plzeňský kraj.....	str.50
5) ZÁVĚR.....	str.52
6) LITERATURA.....	str.54
7) PŘÍLOHY.....	str.61
8) SEZNAMY.....	str.73
8.1 Seznam zkratk a slovník pojmů.....	str.73
8.2 Seznam tabulek, grafů, obrázků a map.....	str.74
8.3 Seznam příloh.....	str.74
9) ABSTRAKT.....	str.75
10) EVIDENČNÍ LIST.....	str.77

ÚVOD

Ve své bakalářské práci na téma zahraniční migrace ve vybraných evropských regionech, v níž se budu zabývat historií zahraniční migrace a vlivem současných migračních událostí na vybraná území, jsem si pro výzkum zvolil evropské regiony Plzeňský kraj v České republice (dále jen ČR) a vládní obvod Oberpfalz (Horní Falc) ve Svobodném státě Bavorsko (dále jen SSB). Oba tyto regiony jsou si blízké a mají dlouhou historii společných vztahů. Plzeňský kraj je naším domovem, Oberpfalz pak susedem, na jehož obyvatele jsme někteří z nás napojeni osobními kontakty. Evropská migrační krize se pak dotýká, ať už přímo či zprostředkovaně, snad každého obyvatele obou regionů. Tato práce má snahu hledat, zpracovat a pojmenovat komplexně řadu otázek spojených se zahraniční migrací, na něž musí Evropská unie a její členové hledat a nalézat odpovědi.

Území dnešního Plzeňského kraje (dále jen PK) a Oberpfalz (dále jen OP) byla od roku 1918 dějištěm řady významných regionálně politických a demografických změn, jež byly součástí dějinných událostí celoevropského významu. Zažily příslovečný „lesk a bídu“ života v meziválečném období, ve Velkoněmecké říši, v protivných blocích Studené války a nyní v Evropské unii (dále jen EU). Tyto změny se vždy zásadně dotkly života obyvatel obou regionů ve všech aspektech života a vytvořily výchozí podmínky pro migraci jako takovou, třebaže příčiny, směry a účel migrace, počet migrantů a další okolnosti migračních procesů se v prostoru a čase různí. Zapříčinily tak rozsáhlé demografické a sociální změny, které navždy změnilly oba sousední regiony.

Příhraničí obecně je názorným příkladem dopadu mezinárodních vztahů a hranice na zahraniční migraci obyvatelstva. Vztahy mezi státními subjekty na území Čech a Bavorska mají dlouhou historii a hranice mezi nimi plnily v 1. pol. 20. století funkci bariérovou, kontaktní, a zažila i faktickou likvidaci svého významu, aby se v 2. pol. století a začátkem 21. století tyto funkce zopakovaly. Kombinace historicko-politického a historicko-demografického vývoje (spolu s přírodními podmínkami) zapříčiňují dnešní perifernost příhraničí pro tyto regiony - a to především na české straně hranice¹ - což nadále tato území ovlivňuje ve vztahu k zahraniční migraci.

Práce má ukázat, že zahraniční migrace, především pak v kontextu současných událostí, není pro tyto regiony nic nového, že v nedávné historii zažily sami větší zahraniční migrační pohyby svého vlastního obyvatelstva. Dále má práce zjistit, jaké jsou rozdíly v přístupech českých a německých úřadů k zahraniční migraci a jejím účastníkům, především těch, jež jsou provázáni se současnou migrační krizí. K tomuto je však nutné tento problém komplexně pojmut a pochopit. Za tímto účelem budu dále také na vybraném segmentu lidské společnosti zjišťovat vztah vlastních občanů PK a OP k této problematice. Výsledky výzkumu shrnu v závěru.

¹ Dokladem tvrzení jsou výsledky výzkumů v publikacích DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Der Einfluss der tschechisch-bayerischen Grenze auf die natürlichen und die sozioökonomischen Systeme* Plzeň: ZČU, 2011, 185 stran, ISBN 978-80-261-0089-8 a DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Euroregion Šumava*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, 162 stran, ISBN978-80-7380-404-6

Vymezení problému

Otázka zahraniční migrace, především v území dnešního PK, je dosti komplikovaná, neboť došlo k mnoha pohybům obyvatelstva, jenž jsou dnes hůře kategorizovatelné. Uvedu modelový příklad: utečenci z těch území politického okresu Domažlice, jenž připadlo k Říši, se přesunují do Domažlic, kde následně zůstanou. Došlo tedy k migraci vnitřní nebo vnější? Československo (dále jen ČS(S)R) nikdy Mnichovskou dohodu neuznalo a považuje ji za právně neplatnou od samého začátku, zatímco dnešní Spolková republika Německo (dále jen SRN) též považuje dohodu za neplatnou - avšak nikoliv od samého začátku, což má z právního hlediska řadu důsledků. A nebo, jak se postavit ke „specifickým pohybům obyvatelstva“ jako byly pochody smrti nebo k internovaným lidem v koncentračním táboře Flossenbürg? Tyto a další problematické „pohyby“ mou práci na studii znesnadňují. Ze všech pohybů obyvatelstva ve vymezených regionech se v práci budu zabývat těmito:

I. Zahraniční migrací přes společnou hranici obou regionů.

II. Zahraniční migrací do/z těchto regionů. Výjimku bude tvořit poválečné období a dosídlování pohraničí, respektive přijímání vysídlenců.

III. Specifickými přesuny obyvatelstva (pochody smrti, nucené práce, návrat totálně nasazených nebo našich vojáků ze zahraničních armád).

Nebudu se naopak zabývat vnitřní ani amenitní migrací ani přirozenou měnou obyvatelstva.

U jednotlivých pohybů v jednotlivých obdobích rozeberu příčiny, směry, důvody a okolnosti migrace jakožto masovost těchto přesunů, a pokud to bude vhodné, tak i některé zajímavé jevy s nimi spojené. Protože se jedná o řešení migrace na mezoregionální úrovni, bude pojednání o příčinách i všem ostatním spojeným s jednotlivými pohyby osob mít charakter „spíše obecného“ pojetí, zato s konkrétními příklady.

Vymezení území

Práce se zaměřuje na výzkum zahraničních migračních pohybů vztahující se k administrativním regionům PK a OP v současných hranicích. Stanovit vymezení zájmového území ke konkrétnímu (dnešnímu) stavu hranic obou regionů je důležité, neboť v průběhu času docházelo, především na české straně, k výrazné proměně hranic obou regionů, které se od současných liší. Navíc v první polovině 20. století ani jeden z regionů neexistoval. Region OP byl ustanoven v roce 1954, do té doby tvořil jeden správní obvod s regionem Dolní Bavorsko. Za druhé světové války pak k tomuto regionu integrálně patřila i část zabraného pohraničí.² Současné hranice OP vznikly správní reformou (*Landkreisreform*) z 1. července 1972.³ Obraz dnešního územního rozsahu OP naleznete v *Příloze č.1*. Vývoj PK je komplikovanější. PK byl ustanoven až v roce 2000. Za První republiky existovaly v Čechách z administrativního hlediska jen politické okresy a pak země. Zamýšlené vytvoření župního zřízení se v Čechách nedočkalo realizace. Úplná proměna nastala v důsledku Mnichovské dohody, kdy na odstoupených územích ČSR v PK vznikl „*Regierungsbezirk Karlsbad*“ (vládní obvod Karlovy Vary) mezi Plzní a státní hranicí. Společná hranice na JZ se pak posunula směrem do vnitrozemí k Domažlicím a Klatovům a tato území byla přiřčena k tehdy existujícímu „*Regierungsbezirk Regensburg*“ (vládní obvod Řezno) ve vlastní Říši. Po

² SEMOTANOVÁ, Eva. *Česko. Ottův historický atlas*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007, str.332, ISBN 978-80-7360-577-5

³ *Oberpfalz. 1.3 Von der Kreisreform*. [online] Wikipedia, [cit.7.6.2016] Dostupné z: <https://de.wikipedia.org>

zániku Česko-Slovenské republiky pak byly v nově ustanoveném Protektorátu Čechy a Morava vytvořeny v prostoru dnešního PK „oberlandraty“ (vrchní zemské rady) Plzeň a Klatovy,⁴ které byly později sloučeny v jeden. Pro přiblížení představy viz *Příloha č. 2*. Vlastní PK byl ustanoven dne 1.1.1949, ale v jiných hranicích (na východě se přibližoval až k Vltavě). Ty dnešní získal až po reformě v roce 1960, kdy se z něj však stal (spolu s Karlovarským krajem) kraj Západočeský. Ten byl v roce 1990 zrušen. Z toho vyplývá, že i když se snažím dodržovat zpracovávání dat jen pro současné hranice, ne vždy to bude možno dodržet, neboť práce (především ty zabývající se migrací v období 1938-47) jsou zpracovávány pro tehdejší hranice regionů.

1 CÍLE A METODIKA PRÁCE

1.1 Cíle

Cílem práce je:

- A) Porovnat přístupy úřadů obou regionů - v PK a OP - k zahraniční migraci a migrantům.
- B) Vyhodnotit skladbu zahraničních migrantů v historii a současnosti ve vybraných regionech, jakožto i příčiny, průběh a důsledky migračních procesů na společnost.
- C) Zjistit vztah místního obyvatelstva obou regionů k současné zahraniční migraci a s ní spojeným faktorům.

Tyto cíle by mělo ozřejmit prověření níže vytyčených hypotéz.

Hypotézy

Na základě výše zmíněných cílů práce byly stanoveny následující hypotézy k řešení, které budou v práci zkoumány a v závěru práce bude provedeno jejich vyhodnocení.

Hypotéza 1

I přes členství ČR a SRN v EU existují rozdíly v přístupech německých a českých úřadů k migrační politice.

Hypotéza 2

Struktura zahraničních migrantů, příčiny a vývoj zahraniční migrace a důvody k ní v PK a OP budou za zkoumané období (od roku 1918 dodnes) odlišné.

Hypotéza 3

Mezi německým a českým obyvatelstvem zmíněných regionů existuje vzhledem k odlišným historickým zkušenostem rozdílný vztah k současné migrační problematice.

1.2 Metodika

Použité metody geografického výzkumu pro získávání dat budou jak terénní tak kabinetní výzkum. Terénním výzkumem bude získávání primárních dat dotazníkovým šetřením (za účelem zjištění konkrétní podoby vztahu českého a německého obyvatelstva k zahraničním migrantům). Kabinetním výzkumem bude práce se sekundárními daty ze zdrojů jako je Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) nebo *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Spolkový úřad pro migraci a uprchlickví; dále jen BAMF).

⁴ SEMOTANOVÁ, Eva. *Atlas českých dějin*, 2. díl - od r. 1618. Praha: Kartografie Praha, 2003, str. 47 a 60, ISBN 80-7011-675-7

Při utřídování dat bude užito tabulek, grafů, obrazů a slovního popisu.

Pro vyhodnocení dat bude použito základních metod, tedy metody vysvětlujícího popisu, interpretace obrazových a grafických děl, geografického srovnání i metoda historicko-geografická.

Dále bude použito analýzy situační, komparativní, příčin a následků a syntézy.

Situační analýzy bude využito k rozboru aktuální situace ve stavu migrantů v PK a OP.

Komparativní analýza je v mé práci potřebná pro existenci dvou různých regionů, jež srovnávám. Právě na srovnání obou regionů různě postižených zahraničně migračními pohyby přináší tato analýza poznatky o rozdílném přístupu aktérů v oblasti migrace a migrační politiky.

Analýzy příčin a následků bude použito jak pro popis historie zahraniční migrace na našem území, tak především při zaměření se na kontext současných událostí.

Syntéza bude použita pro shrnutí dílčích výsledků a pro formulování závěrů.

2 ZHODNOCENÍ LITERATURY

Pro tuto studii o zahraniční migraci v PK a OP bude užito vícero druhů literatury. Jednak se dá klasifikovat podle míry odbornosti od literatury odborné přes literaturu určenou širší veřejnosti po „vzpomínkovou“ literaturu. Dále by se mělo zmínit rozdělení literatury na tu s celorepublikovým zájmem a na literaturu s regionálním zájmem. Dále bude užito internetových zdrojů - především statistik a novinových zpráv. Nejčastěji užívanou literaturu představím na následujících řádcích. Též zmíním i literaturu, která mě při tvorbě práce ovlivnila a nepřímo se tedy promítá i do této studie.

Der Einfluss der tschechisch-bayerischen Grenze auf die natürlichen und die sozioökonomischen Systeme

Tato publikace od pánů Jaroslava Dokoupila, Jana Koppa a kolektivů je výsledkem sumarizace vlastních výzkumů autorů v česko-bavorském pohraničí a řeší v ní vlivy hraničních efektů na fyzickogeografické a socioekonomické systémy a vývoj tohoto pohraničí po roce 1989. Pro práci byla významná tím, že řešení základních faktorů ovlivňující migraci do příhraničních oblastí a vlivů existence hranice na jejich socioekonomické systémy. A také bylo při zpracovávání úvodu této práce vycházeno ze zpracování úvodu této publikace.

Euroregion Šumava

Publikace od pana Jaroslava Dokoupila a kolektivu je věnována geografické analýze Euroregionu Šumava v níž je zhodnocena fyzickogeografická a socioekonomická stránka regionu. Při zpracovávání této práce byla využita část věnovaná problematice pohraničí a existence hranice. Její úvod dále sloužil jako inspirace při kompozici úvodu v této práci.

Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)

Knih od pana Dušana Drbohlava a kolektivu pojednávající všestranně o nelegálních ekonomických aktivitách spojených se zahraničními migranty. Byla základem pro zpracovávání teorií migrace. Dále byla nápomocna pro zpracování tématu nelegální migrace a jevů s ní spojených, pro identifikaci úlohy neziskového sektoru v oblasti migrace a pro analýzu situace ve zdrojových zemích zahraničních migrantů a příčin jejich migrace.

České pohraničí - Bariéra nebo prostor zprostředkovávání?

Publikace Milana Jeřábka a kolektivu pojednává komplexně o dosavadním vývoji v českém pohraničí. Postihuje význam evropských integračních procesů i dějinných událostí na utváření jeho socioekonomického vývoje, význam hranice a působení nejrůznějších vnitřních a vnějších vlivů. V této práci z ní bylo citováno zejména při řešení obecného významu vlivu hranice na socioekonomický vývoj v příhraničí a řešení hraničních efektů.

Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání

Jedná se o publikaci Člověka v tísní při České televizi, jež shrnuje srozumitelnou formou mnoho současných globálních problémů a procesů včetně (zahraniční) migrace a zajímavých procesů a jevů s ní spojených. Tato publikace byla využita zvláště při zpracovávání teoretické části zahraniční migrace.

Nové dosídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce

Jedná se o hlavní zdroj faktografických zdrojů pro dosídlování Sudet po 2. sv. válce, o níž se v odborném posudku V. Lacina vyjádřil jako o „práci nezkresleně vyličující složité poměry v pohraničí po skončení války.“ M. Trapl se o ní vyjádřil jako o „hlubokém rozboru zásadních poválečných změn struktury našeho pohraničí.“

Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti EU a ČR)

Studie Marie Vavřejnové pojednávající o zahraniční migraci především jako o ekonomickém faktoru, a to zvláště v ČR a EU, se zaměřením na několik vybraných zemí. Studie byla užita při řešení rozličných efektů zahraniční migrace, pro rozpracování významu EU v zahraničních migračních procesech a nástrojích na její ovlivňování. Publikace byla též použita i pro řešení tématu zahraniční migrace v SRN.

Folmava! Vollmau! Das Böhmische Las Vegas

Jedná se o německou mutaci výstupu ze společného česko-bavorského projektu Gymnázia Jindřicha Šimona Baara z Domažlic a Gymnázia Wenera von Siemense z Regensburgu mapující dějiny pohraniční obce Folmava na Domažlicku, jejímiž autory jsou Jan Pék a Wolfgang Friedl a kolektivy studentů. Tato publikace je významná pro tuto práci zpracováním dopadů zahraniční migrace ve 20. a počátku 21. století pro historii „jedné obce“.

Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth

Výsledná práce studentského projektu kolegů studentů z univerzity v Bayreuthu vzniklá pod vedením Martina Doevenspecka se zabývá otázkou uprchlíků a zahraničních migrantů a jejich existencí v německé společnosti ve vládním obvodu Horní Franky. Je zaměřena na geografické a socioekonomické aspekty této problematiky. Tato práce byla použita při řešení výsledků případové studie o mínění vybraného segmentu populací PK a OP o zahraniční migraci a také jako zdroj informací o dalších zdrojích informací z německé strany.

Dále jsou pro mou bakalářskou práci důležité oficiální informační a statistické zdroje z české a německé strany zabývající se zahraniční migrací. Těmito jsou ČSÚ, BAMF, Mezinárodní organizace pro migraci (dále jen IOM), ministerstva, úřady atd.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Zahraňní migrace a jevy s ní spojené

IOM ve *Výkladovém slovníku migrační terminologie* uvádí migraci jako „*Geografický pohyb osob nebo skupiny osob přes státní hranici nebo v rámci území jednoho státu. Jedná se o pohyb populace v nejšířším slova smyslu, zahrnující jakýkoliv druh pohybu obyvatelstva z místa na místo, bez ohledu na jeho délku, motivaci či motivy. Pojem migrace proto zastřešuje pohyb uprchlíků, vysídlených osob, ekonomických migrantů, jakož i osob cestujících za jiným účelem, včetně sjednocení rodiny.*“⁵

V metodických vysvětlivkách uvádí ČSÚ migraci takto: „*Stěhování – prostorové přemísťování osob mezi dvěma územními jednotkami spojené se změnou místa bydliště. Synonymem pojmu „stěhování“ je pojem „migrace“. Pro rozlišení stěhování do nebo ven z určité územní jednotky se používá termín přistěhovalí (imigrace) a vystěhovalí (emigrace).*“ Za zahraniční stěhování je pak považována „změna trvalého, resp. u cizinců i přechodného, pobytu osoby z ČR do ciziny nebo z ciziny do ČR.“⁶ Do roku 1992 bylo za vnitřní stěhování považováno i stěhování mezi ČR a SR.⁷

Pohyb populace se dělí na přirozený a mechanický, přičemž lidská migrace je pohyb mechanický. Humánní geografie u migrace sleduje periodicitu pohybu (trvalá, dočasná), směry pohybu (koncentrační, dekoncentrační, neutrální), organizaci (živelná, plánovaná, řetězová) a charakteristiku migrantů a jejich skupin. Dále pak příčiny migrace, početnost migrace (individuální, skupinová, masová) a její prostorový průběh (přímé, po etapách, hierarchický charakter).

Na základě periodicity pak určujeme tři typy pohybu obyvatelstva: migrace obyvatelstva (změna bydliště), sezonní migrace a dojížděky do zaměstnání. V práci se budu zabývat zahraniční migrací obyvatelstva v PK a OP, a dále se pak zmíním okrajově v odůvodněných případech o některých „specifických pohybech obyvatelstva“, které se na území PK a OP vyskytly (např. internování v koncentračním táboře Flössenburg, pochody smrti aj.).

Teorie migrace

Dušan Drbohlav (2008) uvádí, že migrace je široce podmíněný proces ovlivněný zejména vnějšími faktory, a proto neexistuje a asi ani existovat nebude jedna vše vysvětlující teorie migrace, která by dokázala pojmut typově a měřítkově rozdílné migrační procesy.⁸ Existují však teorie, které se snaží migraci dílčím způsobem vysvětlit. Ty, dle mého názoru, nejvýznamnější uvedu níže.

Teorie (migračních) sítí je založena na vazbách mezi migranty žijícími v cílové zemi a lidmi žijícími v původní otčině (zdrojové zemi). Tyto vazby usnadňují proces migrace a integrace migrantů do/v cílové zemi. „Migrační sítě umožňují snáze překonávat překážky v migraci i

⁵ ANDRLOVÁ, Krystýna et al. *Výkladový slovník migrační terminologie*. [online] IOM, str.49, [cit.18.6.2016] Dostupné z: <http://www.iom.cz>

⁶ *Metodické vysvětlivky*. [online] ČSÚ, strana 6 [cit.8.6.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

⁷ TAMTÉŽ, str. 6

⁸ DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str.25, ISBN 978-80-246-1552-3

vytvářet podmínky k životu v cílových prostorech. Ovlivňují nejen destinaci migrujících, ale též jejich počet a složení“.⁹ Drbohlav dále píše že s růstem velikosti intenzity vztahů v migračních sítích cena a riziko migrace klesá a migrační pohyby narůstají. Vedle migračních sítí vznikají specifické sítě (tzv. risk-diverzification model) vysvětlující chování rodin - vyslání jejich členů do různých lokalit za účelem snížení rizika rázového ekonomického propadu všech členů rodiny. Teorii migračních sítí doplňuje také model „push-pull“ faktorů rozšiřující model o „dimenziefektu účelových vazeb mezi samotnými migranty.“¹⁰

Institucionální teorie migrace zdůrazňuje význam institucionálních subjektů¹¹ v migračním procesu a snaží se vysvětlit jejich vliv na migrační proudy. Teorie pracuje se skutečností, že lidé chtějící migrovat obvykle potřebují pro uskutečnění vlastní migrace „zprostředkovatele“. Instituce jsou podle ní důležitými aktéry vzniku a trvání migrace a integrace do společnosti v cílovém státě. „Instituce spoluvytvářejí prostředí pro migraci, odstraňují překážky, stejně jako je ovšem jiné instituce (např. státní) vytvářejí. Navíc mnohé institucionální subjekty z migrace také mnohdy velmi významně těží.“¹²

Teorie dvojího trhu je propojena s ekonomikou a tvrdí, že mezinárodní migrace do vyspělých zemí je dána poptávkou po levné pracovní síle ze zahraničí na nekvalifikované práce. Tím vznikají v ekonomice dva sektory, první je především pro domácí populaci (kvalifikované) a druhý je určen hlavně pro gastarbeitery (nekvalifikované).¹³ Tuto teorii však částečně problematizuje teorie světového systému tvrdící, že hlavním motorem migrace je nerovnoměrné rozložení bohatství ve světě, což vyvolává obousměrný migrační tok - expertů do periférie a nekvalifikované, ale též i kvalifikované pracovníky do jádra.¹⁴

Neoklasický ekonomický přístup pracuje s dvěma úrovněmi migrace. Na makroúrovni vysvětluje tato teorie migraci rozdílem mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách. Na mikroúrovni se pracuje s tezí, že člověk migruje za účelem zlepšení svého socioekonomického postavení. Těžištěm této teorie je trh práce - tj. možnost být zaměstnán.¹⁵

Koncept transnacionalizace klade důraz na migraci propojené přeshraniční vztahy, kde činnost migrantů upevňuje svazky mezi zdrojovou a cílovou zemí.¹⁶

⁹ DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str.26, ISBN 978-80-246-1552-3

¹⁰ DRBOHLAV, Dušan, UHEREK, Zdeněk. *Reflexe migračních teorií*. [online] Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, str. 7-8 [cit.17.1.2017] Dostupné z: <https://web.natur.cuni.cz/ksgrsek/illegal/clanky/Uherek-Teorie.pdf>

¹¹ tj. vládní i nevládní subjekty, jakožto i subjekty kriminální

¹² DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str.26-27, ISBN 978-80-246-1552-3

¹³ TAMTÉŽ, str. 25-26

¹⁴ DRBOHLAV, Dušan, UHEREK, Zdeněk. *Reflexe migračních teorií*. [online] Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, str. 8 [cit.17.1.2017] Dostupné z: <https://web.natur.cuni.cz/ksgrsek/illegal/clanky/Uherek-Teorie.pdf>

¹⁵ TAMTÉŽ, str. 6-7

¹⁶ TAMTÉŽ, str. 8

3.1.1 Důvody k zahraniční migraci

K zahraniční migraci vedou lidi nejrůznější důvody: ekonomické, politické, sociální či ekologické. Migrace se projevuje v mnoha společenských oblastech ve státech, v nichž působí, a to jak ve státech cílových, tranzitních i zdrojových. Právní definování a postavení migrantů je učeno řadou dohod, především Ženevskou konvencí z roku 1951 a tzv. Newyorským protokolem z roku 1967. Dále se pak v EU uplatňují tzv. humanitární statusy (dočasné útočiště, status strpění, pobyt na bázi humanitární aj.), které vyplňují „díry“ v mezinárodních smlouvách.¹⁷ Politiky jednotlivých cílových zemí se však ve vztahu k migraci liší. Důvody k zahraniční migraci bývají často kombinací existence negativních faktorů ve zdrojovém státě migrantů a pozitivními faktory v cílových státech. Příčina opuštění původní státu má mnoho druhů pohnutek - od nezbytné emigrace s cílem zachránit si život po snahu získat sociálně-ekonomické výhody. Jednoznačně nejvíce je ve světě ekonomických migrantů.¹⁸

Ondřej Nádvorník (2004) stanovuje sedm faktorů ovlivňujících zahraniční migraci: ekonomické, politické, demografické, ekonomické, psychologické, migrační politiku státu a scelování rodin. Zmiňuje však i další faktory, např. globalizaci či informační revoluci.¹⁹ V publikaci také konstatuje, že důvody k migraci do ekonomicky vyspělých zemí jsou západní liberalizmus a snaha dosáhnout na západní konzumní styl, na který v jejich zemích nelze dosáhnout.²⁰

Účastníci migračních pohybů se označují jako migranti. IOM k tomuto slovu ve *Výkladovém slovníku migrační terminologie* říká: „Na mezinárodní úrovni žádná obecně uznávaná definice migranta neexistuje. Pojem migrant byl dříve chápán jako označení každé osoby, která se svobodně rozhodne odcestovat pro svůj osobní prospěch nezávisle na vlivu dalších závažných okolností. Tento pojem se tudíž vztahoval na osoby a jejich rodinné příslušníky, které odcestovaly do jiného státu či regionu, aby zlepšily své hmotné a společenské podmínky i životní perspektivu pro sebe a svoji rodinu. OSN definuje migranta jako osobu, která se zdržuje v cizině déle než jeden rok, bez ohledu na příčiny (zda dobrovolně či nedobrovolně) a způsoby migrace. Na základě takto formulované definice tedy osoby cestující na kratší dobu jako turisté nebo podnikatelé nejsou považované za migranty. Obecná praxe je však širší a zahrnuje pod tento pojem i některé migranty cestující na kratší dobu, jako například sezonní brigádníky na farmách, kteří cestují za prací v období setí a sklizně.“²¹ Jak vyplývá z výše uvedeného, za migranty můžeme počítat vedle obvyklých usazujících se migrantů sezonní migranty, žadatele o azyl, misionáře, adoptované děti, sportovce, studenty, univerzitní zaměstnance, bohaté podnikatele ... a jejich rodiny.²²

S pojmem, se kterým se ve vztahu k migraci operuje, je uprchlictví - a uprchlíci. Mezi migranty a uprchlíky je zásadní rozdíl! Zatímco migranti (zejména ekonomičtí) se stěhují za

¹⁷ NÁDVORNÍK, Ondřej et al. *Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Condor Plus, s.r.o, 2004, str.211, ISBN 80-903510-0-X

¹⁸ TAMTÉŽ, str. 206

¹⁹ TAMTÉŽ, str.206-207

²⁰ TAMTÉŽ, str. 207

²¹ ANDRLOVÁ, Krystýna et al. *Výkladový slovník migrační terminologie*. [online] IOM, str.49, [cit.18.6.2016] Dostupné z: <http://www.iom.cz>

²² NÁDVORNÍK, Ondřej et al. *Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Condor Plus, s.r.o, 2004, str.208, ISBN 80-903510-0-X

účelem získání socio-ekonomických výhod, uprchlíci se stěhovat musí, aby si zachránili život. Rozdílnost příčin migrace je reflektována i právním statutem v mezinárodním právu.²³ Pro označení migrujících lidí bylo v této studii obecně zvoleno používání výrazu zahraniční migrant, jelikož každý emigrant je zároveň i imigrantem. Práce se též obecně zdrží užívání slova cizinec (s výjimkou míst, kde to bude považováno za funkční, nebo to bude odpovídat označení ve zdroji), neboť to je podle zákona člověk pocházející ze zemí mimo EU nebo ESVO²⁴ (§ 435/2004 Sb.). Výjimku z obecně používaného označení představují případy, kde je z historického pohledu stav těchto lidí jistý, nebo kde jde jen o jeden z těchto stavů.

Zahraníční migranty lze dělit taktéž podle legality jejich přítomnosti (viz dále). Toto je nutné uvést již zde, neboť je nutno v předstihu zdůraznit, že čísla, která budou uváděna k migračním pohybům, zaznamenávají pouze oficiální a odhalenou neoficiální zahraniční migraci. Neodhalenou nelegální zahraniční migraci lze nanejvýš odhadnout.

3.1.2 Důsledky zahraniční migrace

Jak Nádvorník (2004) píše, že tyto důsledky lze posuzovat ze čtyř pohledů: z pohledu vlastního migranta, z pohledu emigrantských zemí, z pohledů tranzitních zemí, a z pohledu cílových zemí. Tyto pohledy rozeberu níže.

Z pohledu migranta je zahraniční migrace samozřejmě přínosem. Migrační proud se skládá z migrantů, tj. lidí obdařených schopností racionálního uvažování. Tito lidé migrují až v okamžiku, kdy pro ně očekávané přínosy podstatným způsobem převážní nad zápory takového činu a případnými nebezpečími migrace do zahraničí.

Dopad na země původu je dvojjakostní. Odcházejí mladí, a někdy i vzdělaní lidé (spíše muži), což oslabuje jejich vlastní hospodářský potenciál. Na druhé straně dochází ke snižování sociálního tlaku ve společnosti (pokles nezaměstnanosti, vyrovnávání početních rozdílů mezi muži a ženami, ...) a k přílivu peněz ze zahraničí, které posílají migranti domů rodinám (tzv. remittance), které mají pozitivní efekt na růst životní úrovně ve zdrojových zemích a na ekonomický rozvoj v nich.

Dopad na tranzitní země bývá při větších přesunech osob obvykle „mírně negativní“, neboť dochází tímto k vytváření dodatečné zátěže na logistické kapacity a policejní síly tranzitních zemí majících za úkol migranty kontrolovat / deportovat / zabránit jejich vstupu do země. Toto vidíme např. v tranzitních státech jako Itálie či Řecko, kudy se snaží dostat zahraniční migranti do bohatých zemí EU. Pokud se v některé tranzitní zemi migranti kumulují, vytváří to další tlak na společnosti a jejich zdroje.

Dopady na cílové země jsou ožehavou otázkou, neboť se v EU zahraniční migrace stala bolavým místem evropské politiky, a stojí za to je přiblížit. Otázkou pozitivních a negativních faktorů imigrace v cílových zemích v EU se zabývala Marie Vavrejšnová (2011) z Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky a dospěla k tomuto:

Pozitivní na zahraniční imigraci je, že imigrace doplňuje klesající počty obyvatel a chybějící pracovníky v řadě profesí, doplňují místa v sezónních pracích, že za určitých okolností jsou zdrojem pracovní síly, rozvoj zahraničního obchodu mezi zdrojovými a cílovými zeměmi a zvýšení příjmu do státní kasy těmi imigranty, kteří platí daně.

²³ NÁDVORNÍK, Ondřej et al. *Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Condor Plus, s.r.o, 2004, str.211, ISBN 80-903510-0-X

²⁴ Evropské sdružení volného obchodu zahrnující dnes státy Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

Negativní na ní naproti tomu jsou remitance, že komplikuje domácím pracujícím jejich situaci na místním pracovním trhu, což má obzvláště v časech krize za následek nevraživost domácích k imigrantům, vyplácení sociálních a jiných dávek těmto lidem a nakonec i problematiku trestné činnosti a ilegálního pobytu imigrantů.²⁵

Jaké faktory však celkově převažují u migrantů, kteří přišli do EU v rámci evropské migrační krize? O tom panují značné rozpory. Evropští liberálové a „nová levice“ hovoří o „uprchlících“ (migrantech) jako o ukřivděných a zároveň užitečných lidech, jimž jsme povinni pomoci a o jakémsi kulturním obohacení jejich příchodem - aniž by specifikovali, co tím přesně myslí. Některé statistiky navíc tato slova podřívají. Např. ve Švédsku z celkového počtu cca 160.000 přichozích za rok 2015 pracovalo v květnu 2016 necelých 500 lidí.²⁶ V SRN zas z imigrantů příšlých za roky 2013-2015 je ze 100% „uprchlíků“ jen 13% aktivních na trhu práce.²⁷ Naproti tomu konzervativní a zvláště nacionalistické kruhy přicházejí s jiným pohledem vidícím migranty mnohdy jako hordy kobylek chtějící žít z evropského (národního) blahobytu. Tento pohled je naproti tomu často zavádějící neboť nedostatečně odděluje ekonomické migranty a ty ostatní. Není to však pohled neodůvodněný. Příkladem je představitel Republiky Kongo u Organizace spojených národů (dále jen OSN) Serge Boret Bokwango, který už v roce 2011 označil v rozhovoru pro italský list *Julienews* africké uprchlíky (míněno migranty ze subsaharské Afriky) v jižní Itálii za „odpad Afriky“.²⁸ Negativní vliv má i řada nešťastných vyjádření o migrantech, např. jako o budoucích partnerech Evropanů (Evropanek!).²⁹

3.1.3 Význam hranice pro zahraniční migraci

Ottův slovník naučný říká o hranici následující: „*Hranice jest čára, dělící dvě sousední držby. Bývají určovány buď znaky přírodními (moře, řeky, potoky, horské hřbety...), nebo znaky v půdě pevně zasazenými (hraniční kameny). Hranice státní dělí jeden stát od druhého.*“³⁰ Jedná se tedy o předěl mezi dvěma úděly, jenž není linií, ale plochou ohraničující prostor suverenity států sahající i do vzdušného prostoru a pod zemský povrch. Teorií hranic se zabývá politická geografie. Problematika hranice se nejčastěji diskutuje ve vztahu ke státnímu území, jenž je vymezeno státní hranicí. Politická geografie se ve studiu hranic zaměřuje na studium procesu stanovení hranice, různých přístupů k hranici a její genetickou klasifikaci.

Podél hranice se formuje obvykle (ne však vždy) území, specifický region, který je existencí státní hranice a přiléhajícího regionu přímo ovlivněn a spolu s tím také ovlivňuje (tak či onak)

²⁵ VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti Evropské Unie a české republiky)*. Studie5/2011, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, str.11-15., ISBN: 978-80-86729-66-4

²⁶ *Ze 160 tisíc loňských žadatelů o azyl ve Švédsku má práci asi 500 běženců.* [online] Novinky.cz. 31.5.2016, 14:13, [cit.20.6.2016] Dostupné z: <https://www.novinky.cz>

²⁷ DRBOHLAV, Dušan. *Studio 6.* [online] Praha: ČT, 21.12.2016, 9:44, [cit. 18.1.2017] Dostupné z : <http://www.ceskatelevize.cz>

²⁸ Anonym. *Il rappresentante congolese dell'Onu duro contro alcuni africani residenti in Italia.* [online] *Julienews*, 7.6.2011, 19:06, [cit.19.6.2016] Dostupné z: <http://www.julienews.it>

²⁹ "mcm". *Bez uprchlíků zdegenerujeme, říká německý ministr.* [online] Novinky.cz. 9.6.2016, 4:08, [cit.20.6.2016] Dostupné z: <https://www.novinky.cz>

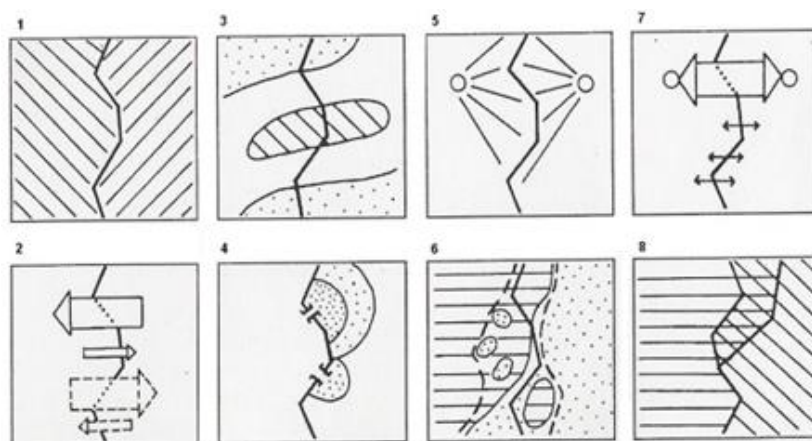
³⁰ Kolektiv spolupracovníků. *Ottův slovník naučný – ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí.* Jedenáctý díl, Praha: Nakladatelství J. Otto, spol. s r. o., str. 754-55

i přeshraniční migraci. Tyto regiony tvoří ochranu svých jader, a rozvoj těchto regionů ovlivňuje jak jádro, tak sousedící region.³¹ Toto území se nazývá pohraničí / příhraničí (slova jsou ve světě chápána jako synonyma)³² a jak ukáží dále, příhraničí mělo na zahraniční migraci ve 20. století značný dopad.

Geneticky hranice PK a OP ve 20. století došly na konci 30. let značné proměny z hranice přirozené - antecedentní³³ v hranici umělou - konsekventní³⁴; aby se po porážce hitlerovského Německa navrátily do výchozího stavu. O proměně hranic více v kapitole zabývající se historií migrace mezi PK a OP. Tamtéž byly zapracovány i přístupy k výzkumu hranice mezi PK a OP (historicko-geografický přístup, funkcionální i geograficko-politický).

Hranice má ve vztahu k migraci tři různé režimy působení: plní funkci bariérovou, kontaktní, třetí režim je nastolení stavu faktické likvidace hranice jako překážky pohybu. Toto bude blíže taktéž přiblíženo v té části práce věnující se proměně česko-bavorské hranice.³⁵

Podle Jeřábka (2004) hranice vytvářejí v prostoru k ní přiléhajícím regionům „zónu tlaku“ mající různou kvalitu odvíjející se od vlastností hranice, skrze čehož dochází ke vzájemnému ovlivňování v příhraničním prostoru, jehož charakter vyjadřují hraniční efekty.³⁶ Typy efektů podle Beluzského uvádím níže.

Obrázek 4: Hraniční efekty: 1) areálový, 2) potenciálně diferencní, 3) kontinuální, 4) difúzní, 5) periferie, 6) politicko-historický, 7) přeskoků, 8) politicko-historický

Obr. č.1 Typy hraničních efektů

Zdroj: SEGER, BERUZELSKY. 1993³⁷

V historii proměny a vývoje česko-bavorské hranice se projeví všechny efekty, jenž se vzájemně prolínaly a prolínají. V současnosti se projevují s rozvojem přeshraniční interakce

³¹ DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Der Einfluss der tschechisch-bayerischen Grenze auf die natürlichen und die sozioökonomischen Systeme* Plzeň: ZČU, 2011, str.9-10, ISBN 978-80-261-0089-8

³² DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Euroregion Šumava*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, str. 19, ISBN 978-80-7380-404-6

³³ *antecedentní hranice* - hranice starší než kulturně civilizační poměry

³⁴ *konsekventní hranice* - typ subsekventní hranice (vytvořené na základě kulturně civilizačních poměrů) vzniknuvší na jazykové či náboženské základně

³⁵ DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Der Einfluss der tschechisch-bayerischen Grenze auf die natürlichen und die sozioökonomischen Systeme* Plzeň: ZČU, 2011, str. 9-10, ISBN 978-80-261-0089-8

³⁶ JEŘÁBEK, Milan et al. *České pohraničí - Bariéra nebo prostor zprostředkovávání?* Praha: Academica, 2004, str. 53-58, ISBN 80-200-1051-3

³⁷ CHVÁTALOVÁ, Jana. *Problémy periferních oblastí na příkladu jihozápadní Moravy*. [online] Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. Diplomová práce 07-FP-KGE-08. [cit.18.6.2016] Dostupné z: https://dSPACE.tul.cz/bitstream/handle/15240/8440/mgr_14821.pdf?sequence=1

spojené s členstvím v EU a existencí různých přeshraničních projektů efekty *potencionálně* *diferenční až difúzní*. *Politicko-historické* efekty se projevují např. nářečím v PK.³⁸ *Areálový* efekt je dán rozdílností sociálně politického systému v ČR a SSB. Pro vzdálenost od jader a fyzicko-geografické podmínky se v PK projevuje významně efekt *perifernosti* oblastí Šumavy a Českého lesa. Dopady různých hraničních efektů na přeshraniční migraci mohou být tedy obecně vzato jak pozitivní (ve smyslu podpory zahraniční migrace), tak negativní (ve smyslu kladení překážek pro tuto migraci), potažmo nemusí mít žádného z těchto vlivů. Samotná existence státní hranice je však ze své podstaty vždy překážkou pro zahraniční migraci.

3.1.4 Urbanizace a migrace

Obecně vzato je migrace - včetně té zahraniční - pro urbanizaci zásadní a je hlavní silou pro přerozdělování lidí v prostoru, tedy mezi vesnicemi a maloměstsky na straně jedné a velkoměstsky na straně druhé. Důvodem k tomuto je význam města jakožto centra - ekonomického, sociálního, kulturního.

V souvislosti s migranty příšlých s migrační krizí se občas objevují informace, že se uprchlíkům nechce žít v maloměstech a vesnicích a chtějí do „pravého Německa“ - německých velkoměst.³⁹ Důvody jsou obecně vzato spojeny s významem velkoměst ve státech, odkud migranti přišli. Tam jsou vesnice a maloměsta spojeny s namáhavou fyzickou prací, bídou a minimem příležitostí, zatímco velkoměsta ve zdrojových státech migrantů jim nabízejí příležitosti - a také informace o vyspělých zemích, přístup k pašerákům a dálkové dopravě, které na tamních vsích a maloměstech nejsou. Svou roli nejspíše hraje i to, že jako první jdou do migrační vlny lidé spíše z tamního (velko)městského prostředí, kteří přicházejí do srovnatelného prostředí. Teprve pak se stávají součástí migračních pohybů spíše lidé z maloměst a vsí, kteří pak míří do méně urbanizovaných zón státu.⁴⁰ A pak je tu pravděpodobně u části zahraničních migrantů požadavek na pohodlný život, který se pro ně pojí s velkoměstsky.

Při samotném rozložení migrantů ve městě se projevují některé (de)urbanizační a (de)koncentrační procesy. Okolnosti se mnoha způsoby různé, ale obecný proces lze popsat asi takto: na začátku procesu jsou zahraniční migranti umístěni v určitý objekt X v urbanizované lokalitě a v určitém okamžiku Q - a pakliže je soužití domorodců a přistěhovalců nekompatibilní, nastává proces známý jako „bílý útěk“, v jehož důsledku vznikají v okolí objektu X po určité době t přistěhovalcké oblasti (čtvrti), z nichž se ne zřídka stávají tzv. „No Go“ zóny. Tyto oblasti umožňují zachování existence sociálně-kulturních charakteristik minoritě v jinak majoritní společnosti bez nutnosti se přizpůsobovat. Takovými dobře známými No Go zónami v celé EU jsou bruselská čtvrť Molenbeek, pařížský 13. okrsek nebo severní Marseille.

Další aspekt podporující příchod do měst je projevení se migračních řetězců (teorie sítí) - tj. stěhování se do míst, kde již žijí příslušníci vlastního národa, v EU tedy obvykle do velkoměst.

³⁸ MUŽÍKOVÁ, Olga et al. *Odmaturuj! z českého jazyka*. Brno: DIDAKTIS, 2007, str.7, ISBN 80-7358-082-9

³⁹ KLICAR, Filip. *Uprchlíci opouštějí německá maloměsta. Chceme to pravé Německo, říkají..* [online] iDnes, 8.4. 2016, 17:43. [cit.20.6.2016] Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz>

⁴⁰ NÁDVORNÍK, Ondřej et al. *Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Condor Plus, s.r.o, 2004, str.209, ISBN 80-903510-0-X

3.1.5 Vliv Evropské Unie na zahraniční migraci

Toto téma zvláště dobře rozpracovala ve své studii Marie Vajverová (2011). Uvádí, že většina členských zemí EU se za poslední desetiletí stala cílovými zeměmi zahraniční migrace. A neboť je se zahraniční migrací - zvláště v poslední době - spojeno mnoho palčivých problémů, věnují jí všechny členské země zvláštní pozornost.

V EU jsou patrné pohyby zahraničních migrantů na ose východ-západ a jih-sever, a to i v PK a OP. A nejedná se jen o nekvalifikovanou pracovní sílu. Příkladem je dobře známý trend odchodu zdravotnického personálu z ČR (tedy i PK) do SRN (tedy i OP), kde kromě posílení místních stavů zdravotnického personálu také částečně vykrývají odchod vlastního německého zdravotního personálu dále do zahraničí, např. do Skandinávie. Odchod zdravotnického personálu od nás pro změnu alespoň z části sanuje jeho příchod z východu (Slovensko, Ukrajina).⁴¹

Vedle nedostatku pracovních sil je potřeba zahraniční migrace dáována do souvislosti se stárnutím obyvatelstva, neboť v EU je průměrná míra plodnosti na jednu ženu nižší než 2.1 dítěte, což je hranice nutná pro přirozenou měnu společnosti.

Přestože se všechny státy snaží zvýšit podíl zahraničních migrantů s vyšší kvalifikací, v současné době dominují mezi zahraničními migranty lidé s nízkou kvalifikací a jejich rodiny. Kapitalistické státy měly po druhé světové válce zákony podporující zahraniční migraci tzv. „gastarbeiterů“ („hostující pracovníci“). To se změnilo v souvislosti s hospodářskou krizí z kraje 70. let 20. století, na což reagovaly západní státy restriktivními opatřeními na omezení zahraniční migrace. Řada z přichozích gastarbeiterů však v hostitelských zemích zůstala a v rámci programů scelování rodin došlo k dalšímu výraznému přílivu zahraničních migrantů.

V souvislosti s budováním EU bylo ustanoveno i právo na volný pohyb osob (a pracovních sil). Toto se realizuje v rámci tzv. schengenského prostoru (zóna volného pohybu osob), kterou zrealizovaly signatářské státy právě v rámci EU (členy však jsou a mohou být i státy ze zemí mimo EU) a právo na volný pohyb osob také patří mezi základní svobody⁴² v EU a zároveň patří i mezi její největší devízy. Toto právo je ošetřeno v *Potvrzení volného pohybu pracovníků: práva a hlavní vývojové změny* ze dne 13.7.2010. V tomto dokumentu nalezneme odkazy na příslušné právní předpisy.⁴³ Pro občany některých nově přistoupivších zemí bylo právo na volný pohyb pracovních sil některými státy vč. SRN omezeno během tzv. přechodového období - jednalo se o omezení přístupu pracovníků z těchto zemí vč. ČR na jejich pracovní trh, neboť se tyto země domnívaly, že dojde k masovému příchodu nových pracovních sil, a snažily se toto oddálit (možno bylo otevření pracovního trhu vlastních států pozdržet až o 7 let, čehož většina států využila v celé délce této lhůty). Masový příliv pracovníků do těchto zemí však nenastal.⁴⁴

⁴¹ VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti Evropské Unie a české republiky)*. Studie5/2011, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, str.19, ISBN: 978-80-86729-66-4

⁴² Dalšími základními svobodami v EU jsou volné pohyby zboží, služeb a kapitálu

⁴³ *Potvrzení volného pohybu pracovníků: práva a hlavní vývojové změny*. [online] Evropská komise, 13.7.2010, [cit. 22.12.2016] Dostupné z: <http://www.google.cz>

⁴⁴ VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti Evropské Unie a české republiky)*. Studie5/2011, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, str.24, ISBN: 978-80-86729-66-4

3.1.6 Koordinace zahraniční migrační politiky v Evropské Unii

Každý stát EU realizuje vlastní imigrační politiku. Její řešení se odvíjí od charakteru zahraničních migračních proudů, které se každé země dotýkají jinak, a od politických a kulturních tradic dané země. Nejviditelněji se rozdíl takovýchto přístupů v EU dá ukázat ve vztahu států Visegrádské čtyřky (dále jen V4) se SRN a státy Skandinávie. Je však snaha států EU tento problém řešit společným postupem, protože všechny členské státy se potýkají s podobnými problémy: ochrana hranic, řešení nelegální zahraniční migrace a jejich navrácení do mateřských zemí aj. Výsledkem těchto jednání bylo několik dokumentů řešících společnou imigrační politiku, opatření na podporu legální migrace a postupů proti nelegálním zahraničním migrantům. Konkrétním výstupem z těchto jednání byl např. *Dublinský systém*. Ministerstvo vnitra ČR (dále jen MVČR) o cílech dublinského systému hovoří takto: „*Cílem dublinského systému je eliminovat jev zvaný "asylum shopping", kdy řízení o žádosti cizince je vedeno současně nebo postupně několika členskými státy, do kterých se cizinec účelově přemísťuje, a současně předejít situaci označované jako "refugee in orbit", kdy se naopak žádný stát nepokládá za příslušný k meritornímu posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, neboť aplikuje princip třetí bezpečné země na členské státy Evropské unie, ve kterých žadatel o mezinárodní ochranu pobýval před příchodem do státu, který nyní žádost hodnotí. Pro žadatele o mezinárodní ochranu Dublinský systém obecně znamená, že má právo na meritorní posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu pouze v jednom členském státě Evropské unie (tzv. "one-chance-only princip").“⁴⁵ MVČR dále na stránce uvádí, že „*právním základem dublinského systému je v současnosti Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (tzv. Nařízení Dublin III). Toto nařízení stanoví soubor kritérií, podle nichž je určen jeden členský stát, který je příslušný k rozhodnutí o podané žádosti o azyl.*“⁴⁶*

Právě azylová a návratová politika nabývá v poslední době ve vnitroeuropejských diskuzích na významu. Je dobře známým faktem, že nelegální a ekonomičtí imigranti žádající v zemích EU o azyl se odvolávají proti zamítavým stanoviskům, likvidují své dokumenty, vydávají se za mladistvé, vyhýbají se úřadům a vůbec využívají jakýkoliv způsob či právní nástroj, aby svůj pobyt v hostitelské zemi co nejvíce prodloužili. Komplikace taky způsobuje neochota mnoha zdrojových zemí migrantů přijímat své občany zpět, když už se zjistí, z kterého státu jsou. Nadto tito komplikují situaci lidem, jež mají na azylový statut oprávněný nárok.

Dalším významným dokumentem řešícím sjednocení pravidel pro zahraniční migraci je *Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu*, obsahující požadavky na :

1. upravení možností pro legální migraci členskými státy
2. boj s nelegální migrací a efektivní vyhošťování nelegálních imigrantů
3. posílení účinnosti ochrany vnější hranice EU
4. budovat evropský azylový rámec

⁴⁵ *Dublinský systém*. [online] Odbor azylové a migrační politiky, MVČR, 29.1.2016, [cit. 22.12.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>

⁴⁶ TAMTÉŽ. [cit. 22.12.2016]

5. vytvářet partnerství se zdrojovými státy a podporovat jejich rozvoj⁴⁷

Pod vlivem Evropské migrační krize je však patrné, že tyto cíle se dodnes (jaro 2017) nepovedlo převést do reality odpovídajícím způsobem. Je to dáno zřejmě především odlišnými zájmy jednotlivých členských států EU a vývojem událostí ve světě (především v Arabském světě), jež předbíhají vývoj v EU. Snahou o překlenutí problémů, které v zemích EU migrační krize způsobila, mělo být relokování uprchlíků do méně postihnutých zemí Unie. Tento návrh - jinak známý jako **kvóty** - se však nesetkal s kladnou odezvou u některých států - především států V4 - pro přílišný zásah do státní suverenity a nakonec nedošlo k jeho realizování. Náhradní akceptovatelné použitelné řešení se dnes (jaro 2017) stále hledá.

Jedním ze způsobů, jakým se evropské země pokouší problém nelegální imigrace řešit, je posílení ochrany vnější hranice EU (především však hranice schengenského prostoru). Za tímto účelem byla ustanovena Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (známá pod zkratkou **FRONTEX**). Dnes je jejím hlavním cílem boj proti nelegální imigraci do EU a působí především ve Středomoří, kde pomáhá národním policiím Itálie a Řecka se zachytáváním těchto nelegálních imigrantů.

Neboť jsou některé státy vystaveny velkému náporu zahraničních migrantů, vytvořila EU čtyři **fondy** pro sdílení nákladů spojených s jejich úlohou jako přijímacích států:

1. Fond pro vnější hranice - pro financování infrastruktury, prostředků a výcviku
2. Evropský návratový fond - pro financování návratu nelegálních migrantů
3. Evropský uprchlický fond - pro financování azylových systémů
4. Evropský fond pro integraci příslušníků ze třetích zemí - pro financování integrace

Více o těchto fondech na stránkách MVČR.⁴⁸

Další způsob jak se snaží státy EU řešit problém s nekontrolovatelnou nelegální imigrací do EU, jsou tzv. **kompakty** - dohody o spolupráci států EU s třetími zeměmi zabývající se migrací, rozvojovou spoluprací a finanční pomocí. Tyto dohody se začaly uzavírat v důsledku zkušeností s dohodou mezi EU a Tureckem, jež měla za úkol zastavit proud nelegálních zahraničních migrantů, což se také stalo. Na výsledky těchto smluv si ovšem zatím musíme počkat. Jak ukazuje případ Turecka, tak funkčnost takové dohody je navázaná na ochotu partnerské vlády k plnění svých závazků, která není vždy úplně přítomna (viz březen 2017).

Migrační krize však nadále pokračuje, neustále se do EU dostávají ročně statisíce nelegálních migrantů. Stejně tak je však v běhu i snaha o nalezení jejího řešení leadery EU. Na výsledné řešení problému v otázce přístupu k migrantům a migrační krizi si budeme muset počkat. Je však jisté, že bez vyřešení problémů ve zdrojových státech migrantů: v Sýrii, Libyi, Afghánistánu, Somálsku aj. se tento problém vyřešit nepodaří.

3.1.7 Zahraniční migrační politika a přístupy k ní (s důrazem na rozdíly mezi ČR a SRN)

Nádvorník (2004) uvádí, že v širokém významu existují tři přístupy k zahraniční migrační politice, které vycházejí z míry adaptace zahraničních migrantů do původních společenství: vylučovací, asimilační a multikulturní.

⁴⁷ *Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu*. [online] EUR-Lex, 11.9.2016, [cit. 23.12.2016] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu>

⁴⁸ *Obecný program solidarita*. [online] Odbor azylové a migrační politiky, MVČR, 29.1.2016, [cit. 22.12.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz>

I. Vylučovací přístup se projevuje odepřením přístupu k sociálním a politickým výdobytkům společnosti (občanství, volební právo, účast v sociálním systému ...) při umožnění působení v některých společenských sférách, především pak na trhu práce.

II. Asimilační model je politika jednostranné kulturně sociální asimilace migrantů do společnosti.

III. Multikulturní přístup je charakteristický umožněním existence kulturně sociálních specifik (jazyk, kultura, víra, mezilidské vztahy; kromě těch, jenž odporují místnímu zákonodárství) minorit při udělení stejných práv jako má majorita, a aniž by se očekávalo, že se minority svých kulturně sociálních specifik vzdají.

V praxi se však nevyskytují tyto modely ve své čisté podobě, a v čase se přístupy stávají obvykle mění.⁴⁹

V ČR se uplatňuje multikulturní přístup. Toto je potvrzeno preambulí Zákona o právech příslušníků národnostních menšin z 10.7.2001, v níž stojí : „*Parlament České republiky ... má na zřeteli právo na národnostní a etnickou identitu jako součást lidských práv, respektuje identitu příslušníků národnostních menšin jako jednotlivců i skupiny projevující se zejména vlastní kulturou, tradicemi či jazykem, má na zřeteli vytváření multikulturní společnosti a usilujíc o harmonické soužití národnostních menšin s většinovým obyvatelstvem, zaručuje příslušníkům národnostních menšin právo na účinnou účast v kulturním, společenském a hospodářském životě a ve veřejných záležitostech, zvláště těch, které se týkají národnostních menšin, chráně práva příslušníků národnostních menšin v souladu s mezinárodními smlouvami ... se usnesl na tomto zákoně České republiky: ...*“⁵⁰

Za migrační a azylovou politiku ČR je odpovědné MVČR.⁵¹ Migrační politika ČR se řídí „*Zásadami politiky vlády v oblasti migrace cizinců*“, jež jsou přílohou usnesení Vlády České republiky č. 55 z 13. ledna 2003 a vychází ze závazků, které pro ČR vyplývají z příslušnosti k EU a ze signatury mezinárodních smluv vztahující se k této problematice.⁵² V těchto zásadách stojí, že ČR podporuje řízenou legální migraci, a snaží se minimalizovat nelegální migraci, s čímž souvisí snaha ČR o „účinnou ochranu státních hranic v rámci schengenského prostoru.“⁵³ Legislativní rámec pobytu migrantů na území ČR upravuje mnoho zákonů, přičemž základními jsou *Ústava ČR*, *Listina základních lidských práv a svobod* a již zmíněné *Ženevská konvence* a *Newyorský protokol*. Přesnými úpravami se zabývá velké množství zákonů domácích i unijních, které lze nalézt v paragrafním znění na webových stránkách MVČR.⁵⁴ Dle mého názoru je asi nejdůležitější zákon pro pobyt zahraničních migrantů na

⁴⁹ NÁDVORNÍK, Ondřej et al. *Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Condor Plus, s.r.o., 2004. str.212-213 ISBN 80-903510-0-X

⁵⁰ č. 273/2001 Sb. *Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů*. [online] Zákony pro lidi.cz, Preambule, 10.7.2001, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

⁵¹ Odbor migrační a azylové politiky. *Migrační a azylová politika České republiky*. [online] MVČR, 22.8.2014, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>:

⁵² *Migrace*. [online] MVČR. [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>

⁵³ Odbor migrační a azylové politiky. *Migrační a azylová politika České republiky*. [online] MVČR, 22.8.2014, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>:

⁵⁴ Odbor migrační a azylové politiky. *Migrační a azylová politika České republiky - Legislativní rámec*. [online] MVČR. 22.8.2014. [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

území ČR *Zákon č. 326/1999 O pobytu cizinců na území České republiky*.⁵⁵ Podle něj může cizinec dostat české státní občanství po 5ti letech povoleného trvalého pobytu. Pro kvalifikované zahraniční migranty se tato lhůta zkracuje.

Migrační politika SRN je vytvářena na federální úrovni. Základ tvoří *Imigrační zákon*, (*Zuwanderungsgesetz*; platný od 1.1.2005) jehož součástí jsou další důležité zákony týkající se migrace, jako jsou *Zákon o pobytu* (*Aufenthaltsgesetz*) nebo zákony vztažené k udělování azylu. Imigrační zákon se taktéž odvíjí od směrnic EU a upravuje podmínky imigrace, povolení k pobytu, vstupu na německý pracovní trh, podmínky na udělení azylu aj.⁵⁶ Je nutné mít na paměti i *Zákon o státním občanství*, který upravuje podmínky udělení občanství, které patří v EU mezi ty přísné. Nejdůležitější požadavky jsou osm let legálního pobytu v SRN, ovládnutí německého jazyka, čistý trestní rejstřík, finanční nezávislost a slib věrnosti ústavě.⁵⁷ K integraci migrantů se v SRN vyjadřuje *Národní integrační plán*, jenž v sobě zahrnuje řadu opatření majících za cíl integraci migrantů do německé společnosti (tzv. Naturalizace) a vytváření příležitostí pro ně. Německá spolková vláda klade v tomto důraz mj. na jazykové kurzy, poznání zákonů a zvyšování kvalifikace.⁵⁸ Naproti tomu se v SRN uděluje tzv. „ženevský azyl“, což je nejvyšší úroveň ochrany upravená ženevskou konvencí a úspěšnost při jeho dosažení je až dvoutřetinová, oproti např. Velké Británii, Francii či Itálii, kde je úspěšnost cca třetinová (dále existují tzv. „menší azyly“ jako např. „strpění“, „humanitární důvody“ nebo „dočasná útočiště“, které jsou udělovány na určitou dobu, a pak jsou přehodnocovány).⁵⁹

V SRN se jak známo uplatňuje spíše vylučovací migrační politika, což jsem se pokusil demonstrovat výše. Tato politika se projevuje tím, že je cizincům v SRN umožněn vstup na pracovní trh, ale státní občanství (a práva s tím spojená) lze dostat až po osmi letech strávených v SRN a splnění řady dalších podmínek majících za cíl sociální a kulturní integraci.

3.1.8 Způsoby a prostředky překročení hranice

Podle počtu zahraničních migrantů můžeme říci, že migrují buď jako jednotlivci, skupiny jednotlivců nebo, že dochází k masové zahraniční migraci. Zahraniční migrace je buď legální nebo nelegální. Nelegální migrace vzniká dvěma způsoby:

- a) nelegálním překročením státní hranice
- b) nedodržením pobytového režimu

Označení „nelegální“ migrace je standardně používáno v oficiálních dokumentech. Konkrétní způsoby porušení zákona upravuje Zákon o pobytu cizinců (hlavně § 119 a 157). S tímto se dále prolínají procesy označované v angličtině jako „smuggling“ (proces pašování lidí) a „trafficking“ (proces ochodu s lidmi s nelegálním překročením státní hranice). Rozdíl

⁵⁵ Portál veřejné správy. [online] MVČR, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <https://portal.gov.cz>

⁵⁶ *Immigration Act.* [online] Federal Foreign Office. 23.7.2012, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.auswaertiges-amt.de>

⁵⁷ *Law on Nationality.* [online] Federal Foreign Office. 20.12.2013, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.auswaertiges-amt.de>

⁵⁸ *National Action Plan on Integration Abridged press version.* [online] The Federal Government. 31.1.2016, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.bundesregierung.de>

⁵⁹ DRBOHLAV, Dušan. *Studio 6.* [online] Praha: ČT, 21.12.2016, 9:42-9:44 [cit. 18.1.2017] Dostupné z : <http://www.ceskatelevize.cz>

mezi těmito dvěma procesy je v tom, že zatím co smuggling je obvykle se souhlasem pašované osoby, trafficking je prováděn za účelem vykořisťování dané osoby.⁶⁰

Nelegální migrace ve státě se děje ze tří důvodů: buď za účelem tranzitu do dalšího státu, nebo za účelem setrvání ve státě a nebo za účelem požádání o azyl. U nelegálních migrantů bývá také často problém s doklady (absence, účelové znehodnocení, padělání, odcizení, vypršení platnosti).⁶¹

V době socialistického zřízení probíhalo nelegální překročení hranice za různých okolností, např. převlekem do ženských šatů, teroristickými metodami (hl. únosy), s falešnými doklady, v úkrytech, dezercí... Některé z těchto metod se používají dodnes - především padělané dokumenty a úkryty.

V otázce prostředků migrace je nejlépe podívat se na vlastní zkušenosti se zahraniční migrací. Tu opírám o cyklus knih Ivo Pejčocha o útěcích z ČS(S)R přes Železnou oponu, neboť v jednotlivých případech útěků v sobě komponuje všechny myslitelné způsoby útěků, kterých bylo při útěku přes hranice do svobodného světa užito.⁶² Tyto způsoby jsou:

I. po zemi - pěšky, na kole, na motorce, na koních, žebříkem, štaflemi, podkopáním se

- automobilem, autobusem, nákladním vozidlem, vlakem, tankem

- v barelech, cisternových vagonech, ve hnoji

II. vzduchem - letadlem, vrtulníkem, balonem, kluzákem

III. vodou - přeplaváním, pod vodou ve skafandru

- lodí, člunem, ponorkou

Některé již patří minulosti, v jiných lze spatřit dnešní způsoby zahraniční migrace do Evropy. Novinkou je však vydávání se dospělých osob za mladistvé. To proto, že těm se azyl uděluje automaticky. Asi nejvíc jsou však používány způsoby, které nejsou tak hektické, např. nedodržení pobytového režimu.

3.1.9 Organizace zabývající se problémem zahraniční migrace

Z mezinárodních organizací, které působí jak v ČR tak SRN a zabývají se problémem migrace, migrantů, pomoci jim a ochraně jejich práv jsou *Komisariát OSN pro uprchlíky* a *Mezinárodní organizace pro migraci* (IOM). Dále pak existuje řada neziskových (nevládních) organizací, které sdružují lidi, kteří se snaží pomáhat ze své vlastní vůle. S nevládními organizacemi se při pomoci zahraničním migrantům počítá i v *Zásadách politiky vlády* v oblasti migrace cizinců, které jsem již zmínil (konkrétně zásada č. 5). Mezinárodně nejznámější jsou *Červený kříž* a *Lékaři bez hranic*. Z těch českých nejznámějších jmenujme *Člověk v tísni o.p.s.*, *Nadační fond Generace 21* nebo *Organizace na pomoc uprchlíkům*. Z těch méně známých zmiňme třeba *NESEHNUTÍ*. Německými organizacemi jsou např. *Asyl in der Kirche* nebo *Bundesfachverband Unbegleitete Minderjährige Flüchtlinge e.V.* Seznam internetových odkazů k těmto organizacím v *Příloze č. 3*.

Role neziskových organizací v problematice migrace je důležitá a projevuje se především v oblasti rizik spojených s migrací, prací s cizinci bez povolení k pobytu a pomoc obětem

⁶⁰ DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str.22-24, ISBN 978-80-246-1552-3

⁶¹ TAMTÉŽ, str.193-194

⁶² Představení jednotlivých knih v seznamu použité literatury.

trestné činnosti. Jsou taktéž významné i v oblasti prevence proti tomuto. Efektivní působení neziskových organizací je spojeno se spoluprací s kompetentními státními orgány.⁶³

3.1.10 Integrace zahraničních migrantů do společnosti

Už z výše uvedených názvů některých organizací vyplývá, že práce se zahraničními migranty se nezaměřuje jen na pomoc s nejrůznějšími problémy, ale také se snaží, v případě že stát, kde působí, je i cílovou zemí, o zapojení zahraničních migrantů do společnosti. Z části je toto téma spojeno s migrační politikou, kterážto byla probána dříve. Integrace je proces umožňující začlenění migrantů do společnosti s cílem nekonfliktního soužití majority s minoritou a k oboustrannému prospěchu. Základní koncepce integrace migrantů do české společnosti je vyjádřena vládní *Koncepcí integrace cizinců* (poslední aktualizace ze dne 18. 1.2016, č. usnesení 26),⁶⁴ která pojmenovává problémy s integrací migrantů do majoritní společnosti a určuje záměr politiky ČR v oblasti integrace. Koncepcí usneseníh a dalších programů a zásad českých i unijních je však celá řada. Za realizaci integrační politiky je zodpovědno mnoho úřadů, přičemž nejvýznamnější roli mezi nimi má MVČR.⁶⁵ Konkrétní opatření jsou uváděna v každoročně aktualizovaném dokumentu *Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců*.⁶⁶ Cílovou skupinou integrace jsou lidé ze zemí mimo EU. Nejsou jí žadatelé o mezinárodní ochranu.⁶⁷ Otázku sociálního zajištění migrantů a podmínky vstupu a uplatnění na českém pracovním trhu má na starosti Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV).⁶⁸

V SRN mají na starosti integraci jak orgány státní, tak zemské. Na státní úrovni se jedná o *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (dále jen BAMF),⁶⁹ pro SSB je to *Bayerisches Staatsministerium für Arbeit und Soziales, Familie und Integration*. Toho času se řídí podle *Bayerisches Konzept Zukunft Integration* z června 2015,⁷⁰ kterým SSB koncipuje na zákonných základech vlastní vztah k migrantům.

Při prostudování koncepcí uplatňovaných v obou regionech lze zjistit, že se integrační přístupy obou zemí příliš neliší, neboť vychází z nadřazení předpisů EU a mezinárodních smluv. Zahrnují výuku jazyků, kurzy o zákonech, humánní přístup při zacházení.... Rozdíly jsou však k nalezení ve velkém množství zákonů, které se k problematikám vyplývajícím z přítomnosti zahraničních migrantů (cizinců) ve státě věnují. Jedná se především o rozdíly v rozličných lhůtách, právních procedurách, v rozsahu právních nároků a povinností atd.

Integrační procesy jsou mj. o penězích. Např. SSB do *Integrationskonzept „Zusammenhalt fördern, Integration stärken“* (Koncepce integrace: podporovat soudržnost, posilovat

⁶³ DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str.199-200, ISBN 978-80-246-1552-3

⁶⁴ *Koncepce integrace cizinců*. [online] Vláda České republiky. 18.1.2016. [cit.22.6.2016] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz>

⁶⁵ *Integrace - Koordinace politiky integrace v gesci. MV*. [online] MVČR, 3.6.2016, [cit.22.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>

⁶⁶ Oddělení 401. *Integrace cizinců*. [online] MPSV, 4.5.2016, [cit.22.6.2016] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz>

⁶⁷ TAMTÉŽ, [cit.23.6.2016]

⁶⁸ TAMTÉŽ, [cit.23.6.2016]

⁶⁹ [online] BAMF, [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://www.bamf.de/DE/Startseite/startseite-node.html>

⁷⁰ *Bayerisches Integrationkonzept*. [online] Bayerisches Staatsministerium für Arbeit und Soziales, Familie und Integration [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://www.stmas.bayern.de>

integraci), který vznikl v důsledku migrační vlny z roku 2015, vyčlenil pro rok 2016 na tento integrační koncept 489.000.000 euro.⁷¹ I když se tato a mnoho dalších sum vynaložených na integraci cizinců zdá jako horentních, je nutné si uvědomit, že lidé vychováni v prostředí, v němž jsou dětské svatby, ženská obřízka, krevní msta, právo šaría, nenávisť k Izraeli a další hluboce zakořeněny, nezanechají tuto svou výchovu na hranicích EU a je nutné s nimi a s jejich potomky intenzivně pracovat na změně těchto jejich charakterů, což je ovšem dlouhodobá záležitost, která si zkrátka vyžádá vyšší finanční náklady.

Hovořit o výdajích Vlády ČR na integraci migrantů příšlých v rámci migrační krize je předčasné, neboť zde zatím tací migranti nejsou, a částky, které se v rámci různých diskuzí občas objeví, jsou pouze spekulativní.

3.1.11 Evropská migrační krize

Prapůvod migrační krize sahá dále do minulosti než je rok 2015. Obecně ale lze říci, že hlavní příčina vzniku migrační krize je tzv. Arabské jaro v kombinaci s absencí ochrany hranic, růstem převadčeství a štědrého sociálního systému v západní a severní Evropě. Kdy přesně evropská migrační krize začala a jaká událost ji spustila, nelze přesně říci. Drbohlav se domnívá, že asi nejsprávnější by bylo považovat za její počátek duben 2015, kdy se během 5ti dnů (13. a 18.4. potopily dvě lodě s migranty, což mělo za následek v součtu nejméně 1200 mrtvých. Následoval mimořádný summit EU k této tragédii a poprvé se začalo mluvit o „evropské migrační krizi“. Kolik migrantů (uprchlíků) přišlo do EU nelze fundovaně říci. Agentura FRONTEX uvádí, že za rok 2015 bylo zaznamenáno 1,83 milionu případů nelegálního přechodu hranic Schengenu, do čehož zahrnuje i tzv. východní a severní cestu - tedy např. nelegální migraci z Ukrajiny. Některé případy však jsou zdvojené kvůli dvěma registracím migrantů - např. registrací na tzv. Balkánské cestě, kdy poprvé došlo k registraci v Řecku a podruhé v Maďarsku. Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky uvádí pro změnu počet lidí, kteří zažádali v EU o azyl - těch bylo 1.62 milionu. A Eurostat uvádí počet žadatelů o azyl jen 1,25 milionu. Rozdíl mezi posledními dvěma hodnotami patrně tvoří žádosti o azyl v zemích, kudy migranti jenom procházeli a jsou tak jen ryze formální. Z hlediska občanství tvoří největší část příchozích Syřané, Afghánci a Iráčané.⁷² Za rok 2016 přišlo do EU na 350 tisíc „uprchlíků“.⁷³ Přes zjevný pokles počtu migrantů z této krize však podle názoru Dušana Drbohlava nelze situaci označit za stabilizovanou, neboť její příčiny nebyly vyřešeny.⁷⁴

Evropská migrační krize také nedolehla na státy EU rovnoměrně. Itálie a Řecko se staly jakýmsi uprchlickými tábory. Tranzitní země jako Maďarsko nebo Makedonie trpěly potížemi spojenými s jejich funkcemi coby tranzitních zemí a např. SRN nese následky spojené s jejím postavením coby cílové země. Naproti tomu Portugalska nebo právě Česka se migrační krize téměř nedotkla. Srovnání vlivu této krize v PK a OP provedu dále v práci.

⁷¹ *Bayerisches Integrationskonzept*. [online] Bayerisches Staatsministerium für Arbeit und Soziales, Familie und Integration [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://www.stmas.bayern.de>

⁷² DRBOHLAV, Dušan. *Studio 6*. [online] Praha: ČT, 21.12.2016, 9:33 - 9:36 [cit. 18.1.2017] Dostupné z : <http://www.ceskatelevize.cz>

⁷³ TAMTÉŽ, 9:38

⁷⁴ TAMTÉŽ, 9:38-9:41

3.2 Historie migrace na území Plzeňského kraje a v Oberpfalz

Úvod

I když se zabývám historií zahraniční migrace na území PK a OP od roku 1918, je nutno říci, že přeshraniční migrace mezi těmito dvěma regiony byla vždy přítomna. První širší zmínky o přeshraniční migraci se objevují v raném novověku a informují o migraci církevních činitelů. Později jsou zmiňovány i další osoby, např. učedníci nebo skláři. O této migraci více v publikaci *Navzdory hranici* (2013) od státního oblastního archívu v Plzni.⁷⁵

28. října 1918 došlo k prohlášení nezávislého Československého státu. V nově vzniklé Republice se však ocitly zhruba tři miliony obyvatel německé národnosti. Vznikem samostatné Republiky jim nastala ztráta výsadního mocensko-společenského postavení, které do té doby v Čechách měly. Reakcí na vznikání revolučních Národních výborů ustanovili němečtí politici vlastní rady a proklamovali své připojení k Německému Rakousku. Z celkem 4 útvarů vzniklých na území ČSR (2 provincie a 2 župy) se na území PK nacházely dva: Deutschböhmen (Německé Čechy) a Böhmerwaldgau (Župa Českého lesa). Těmito událostmi vznikla formující se Republice existenční hrozba ztráty území, obyvatelstva a hospodářských základů. Krveprolití a patrně výrazné migrační vlně (jak Němců do Říše a Rakous, tak Čechů do vnitrozemí) zabránil nedostatek zbraní a miliční charakter dobrovolnických „armád“ (českých sborů a německého Volkswehru) vznikající po 28. říjnu. Se souhlasem Dohody (z 29.11.) bylo pohraničí do konce roku vojensky zajištěno a k žádnému odtržení nedošlo.^{76, 77}

V OP hrozila potenciální situace vypuknutí velké zahraniční migrační vlny v souvislosti s ustanovením *Bayerische Räterepublik* (Bavorské republiky rad; forma státního zřízení sovětského typu) v Mnichově a okolí, které mělo aspirace na ovládnutí celého Bavorska. Úspěch takového počínu by však měl za následek útěk režimu nepohodlných lidí, jako se to stalo v případě bolševické revoluce v Rusku. Potlačení tohoto revolučního vzednutí se situace zklidnila a k žádné migrační vlně nedošlo ani v OP.

V průběhu 20. let 20. stol. není objem vzájemné přeshraniční migrace významný. V PK se nejčastěji do zahraničí odstěhovali lidé z němci obývané Šumavy, a pak z prostoru mezi Plzní, Domažlicemi a státní hranicí.⁷⁸ Pro OP nejsou data k zahraniční migraci k dispozici. Pracovní (tj. ekonomickou) migraci povolovaly po splnění stanovených podmínek příslušné pracovní úřady. Celkových počtů takovýchto migrantů se však nelze podle Petra Caise v archivních fondech okresních úřadů dopátrat. Lze jen v některých případech dohledat počty takovýchto cizích zaměstnanců z jednotlivých závodů.⁷⁹

⁷⁵ Brouček, Stanislav et al. *Navzdory hranici. Migrační procesy na česko-německém pomezí*. Státní oblastní archív v Plzni - Státní okresní archív Cheb. Plzeň: Tiskárna Bílý slon s.r.o., 2013, 240 stran, ISBN 978-80-904696-7-9

⁷⁶ EMMERT, František. *Průvodce českými dějinami 20. století*. 1. vydání, Brno: Clio, 2012, stránky 75-76, ISBN 978-80-905081-0-1

⁷⁷ KLIMEK, Antonín. *Velké dějiny země Koruny české*. Svazek XIII. Praha: Paseka, 2000, str. 31-35, ISBN 80-7185-328-3

⁷⁸ SEMOTANOVÁ, Eva et al. *ČESKO Ottův historický atlas*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007, str. 315, ISBN 978-80-7360-577-5

⁷⁹ CAIS, Petr. Podmínky pro přeshraniční cestování a migraci mezi Čechami a Saskem v období 1900-1938 na příkladu politických okresů Nejdek a Jáchymov. Brouček, Stanislav et al. *Navzdory hranici. Migrační procesy na česko-německém pomezí*. Státní oblastní archív v Plzni - Státní okresní archív Cheb. Plzeň: Tiskárna Bílý slon s.r.o., 2013, str.184, ISBN 978-80-904696-7-9

Velká hospodářská krize uvrhla ČSR, a ještě výrazněji Výmarskou republiku, do rozsáhlých hospodářských a společenských problémů. Přestože mnozí lidé chtěli emigrovat, nebylo kam (s výjimkou SSSR,⁸⁰ kolik lidí z PK a OP se však této „příležitosti“ chopilo nelze zjistit). V důsledku Velké hospodářské krize se roku 1933 dostala k moci NSDAP vedená Adolfem Hitlerem, jenž nastolila nacionálně socialistickou diktaturu, (známější jako nacismus) jenž byla hlavním faktorem přeshraniční migrace 30. let v PK a OP. V první řadě nacisté vykázali nepohodlné osoby s československým státním občanstvím, následovala migrace politických oponentů režimu - komunistů a socialistů - a Židů. Tito imigranti spadali do kompetence ministerstva vnitra a na starosti je měla „Ústřední evidence pro uprchlíky z Německa a z Rakouska“. Imigrantům pomáhali např. Liga pro lidská práva nebo politické strany (ty organizovaly pomoc pro členy svých politických protějšků z Německa - hlavně KSČ a ČSDSD-dnešní ČSSD). Ministerstvo vnitra pak dohlíželo nejen na bezpečnost těchto osob, ale mělo také za úkol např. podchytit případnou špionážní činnost. Zároveň však s nástupem Adolfa Hitlera k moci začal růst i počet migrantů jdoucích do Říše (myšleno Německá říše) za pracovními příležitostmi, jejichž vznik vůdce svou hospodářskou politikou podnítil.⁸¹

3.2.1 Zahraniční migrace na území Plzeňského kraje a v Oberpfalz 1938-1945

V důsledku událostí Mnichovské zrady, jenž politicky proměnily západní Čechy k nepoznání, se vzedmula velká migrační vlna, jež směřovala ze Sudet do vnitrozemí. Niže uvedená tabulka poukazuje na příčiny migrace. Předně stojí za zmínku existence významného segmentu ekonomických migrantů v celkové skladbě příchozích migrantů ze Sudet. Další zajímavostí je počet těch, jež utíkali před skutečnými potížemi, kterých je v celkovém objemu menšina. U Židů dokonce překvapivě jen o něco více než čtvrtina všech příchozích.

TABULKA č.1: Druhy důvodů odchodu do ČSR v poměru k národnosti uprchlíků (v %)

Důvody	Češi	Němci	Židé
Skutečné potíže	30,91	28,9	27,13
politické	12,48	18,8	7,76
hospodářské	17,01	9	18,84
kulturní	1,42	1,1	0,53
Obavy před ohrožením	35,62	70,7	70,6
politickými	16,29	55,2	40,7
hospodářskými	16,7	13,7	29,46
kulturními	2,63	1,8	1,07
Touha žít s občany české národnosti ideové důvody	14,39	0,2	0,15
Touha žít v ČSR	8,43	0,2	1,23
Neuvedli (dostatečně)	10,65	0,2	0,2

Zdroj: BENDA, Jan. *Útěky a vyhánění z pohraničí českých zemí 1938-1939*. str. 502

⁸⁰ BROUČEK, Stanislav. *Emigrace z českých zemí a vznik krajaňských komunit*. [online] Krajane.net, 11.11.2010, [cit. 23.12.2016] Dostupné z: <http://krajane.radio.cz>

⁸¹ CAIS, Petr. Podmínky pro přeshraniční cestování a migraci mezi Čechami a Saskem v období 1900-1938 na příkladu politických okresů Nejdek a Jáchymov. Brouček, Stanislav et al. *Navzdory hranic. Migrační procesy na česko-německém pomezí*. Státní oblastní archiv v Plzni - Státní okresní archiv Cheb. Plzeň: Tiskárna Bílý slon s.r.o., 2013, str.180-184, ISBN 978-80-904696-7-9

Vyčíslení samotného počtu uprchlíků a těch co zůstali v Sudetech je dosti komplikované, což potvrzuje na mnohých místech své knihy o útěcích a vyhánění ze zabraného českého pohraničí Jan Benda (2013). Data se totiž nestanovují k dnešním administrativním celkům. Přijímání uprchlíků provázely komplikace všeho druhu (logistické, kapacitní, finanční, politické). Při zohlednění všech informací, které jsou mi dostupné, (se zvýšeným důrazem právě na knihu Jana Benda) a aplikování logických závěrů mohu konstatovat toto:

- I. Ze Sudet odešlo mnoho Čechů, výrazně více se jich ale rozhodlo v Sudetech zůstat.⁸²
- II. Počet všech migrantů se pohybuje za prostor PK v řádech několika desítek tisíc.
- III. ČSR se v mnoha případech nezachovala „správně“ k německým uprchlíkům.⁸³
- IV. Vyřešení potíží s umístěním migrantů zabralo mnoho let, prostředků i peněz.
- V. Společnost se aktivně a obětavě podílela na řešení uprchlické krize; Židé a Němci však byli v tomto zájmu „odsunuti stranou“.
- VI. Soužití příchozích emigrantů se starousedlíky nebylo vždy bezproblémové.⁸⁴
- VII. Migranti se chtěli po porážce Říše vrátit domů do Sudet.

Počet migrantů příšlých z Říše do PK je nezjistitelný. Mnoho takových ale určitě nebylo.

Obsazení zbytků Druhé republiky a proklamací Protektorátu Čechy a Morava (*Protektorat Böhmen und Mähren*) spustilo emigrační vlnu, v níž odcházeli jednak lidé odhodlaní bojovat s Německou říší, a také lidé utíkající před německou perzekucí - tedy hlavně Židé.

Za těmito všeobecnými konstatováními se nachází stovky a tisíce osobitých lidských příběhů. Alespoň malou část z nich shromáždil na objednávku PK Josef Kejha (2010). Z několika desítek zmíněných příběhů je nejznámější a svým dopadem nejvýznamnější příběh tzv. Nepochopitelného Jana - občanským jménem Jan Smudek - domažlický občan, odbojář a válečný hrdina, který unikal nacistům před celou Evropu a o němž byly v roce 1943 natočeny dva celovečerní filmy: gruzínský sovětský film *Nepochopitelný Jan* a celosvětově proslulá *Casablanca* (právě Jan Smudek se stal předlohou pro hlavního hrdinu filmu Viktora Lászla). Najdeme v ní však po většinou „všednější“, přesto zajímavé osudy - jednoho za všechny jmenujme totálně nasazeného Františka Pelikána.⁸⁵

Po 15. březnu 1939 došlo k dalším migračním pohybům, které nelze nezpomenout, souvisejícím s druhou světovou válkou a zamýšlenou a částečně uskutečněnou likvidací méněcenných a nepohodlných jedinců i celých společenství - komunistů, Židů, Jehovistů, „příslušníků LGBT komunity“, odbojářů, části osob se zdravotním postižením... Takovéto pohyby jsou v této práci zařazeny do kategorie **specifických migračních pohybů**. Tyto pohyby jsou:

⁸² BENDA, Jan. *Útěky a vyhánění z pohraničí českých zemí 1938-1939*. Praha: Karolinum, 2013, str. 502, ISBN 978-80-246-2119-7

⁸³ TAMTÉŽ. str.141-188

⁸⁴ BENDA, Jan. *Útěky a vyhánění z pohraničí českých zemí 1938-1939*. Praha: Karolinum, 2013, str. 443-467, ISBN 978-80-246-2119-7

⁸⁵ KEJHA, Josef. *Svědectví pamětníků druhé světové války*. Plzeň: Vydavatelství František Spurný, 2010, 136 stran, ISBN 978-80-903560-5-4

nucené práce - vysílání neněmeckých pracujících z okupovaných území na „pomoc bojující Říši“, ať už se jednalo o nasazení ve vlastní Říši (vč. OP) či v některém z koutů okupované Evropy (vč. PK). Na území obou regionů se jednalo zejména o Sověty, Poláky a Francouze.⁸⁶

pochody smrti - vynucované přesuny osazenstev koncentračních táborů před postupující Rudou armádou, jenž zároveň sloužily jako další způsob likvidace „podlidí“.

koncentrační tábor Flossenbürg - a jeho pobočky, (v PK se nacházela jen jedna pobočka v Holýšově)⁸⁷ v nichž pobývaly desítky tisíc lidí.

tábory válečných zajatců - např. angloamerických ve Weißensulzu⁸⁸ nebo chorvatských v Holýšově.⁸⁹

„národní hosté“ - Němci, především ze Slezska, utíkající před postupující Rudou armádou⁹⁰ ubytovaní na území Protektorátu.

Takovéto události probíhaly i v PK, např. deportace do koncentračních a vyhlazovacích táborů se jen z Domažlic dočkalo 200 osob, přičemž většina se z nich nevrátila, jakožto i skoro 200 domažlických Židů.⁹¹ Jiným příkladem je komunita plzeňských Židů, z nichž válku nepřežilo 92 %! Na příkladu některých z nich dokládám migrační pohyby členů židovské komunity z Plzně, z nichž někteří válku přežili a jiní nikoliv. Více v *Příloze č.4. Plzeňští Židé jako celek* pak skončili v koncentračních a vyhlazovacích táborech a ghettech střední a východní Evropy: Terezín, Osvětim, Varšava, Treblinka, Sobibor, Riga.....⁹²

Tyto specifické migrační pohyby spojené s tématem zahraniční migrace uvádím i přes svou kontroverznost tohoto zařazení, neboť jsou pro komplexní výčet migračních pohybů v PK a OP nezbytné. Za tímto účelem musím konečně zmínit i zamýšlené - a naštěstí nikdy nezrealizované - Konečné řešení otázky České: germanizace, vyvraždění či deportace českého živlu kamsi na východ (zamýšlena byla Sibiř či území za severním polárním kruhem).

3.2.2 Folmava jako příklad dopadu vlivu zahraniční migrace na jednu obec

Pro přiblížení výše uvedeného jsem si zvolil obci Folmava (něm. Vollmau) nacházející se v okrese Domažlice na hranici se SRN, jenž do roku 1945/6 byla obcí s výraznou převahou německého živlu, a kde se výše zmíněné dějiny zahraniční migrace v PK a OP spojují.

20. a 30. léta prošla Folmavou bez jakýchkoliv výrazných pohybů obyvatelstva majících vztah k zahraniční migraci včetně roku 1938, neboť obyvatelstvo bylo vesměs německé.⁹³ S koncem války se v této oblasti, jako v mnohých jiných, objevovali němečtí uprchlíci, konkrétně ze Slezska, utíkající před Rudou armádou do Bavorska.⁹⁴ V zápětí folmavské

⁸⁶ VRBA, Jan. *Chodský bílý týden*. 2.vydání, Domažlice: Nataša Balcarová - Resonance,2001, str.184, ISBN 80-902812-1-4

⁸⁷ TAMTÉŽ, str. 184

⁸⁸ TAMTÉŽ, str. 180

⁸⁹ Místo tábora chorvatských válečných zajatců je dnes označeno pamětní deskou, nacházející se v místním parku u vlakového přejezdu.

⁹⁰ PATEROVÁ, Jana. [online] „*Sudetoněmecký problém*“ v *Československu 1918-1947. Aspekty politické i ekonomické*. VŠE: Diplomová práce, 2007, str.77. Dostupné z:

file:///C:/Users/Libor/Downloads/Diplomova%20prace%20-%20Jana%20Paterova.pdf

⁹¹ VRBA, Jan. *Chodský bílý týden*. 2.vydání, Domažlice: Nataša Balcarová - Resonance,2001, str.169, ISBN 80-902812-1-4

⁹² ŠPIRKOVÁ, Věra. *Židovská komunita v Plzni*. Průvodce po západních Čechách, č.5, Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2000, str. 88-91. ISBN 80-86125-14-9

⁹³ FRIEDL, Wolfgang, PEK, Jan et al. *Folmava! Vollmau! Das Böhmisches Las Vegas*. Regensburg, 2013. str. 7-25

⁹⁴ TAMTÉŽ, str. 32

Němce čekal stejný osud. Ve dnech a týdnech po osvobození se naplno projevila jak odplata Čechů za příkoří, tak snaha řady individuů si na úkor Němců přilepšit. 13.5.1945 pronikla do obce ozbrojená skupina Čechů, která vyhnala zdejší Němce do americké okupační zóny, vyrabovala místní stavení, zastřelila několik místních (manželé Thimovi a Machtovi). K tomu došlo za nevyjasněných okolností k masakru s několika desítkami obětí. Zatím co česká strana tvrdí, že se jednalo o příslušníky SS, SA, Volkssturmu a Werkschutzu, německá strana tvrdí, že se jednalo o „německé státní příslušníky i s jejich rodinami“. Toho dne místní poznali to, pro co se vžil název „divoký odsun“ (*die „wilden Vertreibungen“*).⁹⁵ Ze vzpomínek Franze Leitnera, který viděl coby obyvatel bavorské strany hranice odsun na vlastní oči: „Když jsem vyšel před dům a podíval jsem se na cestu vedoucí do Folmavy, viděl jsem to - zástup stovek lidí i s dětmi, na louce přímo u hranic stála masa lidí, kteří nevěděli, kam mají jít. Bylo tenkrát velké horko. Skoro stovka lidí z Folmavy, které jsme všechny znali, přišla k naší usedlosti: „Paní Leitnerová, prosím, vezměte nás k sobě, nemáme teď kam jít.“... Měli velkou bídu.“⁹⁶ Část vyhnanych obyvatel Folmavy se sice vrátila, ale následující rok byli nuceni Folmavu definitivně opustit. Transport s posledními Němci odjel 15.10.1946 přes sběrný tábor v Holýšově (ústřední tábor pro odesílání Němců do Bavor pro západní Čechy) do přijímacího tábora ve městě Furth im Wald (Brod nad lesy),⁹⁷ kudy prošlo na 700.000 lidí, a který fungoval do 2. poloviny 50. let 20. st.⁹⁸ Odtud pak většinou směřovali dál do americké okupační zóny, jež byla od května 1949 součástí západního Německa (dále NSR).

Asi z důvodu vědomí, že Němci v těžké poválečné situaci přes všechny komplikace a těžce nedostatečný bytový fond tyto miliony uprchlíků „zvládly“, a komplexy viny z hrůz napáchané Němci v době nacizmu vede dnes Němce, německé politiky a státní aparát k víře, že „Wir schaffen das!“ (myšleno migrační krizi).

3.2.3 Zahraniční migrace v letech po druhé světové válce

Na příkladu obce Folmava lze ukázat proměnu osídlení sudetoněmeckých územích v dnešním PK, jež se udála za Třetí republiky. V době kapitulace Velkoněmecké říše z kraje května roku 1945 se na území dnešní ČR nacházelo nejméně na 4 miliony německých státních příslušníků, z toho Němců v Sudetech na dva a čtvrt milionu.⁹⁹ Po proběhnutí odsunu/vyhnání se v roce 1950 ve sčítání lidu k německé národnosti přihlásilo necelých 160.000 občanů žijících na území dnešní ČR,¹⁰⁰ čímž se jejich podíl na obyvatelstvu redukoval z 29,5% v roce 1930 na 1,8 %.¹⁰¹ Podrobnější údaje o proměně společnosti pro současný PK bohužel nejsou k

⁹⁵ FRIEDL, Wolfgang, PEK, Jan et al. *Folmava! Vollmau! Das Böhmisches Las Vegas*. Regensburg, 2013. str. 33-37

⁹⁶ TAMZÉŽ, 40

⁹⁷ TAMZÉŽ, str. 43-47

⁹⁸ *Furth im Wald, Geschichte*. [online] Wikipedia, 10.6.2016, 11:57, [cit.14.6.2016] Dostupné z: <https://de.wikipedia.org>

⁹⁹ PATEROVÁ, Jana. „Sudetoněmecký problém“ v Československu 1918-1947. *Aspekty politické i ekonomické*. [online] VŠE: Diplomová práce, 2007, str.77, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <file:///C:/Users/Libor/Downloads/Diplomova%20prace%20-%20Jana%20Paterova.pdf>

¹⁰⁰ ŠAMANOVÁ, Gabriela. *Národnost ve sčítání lidu v českých zemích*. [online] CVVM. [cit.15.6.2016] Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a3921/f11/100023s_Samanovanarodnost.pdf

¹⁰¹ *Německá národnost na území ČR*. [online] Praha: ČSÚ. 15.6.2016, Dostupné z: <https://www.czso.cz>

dispozici. Existují však údaje pro pohraniční (tj. sudetské) území bývalého Plzeňského kraje (vzniknuvší k 1.1.1949 a existující do 30.6.1960, mající v pohraničí poněkud odlišné hranice oproti současnému stavu)¹⁰², jenž udávají, že k datu 22.5.1947 se v něm na územích, která připadla v roce 1938 Říši, nacházelo na 120.000 všech obyvatel, z těchto se ale k 1.5.1945 nacházelo v týchž obcích jen 27.621 osob.¹⁰³ Z toho je patrné, že do sudetských obcí se přistěhovalo na 90.000 nových kolonistů, kteří pocházeli ze západních, středních a jižních Čech.¹⁰⁴

Za účelem osidlování byl vytvořen Osidlovací úřad, jenž měl tuto problematiku na starosti. Osidlování probíhalo v několika etapách. První příchozí byli Češi, kteří roku 1938 odešli ze Sudet. Následovali „zlatokopové“ doufající, že se dostanou bez námahy k majetku. Zdaleka největší část dorazivších však pocházela z tzv. zemědělské a průmyslové migrace, která měla uvést do chodu ZV a průmyslovou výrobu. Při tzv. „pozdním“ dosidlování se účastnili kolonizace v řádech mnoha tisíců, v případě Volyňských Čechů dokonce desítek tisíců Čechů a Slováků ze všech koutů Evropy a z celého světa, zvláště pak ze SSSR.¹⁰⁵ O tomto a mnohem více v knize od Františka Čapka *Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce*, jenž se právě kolonizací zabývá nejpodrobněji ze všech dostupných literatur.¹⁰⁶ Situaci v pohraničí vč. PK komplikovaly teroristické a atentácké akce nacistických záškodnických formací Werwolfů a jiných zločineckých živelů. Z událostí stanné se v PK jmenujme zastřelení Jana Havlovice v obci Folmava 17.5.1945 nebo bombový atentát na rychlík č.67 na trati z Plzně do Chebu 9.7.1947.¹⁰⁷ Přes veškerou snahu se nepovedlo do Sudet dosídlit tolik lidí, kolik bylo vysídleno, v důsledku čehož se celé vesnice či jejich části bouraly či se nechaly zpustnout.¹⁰⁸ V PK jich máme na několik desítek. Příkladem obce Wosant (Bažantov) či Ober Grafenried (Lučina).¹⁰⁹ Osidlovací dílo bylo ukončeno k 15.3.1950.¹¹⁰

V OP byla situace opačná. V důsledku válečných škod způsobených vojenskými operacemi leželo každé významné německé město alespoň z části v troskách a samotní říšští Němci měli s ubytováním problém. Miliony nově příchozích, z nichž statisíce pobýly alespoň nějaký čas v OP, tak měly po válce značný problém najít místo, kde by se ubytovaly, jak to ukázal citát Franze Leitnera uvedený dříve. Nouze o bydlení byla tak velká, že se Němci usídlili například i v budovách dozorců bývalého koncentračního tábora Flössenburg. Kromě vlastních Němců se usazovali v porobeném Německu i antikomunisté ze zemí, v nichž zvítězily lidově-

¹⁰² SEMOTANOVÁ, Eva et al. *ČESKO Ottův historický atlas*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007, str. 346, ISBN 978-80-7360-577-5

¹⁰³ ČAPKA, František et al. *Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005, str. 334, ISBN 80-7204-419-2

¹⁰⁴ TAMTÉŽ, str. 354 a 359

¹⁰⁵ TAMTÉŽ, str. 159-184

¹⁰⁶ TAMTÉŽ, str. 364

¹⁰⁷ KROUPA, Vlastislav. *Bránili jsme revoluci*. 1.vyd. Praha: Naše vojsko, 1983. str. 131-134. 28-029-83, 13/33

¹⁰⁸ O zaniklých obcích v Sudetech pojednává kniha *Zmizelé Sudety* vzniknuvší ke stejnojmenné výstavě a pod záštitou tehdejšího předsedy Senátu ČR Petra Pitharta. MIKŠÍČEK, Petr. *Zmizelé Sudety*. Domažlice: nakladatelství Český les, 2003. 182 s. ISBN 80-80 125-41-6

¹⁰⁹ TAMTÉŽ, str. 30,36 a80-82

¹¹⁰ *Osidlovací dílo je ukončeno*. OSIDLOVÁNÍ, Věstník osidlovacího úřadu a fondu národní obnovy. Ročník V. Číslo 5. Praha: 15.3.1950, str.1

demokratické síly. Např. ve Flössenburgu to byli bývalí polští vězni s protikomunistickým smýšlením.¹¹¹

Struktura obyvatelstva v Sudetech se tak dočkala ohromné proměny a získala národnostní podobu, která vesměs vydržela dodnes. V podmínkách poválečného chaosu, nedostatku, terorizmu a mnoha dalších komplikací se povedlo „*lidově demokratické osídlovací politice v průběhu 4 let provést to, čemu jen málokdo věřil, že v tak rychlé době nastane*“¹¹² - osídlení Sudet. Neobešlo se to však bez výrazných ekonomických a lidských ztrát a bez příkoří a nespravedlnosti vůči mnohým loajálním Němcům. Tato ojedinělá historická zkušenost dává znát, že:

1. Problémy spojené se zahraniční migrací jsou zvládnutelné, a to i v podmínkách materiálního nedostatku a existence terorizmu.
2. Trvalé přijetí velkého počtu zahraničních migrantů se neobejde bez vynaložení velkých finančních prostředků (a to nemluvíme o nákladech na začlenění).
3. Integrovaní zahraničních migrantů do společnosti trvá mnoho let.
4. Odstranění určitých společenských skupin ze společnosti je proveditelné a stabilizující, ale také násilné a k mnohým nespravedlivé.

3.2.4 Zahraniční migrace v Plzeňském kraji za dob Železné opony

Vzhledem k výrazné omezenosti zahraniční migrace a marginálnosti jiných pohybů v této době (např. sňatky s cizími zahraničními příslušníky) ztotožním migraci s útekem do americké okupační zóny/NSR. Výjimkou jsou „specifické pohyby obyvatelstva“ v podobě pracovníků ze socialistických zemí.

S Vítězným únorem 1948 započalo budování nového lidově demokratického Československa, s čímž mnoho lidí z různých důvodů (ekonomických, politických, sociálních) nesouhlasilo. Část z nich se pokusila emigrovat - některým se to povedlo, jiným nikoliv, a někteří z nich při pokusu o přechod zahynuli. Za období let 1948-1989 se o útek do NSR v PK pokusily (ať už úspěšně či ne) stovky lidí. Dle mého názoru je nejvýznamnějším spisovatelem, jenž se touto „emigrací“ přes Železnou oponu zabývá, Ivo Pejčoch.¹¹³ Ten popsal pro PK asi stovku případů, kdy došlo k překročení Železné opony nebo k pokusu o to, včetně způsobů. Více v *Příloze č.5*. Úteků výrazně ubylo po hermetickém uzavření hranice fyzickou Železnou oponou. Těsně po 21. srpnu 1968 následovala druhá velká vlna emigrace na západ. Většina těchto emigrantů se však v OP příliš nezdržela, a poté co prošli detenčními zařízeními, odešli do různých koutů Evropy a do světa. V PK se pokoušeli o předkročení

¹¹¹ Poznatky z osobní návštěvy koncentračního tábora Flössenburg

¹¹² *Osídlovací dílo je ukončeno*. OSIDLOVÁNÍ, Věstník osídlovacího úřadu a fondu národní obnovy. Ročník V. Číslo 5. Praha: 15.3.1950, str.1

¹¹³ Seznam knih Iva Pejčocha zabývajících se útekem přes Železnou oponu, z nichž jsem stať zpracoval:

Hrdinové Železné opony. Cheb: Svět křídel, 2008, 192 stran, ISBN 978-80-86808-52-9

Útěk za Železnou oponu. Cheb: Svět křídel, 2009, 192 stran, ISBN 978-80-86808-70-3

Přechody přes Železnou oponu. Cheb: Svět křídel, 2011, 192 stran, ISBN 978-80-86808-94-9

Vojáci na Železné oponě. Cheb: Svět křídel, 2012, 240 stran, ISBN 978-80-87567-08-1

Odvaha na Železné oponě. Cheb: Svět křídel, 2014, 199 stran, ISBN 978-80-87567-54-8

hranic do NSR také cizinci - především z Německé demokratické republiky (dále NDR), ale třeba také i Bulhaři.^{114, 115}

Opačným směrem proudili pouze agenti-chodci, a to jen do fyzického vztyčení Železné opony (jednalo se o lidi z ČSR naverbované západními rozvědnými službami provádějící výzvědnou a sabotážní činnost). K civilnímu útěku z OP do PK nikdy nedošlo.

Jak již bylo v práci zmíněno, došlo v této době v PK k specifickým pohybům obyvatelstva, jímž byly dislokace pracovníků ze spřátelených socialistických zemí, např.: Vietnamci, kteří si v ČSSR zvyšovali kvalifikaci¹¹⁶ nebo Kubánci, kteří pracovali ve Škodových závodech.¹¹⁷

Na Folmavě za desetiletí trvání Železné opony, kromě několika útěkům na západ, k žádné zaznamenaní hodné zahraniční migraci nedošlo.¹¹⁸

S pádem Železné opony na konci roku 1989 skončily útky na Západ. A zatím co se Kubánci se vrátili na „ostrov svobody“, Vietnamci zůstali a zapojili se do společnosti a stávají se stále více její integrální součástí. A právě na nich lze demonstrovat, že lze integrovat do společnosti lidi vzešlé z výrazně odlišného kulturního prostředí. Přestože starší generace drží stále při sobě, částečně také kvůli nepřekonané jazykové bariéře, mladší a zvláště dorůstající generace je již součástí majoritní společnosti a cítí se tu být doma.¹¹⁹ K poklidnému soužití dnes přispívají např. organizace typu *Klub Hanoi* nebo *Info-Dráček*¹²⁰ působící jako most mezi vietnamskou komunitou a českou společností. To, že majoritní společnost tuto minoritu přijala, na rozdíl od jiných nejmenovaných, má své obecně známé důvody: obecně vzato jsou Vietnamci pracovití, chytrí, a především bezproblémoví. Doprovodné problémy spojené s existencí vietnamské komunity na našem území jako je prodej napodobenin značkového zboží, cigaret a drog částí vietnamských obchodníků vztahy nezatěžují.¹²¹

3.2.5 Migrace v Oberpfalz za dob Železné opony

Pro migraci do OP (pomineme-li tu politickou z ČS(S)R, o níž již byla řeč) je charakteristická od pol. 50. let 20. století migrace gastarbeiterů. Historii tohoto zmiňuje ve své studii Marie Vavrejšnová (2011). Příčinou byl nedostatek vlastních německých pracovních sil způsobený lidskými válečnými ztrátami (které nebyla schopna vykrýt ani imigrace z NDR). Proto SRN uzavírala od pol. 50. let smlouvy „o pracovní migraci“. Učinila tak s Itálií, Španělskem, Řeckem, Tureckem, Marokem, Portugalskem, Tuniskem a Jihoslávií.

Nábor pracovních sil ze zahraničí probíhal na základě rotačního systému, který měl zaručit, že se příliv pracovníků (ztv. gastarbeiterů) bude pravidelně obměňovat. Například ve smlouvě s Tureckem byl maximální pobyt zahraničních pracovníků stanoven na dobu dvou let. Imigranti přicházeli do Německa s nadějí na lepší životní úroveň. NSR byla taktéž

¹¹⁴ PEJČOCH, Ivo. *Odvaha na Železné oponě*. Cheb: Svět křídel, 2014, str.193-194, ISBN 978-80-87567-54-8

¹¹⁵ PEJČOCH, Ivo. *Přechody přes Železnou oponu*. Cheb: Svět křídel, 2011, str.189, ISBN 978-80-86808-94-9

¹¹⁶ DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str. 233, ISBN 978-80-246-1552-3

¹¹⁷ Za vzpomínek Libora Kůse st.

¹¹⁸ FRIEDL, Wolfgang, Jan Pek. *Folmava! Vollmau! Das Böhmisches Las Vegas*. Regensburg, 2013, str.63-83

¹¹⁹ O'CONNOR, Coilín. *Is the Czech Republic's Vietnamese community finally starting to feel at home?* [online] Český rozhlas: Rádio Praha, 27.5.2007, 14:57, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <http://www.radio.cz/en/section>

¹²⁰ [online] Oficiální stránky Klubu Hanoi. [cit.15.6.2016] Dostupné z: <http://www.klubhanoi.cz>

[online] Oficiální stránky Info - dráček. [cit.15.6.2016] Dostupné z: <http://info-dracek.cz>

¹²¹ FRIEDL, Wolfgang, Jan Pek. *Folmava! Vollmau! Das Böhmisches Las Vegas*. Regensburg, 2013. str.111-112

tolerantnější i k nelegální migraci (právě z hospodářských důvodů). V roce 1973 byl nábor pracovníků ze zahraničí zastaven v souvislosti s hospodářskou krizí, neboť trh práce více lidí neupotřebil. Ač se většina migrantů vrátila do svých domovských zemí, mnozí z nich se však rozhodli zůstat.¹²² Poté v rámci scelování rodin pokračoval dál přísun imigrantů ze zahraničí.¹²³ O promítnutí těchto dějů na OP se ještě zmíním dále v analytické části. V roce 1989 došlo k pádu socialistického zřízení ve východní Evropě vč. NDR, načež se NSR a NDR roku 1990 znovusjednotily.

V této době se ještě v SRN neprojevoval problém ohledně integrace cizinců, neboť ta měla jak práci tak kulturní identitu, což se o 2. a 3. generaci již nedalo říci - viz analytická část.

3.2.6 Vývoj zahraniční migrace po roce 1989 v PK a OP

Se změnou situace v bývalém socialistickém bloku se změnila i zahraniční migrace. Celosvětově se prohloubila globalizace, vznikla EU se schengenským prostorem umožňujícím volný pohyb osob. Na druhé straně se ve světě začaly projevovat klimatické problémy. Rozpoutání válečných konfliktů v Jihoslávii a v řadě zemí muslimského světa, hospodářské krize, rozpad ČSFR... toto a mnohé jiné mělo a má vliv na existenci řady migračních pohybů, včetně těch dotýkajících se PK a OP.

V zahraničních migračních tocích dotýkajících se PK se neprosadila migračně jedna národnost, naopak. PK má diferencovanou strukturu zahraničních migrantů, nejsilnější zastoupení mají zahraniční migranti z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu (tabulka č.2 dále). Po roce 1989 došlo k přílivu dalších Vietnamců do PK ze zanikající NDR, se kterou měla Socialistická republika Vietnam stejnou smlouvu jako s ČSSR.¹²⁴ Příchozí ze Slovenska jsou od 1.1.1993 považováni v důsledku rozpadu ČSFR za zahraniční migranty. ČR se otevřela hospodářské migraci, což mělo za následek přírůstek hl. hospodářských migrantů především z oblastí na východ od našich hranic: Ukrajinci, Rumuni, Moldavané, Bulhaři..., kteří mají všichni i podobnou územní distribuci, tedy oblasti s pracovními příležitostmi ve stavebnictví a průmyslu.^{125, 126} Podle Dušana Drbohlava (2008) u migrantů ze států bývalého socialistického bloku byly příčiny migrace těchto lidí do ČR ekonomické krize v domovských zemích, strukturální nezaměstnanost, inflace, chudoba, rodinné vazby, studium i tzv. mýtus západu (kam ČR tyto lidé počítají). V případě některých zemí počet nelegálních migrantů značně překonává počet těch legálních (např. v případě moldavských občanů se tento poměr odhaduje asi na 1:10 ve prospěch nelegálních migrantů). Nejedná se však jen o nekvalifikované lidi, naopak. Středoškolské a vysokoškolské vzdělání měla a má např. výrazná většina

¹²² VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti Evropské Unie a české republiky)*. Studie5/2011, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, str.29 - 31, ISBN: 978-80-86729-66-4

¹²³ HEROUTKOVÁ et al. *Turci v Německu*. [online] Hospodářská a kulturní studia, PEF ČZU, 2012. Turci v Německu - Historie Turků v Německu. 6.6.2016, 10:16, [cit.17.6.2016] Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/turci_v_nemecku2012

¹²⁴ FRIEDL, Wolfgang, Jan Pek. *Folmava! Vollmau! Das Böhmisches Las Vegas*. Regensburg, 2013. str.110-111

¹²⁵ OTČENÁŠEK, Jaroslav. *Imigranti z vybraných států Balkánu*. [online] migraceonline.cz, 14.4.2003, [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/imigranti-z-vybranych-statu-balkanu>

¹²⁶ Statistika & My, *Jací cizinci žijí v krajích České republiky?* ČSÚ. 4. ročník, 02/2014. str.19

ukrajinských migrantů. Ženy pracovaly a dodnes pracují převážně buď v restauračních zařízeních nebo v průmyslovém sektoru.¹²⁷

Sběrem komplexních informací o migraci se věnuje ČSÚ, jenž vydává již řadu let publikaci *Cizinci v České republice*, v níž zveřejňuje souhrnné informace o cizincích (tj. cizích státních příslušnících - tzv. zahraničních migrantech) v ČR. Zabývá se v nich mimo jiné demografickými aspekty zahraničních migrantů (počet, věk, pohlaví, státní občanství...), jejich azylovým řízením, kriminalitou či nelegální migrací. Publikace jsou dostupné v elektronické i analogové podobě. Protože zdaleka nelze uvést všechny zajímavé informace, doporučuji v případě zájmu navštívit stránky ČSÚ a projít si tyto publikace samostatně¹²⁸.

TABULKA č. 2: Vývoj počtu a struktury zahraničních migrantů v PK od vstupu ČR do EU

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Migranti (bez osob s platným azylem)	12 530	13 206	15 432	20 986	27 636	27 562	25 175	23 884	23 866	25 166	25 958	27 304
v tom muži	7 224	7 537	8 920	12 518	16 662	16 386	14 689	13 707	13 604	14 269	14 781	15 541
ženy	5 306	5 669	6 512	8 468	10 974	11 176	10 486	10 177	10 262	10 897	11 177	11 763
z toho státní občanství:												
země Evropské unie ¹⁾	2 998	3 870	5 071	7 654	9 587	9 489	9 722	10 205	10 785	11 851	12 758	13 678
z toho Slovensko	1 920	2 016	2 755	3 911	4 842	5 053	4 996	5 361	5 590	6 117	6 576	7 017
Ukrajina	4 412	4 436	5 019	6 787	8 701	8 886	6 997	5 950	5 546	5 689	5 606	5 847
Vietnam	3 039	3 298	3 546	4 220	5 828	6 257	5 847	5 432	5 307	5 390	5 275	5 347
v tom ve věku (%)												
0 - 14 let	11,1	11,0	9,8	8,2	7,1	7,8	8,8	9,2	9,5	9,9	10,0	10,2
15 - 64 let	86,9	86,8	87,9	89,6	90,9	90,1	88,7	87,8	87,2	86,4	86,0	85,5
65 a více let (vč. nezjištěno)	2,0	2,2	2,2	2,2	2,0	2,1	2,5	3,0	3,3	3,7	4,0	4,2
Zaměstnaní migranti celkem	10 145	15 185	17 207	25 514	28 729	22 714	21 809	20 815

1) do roku 2006 občané 25 zemí EU, od roku 2007 občané 27 zemí EU, od roku 2013 občané 28 zemí EU

Zdroj: *Vybrané údaje za Plzeňský kraj - cizinci (stav k 31. 12.)*. [online] ČSÚ, 2016, [cit.29.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz> Vlastní úprava.

V tabulce vidíme, že mezi zahraničními migranty v PK převažují muži nad ženami a minimálně 85% zahraničních migrantů jsou lidé v produktivním věku. Tabulka dokazuje, že od vstupu ČR do EU počet zahraničních migrantů do PK narůstá, s výjimkou poklesu v době hospodářské krize na přelomu desetiletí. Dokazuje, že největší tři skupiny zahraničních migrantů v PK jsou občané Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu, kteří tvořili v roce 2015 dohromady přes 60% zahraničních migrantů na území PK (bez azylantů). Občané zemí EU se počítají od roku 2004 dohromady. U nich je patrný největší početní nárůst v PK od vstupu do EU. Největší podíl v těchto mají slovenští občané, jejich poměr v celkovém počtu se však snižuje. Konkrétně z téměř 2/3 v roce 2004 téměř na 1/2 v roce 2015. Dalšími významnými populacemi zahraničních migrantů jsou z hlediska občanství v PK němečtí státní příslušníci, ale zajímavý je například výskyt nizozemských občanů v našem kraji, zvláště na Domažlicku.

¹²⁷ DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, str.203-242, ISBN 978-80-246-1552-3

¹²⁸ Publikace za rok 2016 dostupná zde: <https://www.czso.cz/csu/czso/cizinci-v-cr>

Výskyt této skupiny v PK by mohl být obsahem další studie. Ze statistiky plyne, že mezi zahraničními migranty výrazně dominují lidé v produktivním věku.

V OP byl vývoj v oblasti zahraniční migrace znatelně odlišný od toho v PK. Již před rokem 1989 totiž v OP žilo mnoho zahraničních migrantů (především z Turecka) a naturalizovaných cizinců. Struktura zahraniční migrace do OP se složením v průběhu let změnila. Některé změny jsem již zmínil, z těch ostatních uvedu například umožnění získání občanství SRN pro všechny, kdož dokáží, že alespoň jeden předek do třetí generace byl Němec, čímž se do SRN - a OP - dostalo mnoho Poláků či Maďarů.¹²⁹ Procento zahraničních migrantů ve společnosti a lidí s migračním původem je tedy v OP znatelně větší než v PK. Podle německého sčítání lidu z roku 2011 má migrační původ 5-10% obyvatel severu OP a okresu Cham, zbylé oblasti 10-20% a městské okresy Amberg a Regensburg mají dokonce 20-30% obyvatel s migračním pozadím (tzv. obyvatelstvo s migračním původem). Oproti jiným částem bývalé NSR je ale OP jako celek znatelně pod průměrem.¹³⁰ Počet lidí s migračním původem nerovná se zastoupení zahraničních migrantů ve společnosti. Z celkového počtu cizích státních příslušníků ve většině okresů OP obsazují počtem první místa občané Turecké republiky. Výjimkou jsou jen okresy Amberg-Sulzbach, kde největší skupinu cizích státních příslušníků tvoří občané USA (kvůli dislokaci americké vojenské základny), a okres Cham, kde největší skupinu tvoří občané České republiky.¹³¹

Po roce 1989 došlo k objevení se v PK nového speciálního pohybu obyvatelstva - obchodu s bílým masem. Tato „děvčata“ tvoří především Cikánky, Ukrajinky a Rusky (ale třeba i Vietnamky a příslušnice dalších národů), které sem byly pod různými přísliby dopraveny a posléze zneužity pro kriminální činnost.¹³² Problematika prostituce je také nepřímo provázána se stěhováním Romů do PK, zvláště ze Slovenska, neboť právě z těchto přistěhovalců se rekrutuje velká část prostitutek této národnosti nabízející své „služby“.

Romská migrace je všeobecně problém. Není tajemstvím, že domorodé obyvatelstvo vnímá Romy krajně nepřátelsky, a to především kvůli s nimi spojené kriminalitě, jen to málokdo řekne.¹³³ Je myslím dobře známý fakt, že v místech, kde dojde k nastěhování osob romské národnosti do českého prostředí dochází, často ke „ghettoizaci“ prostředí, čímž se vytváří „vyloučené lokality“, jejichž počet narůstá. V PK mezi roky 2006 a 2015 dokonce 2,5 krát.¹³⁴

O romské imigraci v OP a jejich začlenění do společnosti se nereferuje. Zato se řeší imigrace a integrace cizinců z muslimských států a vytváření „No go“ zón. Na základě analýzy dat k vyloučeným lokalitám v OP bylo dospěno k závěru, že v OP v současné době žádné zaznamenání hodné problémy s vyloučenými lokalitami ani „No go“ zónami nemá.

¹²⁹ SANDER, Michael. *Demografie Deutschlands*. [online] Wikipedia, 7.3.2015, [cit.3.7.2016] Dostupné z: <https://de.wikipedia.org>

¹³⁰ SANDER, Michael. *Migrationshintergrund*. [online] Wikipedia, 30.6.2013. [cit.3.7.2016] Dostupné z: <https://de.wikipedia.org>

¹³¹ landkartenblog. *Ausländer in Deutschland - Die Türken dominieren Westdeutschland, die Polen Ostdeutschland, die Vietnamesen Mitteldeutschland, die Österreicher Bayern und die US-Amerikaner Rheinland-Pfalz*. [online] 24.4.2016, [cit.3.7.2016] Dostupné z: <http://landkartenindex.blogspot.cz>

¹³² FRIEDL, Wolfgang, Jan Pek. *Folmava! Vollmau! Das Böhmische Las Vegas*. Regensburg, 2013, str.112-114

¹³³ TAMTĚŽ, str.112

¹³⁴ SEDLÁČKOVÁ, Veronika, BARTOŠOVÁ, Simona. *Počet ghett se od roku 2006 zdvojnásobil, žije v nich až 115 tisíc lidí*. [online] Romové v České republice, 27.5.2015, [cit.27.7.2016] Dostupné z: <http://www.romove.cz/cz/clanek/26885>

4 ANALYTICKÁ ČÁST

4.1 PLZEŇSKÝ KRAJ A OBERPFALZ PŘED MIGRAČNÍ KRIZÍ

Analytická část práce navazuje na teoretickou část a jejím úkolem je zjistit:

- I. Stav populací obou regionů před začátkem migrační krize (tj. k roku 2014)
- II. Jak se migrační vlna promítla do demografie OP a PK.
- III. Jaký vztah k lidem přicházejícím do EU mají místní obyvatelé

V roce 2014 se do **PK** přistěhovalo ze zahraničí 1906 lidí a vystěhovalo se do zahraničí 809 lidí.¹³⁵ Ke konci roku 2014 se v PK nacházelo téměř 26.000 zahraničních migrantů (bez azylantů; viz tabulka č.2 dříve), tedy na 100 obyvatel PK připadalo 4,5 zahraničních migrantů, což je 4. místo v ČR. Z celkového počtu cizích státních příslušníků¹³⁶ v ČR tvořila skupina cizích státních příslušníků v PK 5,8%.¹³⁷ Převažovali lidé s trvalým pobytem. Průměrný věk zahraničních migrantů byl pod 36 lety v Plzni, v okrese Tachovském, Domažlickém a Rokycanském byl průměrný věk zahraničních migrantů 36-38 let, ve zbývajících okresech byl věkový průměr vyšší. Co se týká územní struktury, žilo 49% zahraničních migrantů v okrese Plzeň-město. 12% v okrese Tachov, po 10% v okrese Domažlickém a Klatovském. Na okrese Plzeň-jih žilo 7% z celkového počtu zahraničních migrantů a zbytek v okresech Plzeň-sever a Rokycany (oba po 6%).¹³⁸ Detailnější zanesení poměrového rozložení zahraničních migrantů podle národnosti v PK a jeho okresech v *Příloze č.6*.

Na obrázku č.2 je představeno geografické rozložení nejpočetnějších skupin zahraničních migrantů a německých státních příslušníků v okresech PK. Občany SRN uvádím z důvodu sousedství PK se SRN.

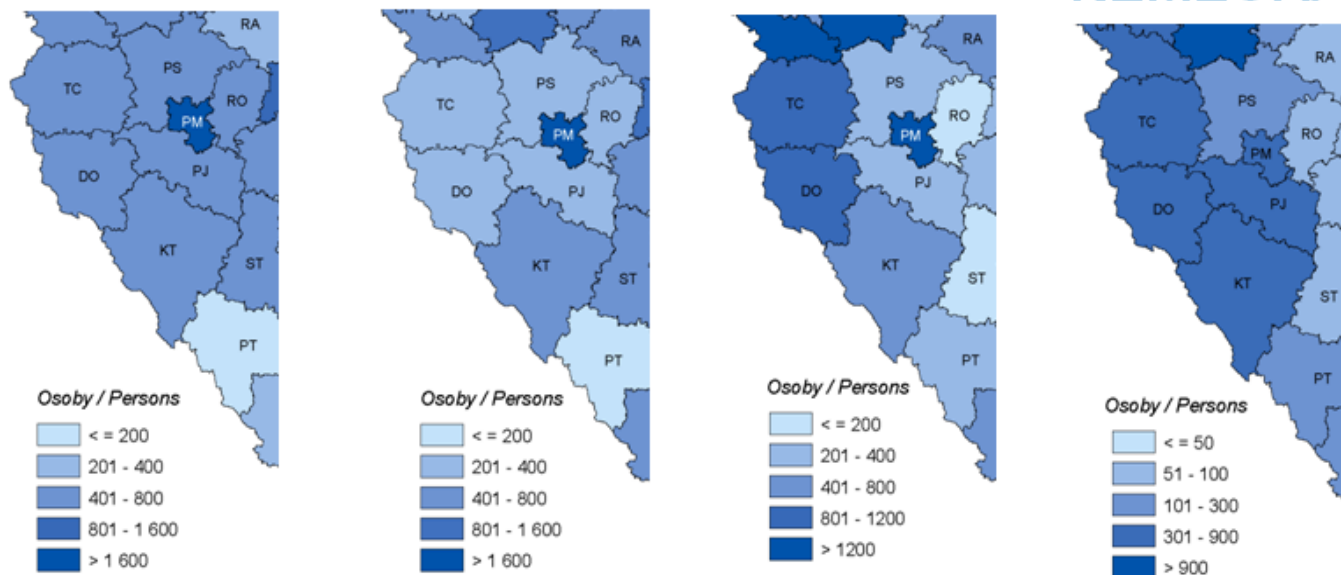
¹³⁵ *Pohyby obyvatelstva Plzeňského kraje v roce 2014*. [online] ČSÚ 30.6.2015, Aktualizece 21.7. 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo-plzenskeho-kraje-2014>

¹³⁶ Ve zdroji se hovoří o zahraničních migrantech jako o cizích státních příslušnících, proto je na tomto místě používáno originální označení ve zdroji.

¹³⁷ *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje*. [online] ČSÚ, 2014 [cit.7.7.2016] str.8. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/33673608/33013315k1.pdf/956ff9ed-f554-4add-b1d5-c13fa3c26f04?version=1.1>

¹³⁸ CHLAD, Miroslav. *Plzeňský kraj je regionem s vysokým podílem cizinců - prezentace*. [online] ČSÚ. 15.3.2016. snímek č.10-14. [cit.5.7.2016], Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/plzensky-kraj-je-regionem-s-vysokym-podilem-cizincu>

ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ SLOVENSKA ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ UKRAJINY ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ VIETNAMU ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ NĚMECKA

Obr. č.2: Rozmístění občanů z vybraných zemí v PK
Zdroj: CHLAD, Miroslav. 2016.¹³⁹

Z výše uvedeného obrázku je zřetelné, že Plzeň jakožto ekonomické jádro PK je i gravitonem pro zahraniční migranty pro množství pracovních příležitostí, které se zde nacházejí. Naproti tomu je mezi zahraničními migranty nejmenší zájem o okres Rokycany.

Nejdiskutovanějším tématem ve vztahu k zahraničním migrantům je kriminalita. Ve společnosti převažují tendence vnímat zahraniční migranty jako „kriminální živly“ (např. že Vietnamci ovládají obchod s narkotiky). Statistiky však dokazují, že zahraniční migranti se nedostávají do problémů se zákonem nějak výrazně více než občané ČR.¹⁴⁰ Pro představu uvedu alespoň jednu konkrétní statistiku - drogové delikventnosti cizinců¹⁴¹ (zadržených v souvislosti s drogami) za rok 2014, jenž uvádí, že bylo v PK zadrženo celkem 18 cizinců (z celkového počtu 181 pachatelů), z toho 7 ze Slovenska, 3 z SRN a jen 2 z Vietnamu.¹⁴² Uvedený příklad je vzorový a má demonstrovat, že obecně rozšířená představa o zahraničních migrantech jakožto kriminálnících je mylná.

Cizinecká policie ČR k nelegální migraci v ČR (ta je považována za problém, na rozdíl od té legální) říká, že sice má od roku 2010 stoupavou tendenci, ale v absolutních číslech

¹³⁹ CHLAD, Miroslav. *Plzeňský kraj je regionem s vysokým podílem cizinců - prezentace*. [online] CSÚ, 15.3.2016, snímek č.16-19, [cit.5.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

¹⁴⁰ SRB, Jan et al. *Cizinci v České republice 2008*. ČSÚ, Praha, 2008, str.185-197, ISBN 978-80-250-1836-1

¹⁴¹ Ve zdroji se hovoří o zahraničních migrantech jako o cizincích (tj. cizích státních příslušnících), proto je na tomto místě používáno originální označení ve zdroji.

¹⁴² CHLAD, Miroslav. *Plzeňský kraj je regionem s vysokým podílem cizinců - prezentace*. [online] CSÚ, 15.3.2016, snímek č.38, [cit.5.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

nepřesáhl počet odhalených nelegálních migrantů počet 5000 lidí, a navíc v drtivé většině se jednalo o lidi s nelegálním pobytem. Nelegálních migrantů přes státní hranici bylo v roce 2014 odhaleno jen 181.¹⁴³

Co do vývoje žadatelů o mezinárodní ochranu v ČR před migrační krizí MVČR uvádí, že o ní v roce 2014 požádalo 1156 osob, udělen však byl jen 82 lidem! (Mezi lety 2011-13 počet žadatelů nepřesáhl 800, přičemž vyhověno bylo vždy jen malému počtu žadatelů - konkrétně 108 v roce 2011, 49 v roce 2012 a 95 v roce 2013.)¹⁴⁴

Toto je příkladem, že v českém azylovém systému je přirknuto právo na azyl ze strany úřadů ČR jen těm, kdo podle nich mají skutečně opodstatněný nárok na jeho získání. Tím se české úřady liší od úřadů v SRN. Systém je adekvátně přísný a domnívám se že „zaručuje“ nezneužitelnost azylového stavu. Podle uvedených dat si dovolím říci, že se MVČR stará o to, aby nebyl azyl udělen bezdůvodně. V kontextu EU je navíc nutno dodat, že relativní i absolutní počet cizinců v ČR je vůči EU podprůměrný, a to ani ne tak ve srovnání se SRN (8,7% migrantů v obyvatelstvu k 1.1.2014) jako ve srovnání s Lotyšskem (15,2%), Kypr (18,6%) a Lucemburskem (45,3%).¹⁴⁵

V roce 2014 přišlo do **OP** dle údajů *Die Regionaldatenbank Deutschland* celkem na 21.600 cizinců (německá statistika neuvádí zemi původu zahraničních migrantů; nutno zdůraznit, že cizinec je ten, jenž žije v SRN ale nemá její státní občanství - tedy je migrantem). Genderově v migraci cizinců výrazně převažovali muži (13.500:8.100). Na druhou stranu z OP odešlo 14.700 cizinců, genderově přibližně v poměru 2:1 (více odešlo mužů).¹⁴⁶ Příchozí / odešli Němci nejsou uváděni, protože nelze určit, kolik jich odešlo do zahraničí a kolik na jiná místa v SRN. Výsledkem je, že zahraničních migrantů přibylo v roce 2014 o 6900. Bližší statistiky o zahraniční migraci pro obce a okresy OP pro rok 2014 lze nalézt na *Die Regionaldatenbank Deutschland*.¹⁴⁷ V roce 2014 bylo v hornofalcké společnosti přítomno 5,8% cizinců (tj. cizích státních příslušníků, tzn. zahraničních migrantů), což je oproti 4,5% v PK více, ale ve srovnání s hodnotami v bývalém Západním Německu (Horní Bavorsko 14,7% a jižní Hesensko dokonce 16,4%) je to nízká hodnota.¹⁴⁸ Oproti roku 2008, kdy však zastoupení cizinců představovalo 4,8%¹⁴⁹ ve společnosti, je nárůst o 1% za 6 let nezanedbatelným posunem. Rozdíl je také patrný v zastoupení cizinců na venkově a ve městech. Když půjdeme o jednu administrativní úroveň níže, zjistíme, že stejně jako v PK tak i v OP je výrazný rozdíl mezi *kreisfreien Städten* (městské okresy; nejpestřejší je v tomto Řezno s 12,1% cizinců v populaci) a *Landkreisen* (venkovské okresy, z nichž je nejněmečtější Tirschenreuth s jen 2,7% cizinců v populaci). Rozdíly můžeme vidět na výřezu z *Regionálního atlasu SRN* dále.

¹⁴³ CHLAD, Miroslav. *Plzeňský kraj je regionem s vysokým podílem cizinců - prezentace*. [online] CSÚ, 15.3.2016, snímek č.39, [cit.5.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

¹⁴⁴ TAMTÉŽ, snímek č.27, [cit.5.7.2016]

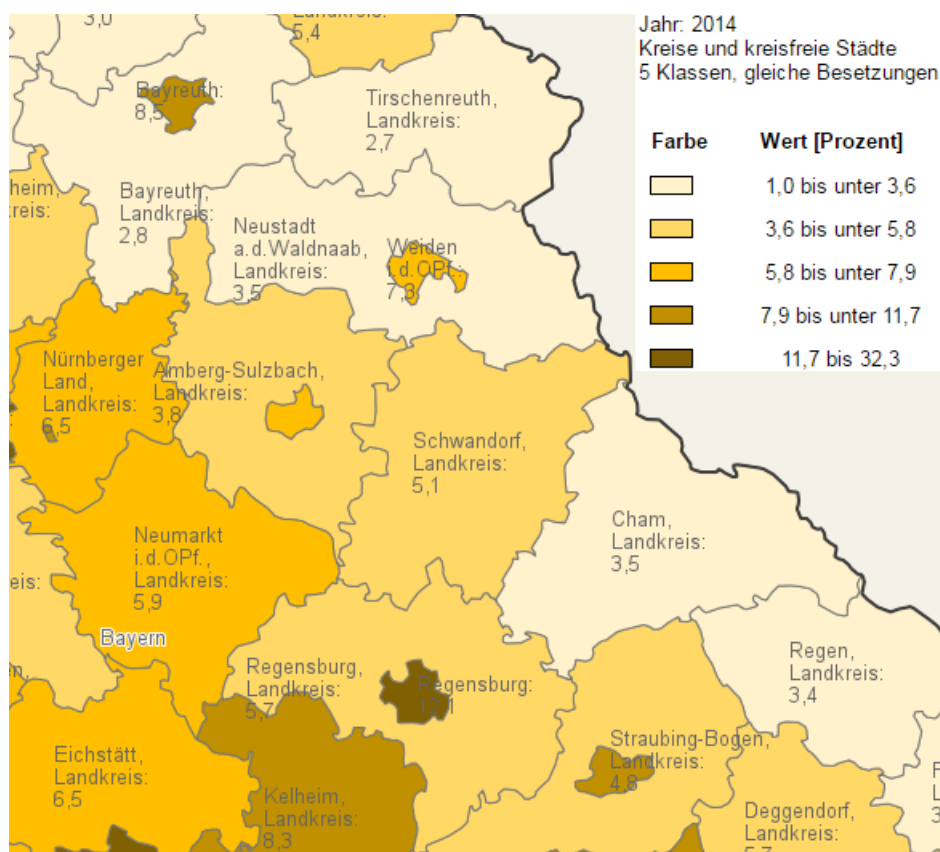
¹⁴⁵ TAMTÉŽ, snímek č.40, [cit.5.7.2016]

¹⁴⁶ *Zu- und Fortzüge nach Nationalität (über die Gemeindegrenzen und Grenzen des Bundesgebietes) - Jahressumme - regionale Tiefe: Kreise und krfr. Städte*, [online] Düsseldorf: Die Regionaldatenbank Deutschland, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.regionalstatistik.de>

¹⁴⁷ TAMTÉŽ, [cit.6.7.2016]

¹⁴⁸ *Regionalatlas Deutschland Indikatoren des Themenbereichs "Bevölkerung"*. [online] Düsseldorf: Statistisches Bundesamt, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de>

¹⁴⁹ *Demografischer Wandel in Oberpfalz*. [online] Regierung der Oberpfalz, 2008, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.ropf.de>

Obr. č. 3: Zastoupení cizinců v okresech OP ve společnosti.

Zdroj: Regionalatlas Deutschland, 2016¹⁵⁰

Můžeme na něm porovnat spojitost úrovně zastoupení cizinců ve společnosti ve vztahu k jádrovosti / perifernosti regionů. Tak jako v PK i v OP se zastoupení cizinců směrem ke společné hranici obou regionů (tedy periferní oblasti) snižuje. Jak vyplývá z informací v již zmíněném Regionálním atlase Německa, v celém okrese je kladné migrační saldo. To musím zmínit, neboť atlas nerozlišuje v tomto případě občany a cizince. Objem migrace je největší v Regensburgu a okrese Neumarkt i.d.OPf.¹⁵¹ OP měl k 31.12.2014 na 1.082.000 obyvatel¹⁵² z toho necelých 62.500 migrantů tedy již zmiňovaných 5,8%. Poměr mezi muži a ženami je zde vyrovnanější (33.250:29.250).¹⁵³ Protože v SSB převažuje počet zahraničních migrantů z EU nad „třetizemci“¹⁵⁴, lze se domnívat, že v OP bude situace podobná. Podrobnější statistiky za nižší jednotky ani národnosti cizinců se nevedou, ale na základě zkoumání dané problematiky lze konstatovat, že do evropské migrační krize nejvíce byli v OP zastoupeni Turci následovaní s odstupem Poláky nebo Američany.

¹⁵⁰ *Regionalatlas Deutschland Indikatoren des Themenbereichs "Bevölkerung"*. [online] Düsseldorf: Statistisches Bundesamt, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de>

¹⁵¹ TAMTÉŽ, [cit.6.7.2016]

¹⁵² *Bevölkerungsstand: Bevölkerung nach Geschlecht*. [online] Düsseldorf: Die Regionaldatenbank Deutschland, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.regionalstatistik.de>

¹⁵³ *Bevölkerungsstand: Bevölkerung nach Geschlecht, Nationalität und Altersgruppen (21) - Stichtag 31.12. - (ab 2011) regionale Tiefe: Kreise und krfr. Städte*. [online] Düsseldorf: Die Regionaldatenbank Deutschland, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.regionalstatistik.de>

¹⁵⁴ *Ausländer: Bundesländer, Stichtag, Geschlecht, Altersjahre, Ländergruppierungen/ Staatsangehörigkeit*. [online] Wiesbaden: Statistisches Bundesamt, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de/>

Podle informací poskytovaných *Die Regionaldatenbank Deutschland* k tématu zahraniční migrace lze říci, že důvody zahraničních migrantů k příchodu do SRN jsou krom ekonomických (vč. podnikání) a humanitárních také důvody studijní či zdravotní, a dále pak například přesídlení za partnerem. Určitým zanedbatelným podílem se na zahraniční migraci podílí ale i mnohem méně známé migrace jako adopce ze zahraničí či klimatické faktory.

V roce 2014 dosáhlo pašování lidí a nelegální vstupy do SRN rekordní úrovně od znovusjednocení Německa. *Bundespolizei* (Spolková policie) zaregistrovala přes 57.000 případů nelegálního vstupu do SRN, což byl v porovnání s rokem 2013 nárůst o 75%! A dále bylo zadrženo dalších 27.000 lidí pobývajících nelegálně na území Federace, což je nárůst o 40%. Jednalo se hlavně o Syřany, východní Afričany a „Jugoslávce“. Exponovaná byla především jižní hranice SRN.¹⁵⁵

Problém se zahraničními migranty v SRN je složitější než u nás. Nutno zmínit, že situace v OP není tak špatná jako v jiných částech SRN. V OP neexistují „No go zóny“ (to podle německého ministerstva vnitra nikde v SRN, ale realita je údajně odlišná).¹⁵⁶ Problém s migrací však není jen o údajné kriminalitě zahraničních migrantů či jejich působení na trhu práce. Je jim třeba neochota potomků přistěhovalců zapojit se do majoritní společnosti.¹⁵⁷ Avšak největší problém je „střet“ v německé společnosti mezi částí elit (médií, politiky) a místními *Gutmenschen* (obdoba našich sluníčkářů) a tou částí populace, která s politikou *Willkommenskultur* nesouhlasí (označení pro tyto lidi je vícero, já jsem se rozhodl na základě studia německých článků používat označení *Wutbürger* - „naštvaní občané“). Za snahu německých mainstreamových médií vytvářet „vhodný“ obraz o migrantech (např. sehrání úklidu již uklizených povodňových škod,¹⁵⁸ u kterého po provalení pravdy došlo k „zametení pod koberec“, aniž by se vypátralo, kdo za to může) nebo krytím sexuálních útoků v Kolíně nad Rýnem, si vysloužila označení *Lügenpresse* (lživá média) a u části společnosti tak došlo k jejich výraznému znevěrohodnění. Na politické úrovni jsou strana *Alternative für Deutschland* (jež se vyprofilovala mimo jiné i jako strana zastupující lidi odmítající *Willkommenskultur*) a její příznivci jsou vystaveni ostrakizaci připomínající komunistické hony na třídní nepřátele, jenž má za cíl potříti odlišný názor. Výsledkem je dle názoru Petra Bychoně (předseda AfD v SSB) „nárůst napětí ve společnosti v důsledku strachu obyčejných lidí na straně jedné a požadavkem na více shovívavosti a integrace od politiků a novinářů na straně druhé.“¹⁵⁹ Nepřímo mu dávají za pravdu i výzkumy typu „Střed bez zábran“ z Lipské univerzity.¹⁶⁰ Blíže o nastíněné problematice a jejím regionálním dopadu v Bayreuthu Martin Doevenspeck a kol. (2016).

¹⁵⁵ pcl/dpa *Die Zahl unerlaubter Einreisen steigt auf Rekordhoch*. [online] Focus, 9.4.2015, 7:25, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <http://www.focus.de>

¹⁵⁶ *V Německu vznikají No-go zóny. Policie je proti gangům přistěhovalců téměř bezmocná* [online] Globe24.cz, 5. října 2016, 12:06, [cit. 16.1.2017] Dostupné z: <https://globe24.cz>

¹⁵⁷ LAŠEK, Filip. *Integrace Turků v SRN*. [online] Praha: ČZU, 2012, 59 stran, [cit. 16.1.2017] Dostupné z: http://www.hks.re/wiki1/lib/exe/fetch.php?media=xlasf100_prace.pdf

¹⁵⁸ *D: Aufräumarbeiten mit Flüchtlingen nachgestellt*. [online] Kronen Zeitung, 3.6.2016, 13:24, [cit. 16.1.2017] Dostupné z: <http://www.krone.at/>

¹⁵⁹ HORA, David. *Petr Bystron z Německa: Po útoku sekyrou roste napětí. Zděšení občané proti novinářům. No a Turci u nás...* [online] Parlamentní listy, 21.7.2016, 4:42, [cit.21.7.2016] Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz>

¹⁶⁰ *Romy nechceme ve městech: 47 % lidí. Veřejné libání gayů je nechutné: 40 %. Migranti přicházejí za dávkami: 32 %. Kdepak se konal tento průzkum?* [online] Parlamentní Listy, 20.6.2016, 12:51, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz>

4.2 EVROPSKÁ MIGRAČNÍ KRIZE V PLZEŇSKÉM KRAJI A V OBERPFALZ

Migrační vlna z let 2015/2016 a její doprovodné jevy PK fyzicky nezasáhla, což se nedá říci o společenském aspektu této krize. Ta se prolнула celou společností a stal se bez nadsázky součástí života většiny občanů PK. To lze vidět denně - ve sdělovacích prostředcích, na sociálních sítích, v lidovém humoru, v mezilidské diskuzi doma, na pracovišti, v MHD. A kritizuje se vše: migranti, politici, úřady, media, EU, zacházení s migranty, končiny, ze kterých přišli. V souvislosti s migrační krizí se vytvořily dva názorové proudy na řešení problémů s migranty: „vítací“ a „odmítací“ (kterých je podstatně více). A neustále se přou, jestli migranty přijímat máme či nemáme. Přitom problém s migranty v PK vlastně v letech 2015/2016 nebyl, neboť sem nepřicházeli. Jediné místo v PK, kde měli být migranti internováni byla Balková - malá silně periferní obec na severovýchodě PK, kde mohlo být posláno do detence nanejvýše 210 migrantů, kteří pak měli být posláni zpět do států, ze kterých k nám přišli, tj. nejčastěji do Rakouska a na Slovensko.¹⁶¹ To se pochopitelně nelíbilo místním, neboť v Balkové již dříve podobný tábor fungoval (hlavně pro Ukrajince a „Jugoslávce“), a byli v něm potíže s útoky. Představa ubytování muslimů a černochů tedy vyvolávala odpor, i když z druhé strany to byla též možnost pracovní příležitosti.¹⁶² Nakonec ale ani k tomu nedošlo a Balková byla zakonzervována,¹⁶³ tento stav platí dodnes (jaro 2017). Žádné jiné detenční zařízení se na území PK dle *Správy uprchlických zařízení MVČR* nenachází ani nacházet nemělo.¹⁶⁴ Přesto je veřejné mínění naladěno proti migrantům, což se promítlo i v krajských volbách, kdy se do zastupitelstva PK dostala protiimigrantská strana Svoboda a přímá demokracie Tomia Okamury, kteroužto vynesly do zastupitelstva hlasy lidí, u nichž je obava z migrantů na prvním místě (5,3% voličů). Proč se však tito lidé a politici dušují, že v PK se žádní migranti ubytovávat nebudou? Největší odhalená skupina migrantů na území PK byla šestadvacetičlenná skupina z Afghánské islámské republiky zadržena 21.6.2016 v Poběžovicích na Domažlicku.¹⁶⁵ To nelze srovnávat s těmi desítkami tisíců migrantů, co se valily na podzim 2015 každý týden přes rakousko-bavorskou hranici.

Před čím se tedy varuje? Nač se nadává? Na kriminalitu a terorismus! Pravda, v PK žádná teroristická či atentátnická akce nebyla zaznamenána od roku 1947. A asi největší kriminální prohřešek spojený s migranty z migrační krize v PK (pomineme-li nelegální vstup do Republiky) je krádež 2.500 Euro (cca 67.500 korun) z 21.4.2016 v jednom „erotickém klubu“ na Folmavě Iráčanem žádajícím v OP o azyl.¹⁶⁶ Lidé však prostřednictvím médií vidí (-tedy vědí-), že se to děje, že teroristické útoky zasáhly i SSB a že část migrantů je spojena s kriminalitou, a nechtějí, aby se i zde kradlo, znásilňovalo, přejížděli se lidé nákladními automobily, aby nebyly dětské svatby nebo se nezaváděly hlídky Šaría. Nechtějí, aby měli o

¹⁶¹ VEJVODOVÁ, Miroslava. *Vláda rozhodla. V Balkové u Žihle budou uprchlíci*. [online] Plzeňský deník. 13.7.2015 [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://plzensky.denik.cz>

¹⁶² SCHNAPKA, Zbyněk. *Uprchlický tábor v Balkové: Místní se běženců z Afriky bojí*. [online] Blesk. 17.7.2015. [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://www.blesk.cz>

¹⁶³ KINŠT, Petr. *Uprchlické zařízení v Balkové zatím otevřeno nebude*. [online] Deník. 10.1.2016. 7.7.2016, Dostupné z: <http://www.denik.cz>

¹⁶⁴ *Zařízení SUZ (mapa)*. [online] Správa uprchlických zařízení MVČR. [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://www.suz.cz>

¹⁶⁵ JEŽEK, Petr. PETŘÍKOVÁ, Petra. *Policie na Domažlicku zadržela nelegální migranty, převaděči unikají*. [online] iDnes.cz/Plzeňský kraj. 21.4.2016 14:28. [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://plzen.idnes.cz>

¹⁶⁶ "kle". *Iráčan v erotickém klubu u Domažlic nakradl 70 tisíc. V Německu žádal o azyl*. [online] Blesk, 11.1.2016 [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.blesk.cz>

důvod více se bát o sebe a své blízké, když jdou do parku nebo na trhy. A nechtějí, aby do řešení problémů s migranty byly vkládány jejich těžce vydělané daně. Nebojí se však přijetí těch deklarovaných cca 50 rodin, které by do PK (a Karlovarského kraje) měly přijít,¹⁶⁷ nechtějí, aby těch několik set lidí následovaly tzv. „salámovou metodou“¹⁶⁸ tisíce dalších!

V **OP** je situace odlišná. Do SRN jakožto nejvýznamnější cílové země přišly za roky 2015 a 2016 na 1,2 milionu žadatelů o azyl. Krom toho, pro mnoho dalších migrantů byla SRN tranzitní země při cestě do dalších cílových zemí, zejména do států Skandinávie. Žadatele o azyl tvořili především Arabové (Syřané) a Albánci (v roce 2015).¹⁶⁹ Žádost o azyl podalo v SRN v roce 2015 přesně 441.800 migrantů. Ve srovnání s předcházejícím rokem se jednalo o procentuální nárůst žadatelů o azyl ve výši 155%.¹⁷⁰ Za rok 2016 pak požádalo v SRN o azyl 745 545 lidí.¹⁷¹ SSB byla pro svou geografickou polohu ze všech spolkových zemí SRN příchodem migrantů zasažena nejsilněji, zvláště pak byly zasaženy vládní obvody Horní a Dolní Bavorsko, které musely zvládat všechny úkony spjaté s příchodem migrantů a jejich zažádáním o azyl (provést registraci, zabezpečit ubytování, stravování, hygienické podmínky, provést scelování rodin, postarat se o mladistvé bez dozoru...). OP tohoto byla ušetřena, ale kdyby se zablokovala bavorsko-rakouská hranice, jak tím bylo několikrát pohroženo různými politickými místy v SRN, došlo by s pravděpodobně k přesměrování tras migrantů do ČR a plzeňsko-hornofalcká hranice by se pravděpodobně stala podobně exponovanou, jako byla v době „největší slávy“ exponovaná hranice Dolní Bavorsko - Horní Rakousy.

Z regionů Horní a Dolní Bavorsko pak pokračovali migranti různým tempem dále do hloubi SRN, a to včetně skrze OP, kterou se nejsnadněji dostanete z Dolního Bavorska kamkoliv do SRN, a z Horního Bavorska do nových spolkových zemí a do Berlína.

S nebyvalým přívalem migrantů se vyskytl urgentní problém zajistit vhodné ubytovací podmínky pro tolik lidí. Poté co byla stávající zařízení pro ubytování migrantů brzy naplněna, začalo se se zřizováním nouzových přístřešků. V OP došlo podle *Bayerischer Rundfunk* k následující situaci: na 3/5 všech migrantů umístěných v OP bylo ubytováno do privátů a decentralizovaných zařízení zřizované hornofalckými okresy (tyto objekty nejsou zaneseny v obrázku č. 4, protože nejsou centrálně vedeny). Zbývající byli umístěni v tzv. „přijímacích střediscích“ (*Erstaufnahmeeinrichtung*), do „hromadných ubytovacích zařízení“ (*Gemeinschaftsunterkünften*) a v „azylových domech“ (*Notunterkünften*). K tomu musí úřady zajistit další kapacity pro případ mimořádných situací. *Erstaufnahmeeinrichtungen* slouží po změně *Zákona o azylu* z října 2015 k ubytování migrantů po dobu 6ti měsíců (ti z bezpečných zemí by zde měli zůstat do rozhodnutí o udělení azylu či deportaci). Jediné takové v Oberpfalz se nachází v Regensburgu a má kapacitu 600 míst. Ti, kterým ani po 6ti měsících nebylo předáno vyrozumění o rozhodnutí ve věci jejich žádosti, se stěhují do

¹⁶⁷ ŠRÁMKOVÁ, Jitka. *Na západ Čech přijdou první uprchlíci, charita schání ubytování i překlad*. [online] iDNES, 15.3.2016 [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://plzen.idnes.cz>

¹⁶⁸ Označení pro praxi, kdy se cíle, které by se prosazovaly špatně či vůbec, rozdělí na dílčí krůčky a prosazují se postupně. (Wikipedie, kráceno)

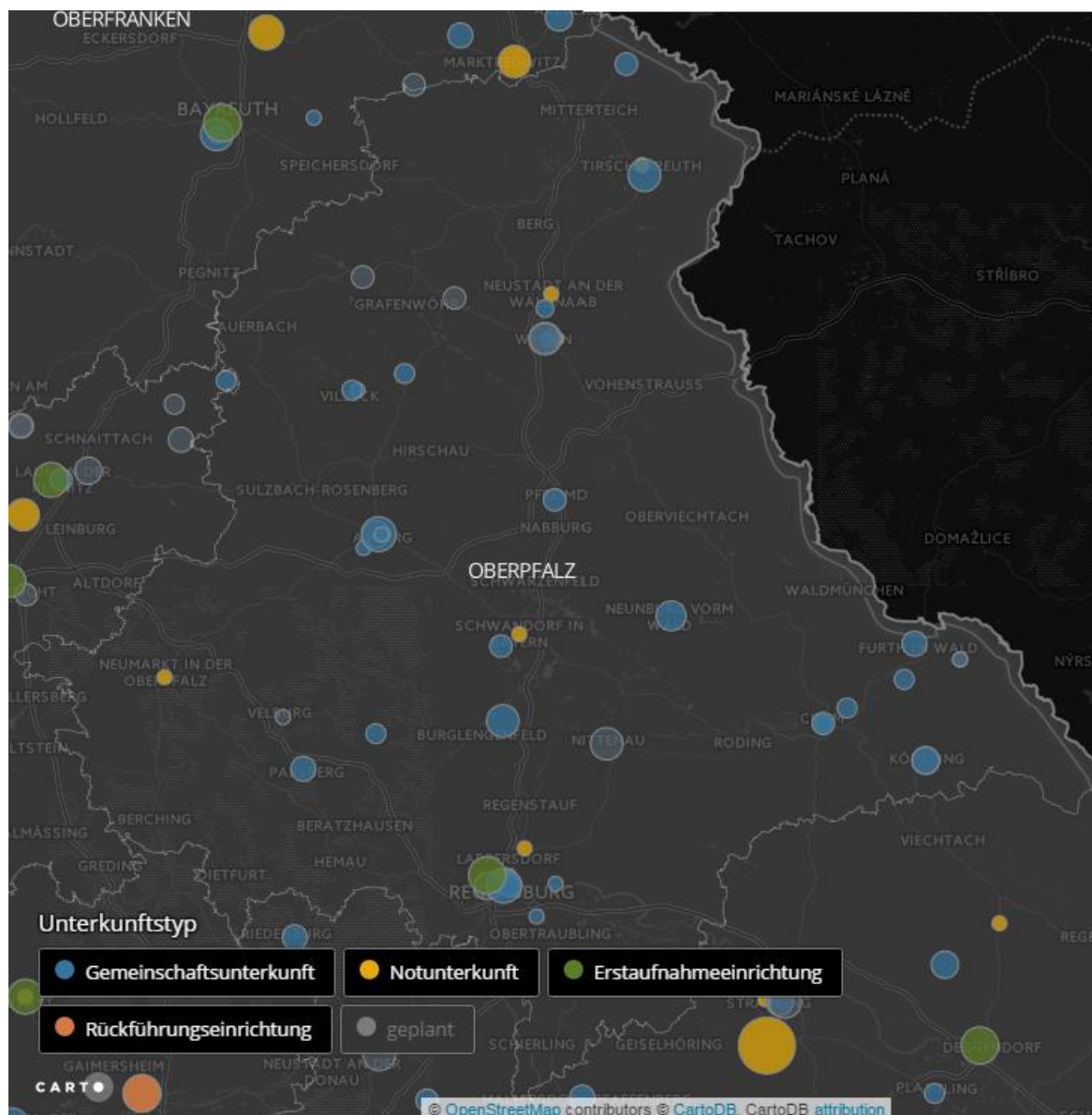
¹⁶⁹ *Asylum 2015*. [online] Eurostat. [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://ec.europa.eu>

¹⁷⁰ *Newsrelease. Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015*. [online] Eurostat, 44/2016, 4.3.2016 [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://ec.europa.eu>

¹⁷¹ *Do SRN loni přišla třetina uprchlíků oproti roku 2015*. [online] ČT24, 15.3.2017 [cit.11.1.2017] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2009830-do-nemecka-loni-prislo-trikrat-mene-uprchliku-nez-v-roce-2015>

Gemeinschaftsunterkünft, které se v OP nacházejí již v hojném počtu majíce kapacity od jednotek po více jak 200 míst. Pro nedostatek míst v těchto zařízení byly v OP vytvořeny *Notunterkünften*.¹⁷² Posledním typem ubytovacího zařízení je *Rückführungseinrichtung*, které slouží, jak už název napovídá (doslova *zpětnovazebné prostředí*), k ubytování migrantů „s malou perspektivou pobytu“.¹⁷³ V OP se nenachází.

V OP k útoku na ubytovny ze strany bavorských občanů odmítajících ubytování migrantů v jejich domovině nenastal (viz obrázek č. 5). Přesné adresy ubytovacích zařízení se však nevedou, aby byla posílena bezpečnost těchto zařízení.¹⁷⁴

Obr. č.4: Azylová zařízení v OP
Zdroj: Bayerischer Rundfunk, 2015¹⁷⁵

¹⁷² SCHÖFFEL, Robert. *Wo bringt Bayern die Flüchtlinge unter?* [online] Bayerischer Rundfunk, 23.11.2015, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.br.de>

¹⁷³ SCHINDHELM, Carlo. *Flüchtlinge bleiben im Schnitt 40 Tage.* [online] Bayerischer Rundfunk, 16.3.2016, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.br.de>

¹⁷⁴ TAMTĚŽ, [cit.9.7.2016]

Lze se domnívat, že tematika migrační krize se ve společnosti v OP projevila ve vší každodennosti obdobně jako v PK. K tomuto závěru bylo dospěno následujícím způsobem:

I. Řada průzkumů a studií, z nichž některé jsem zde již zmiňoval (a dále např. studii nadace Mercator)¹⁷⁶, poukazují na výrazně se měnící náladu ve společnosti.

II. V OP mají možnost mít zkušenost s migranty z migrační krize větší než u nás.

III. Lidská povaha je z psychologického hlediska „stejná“ v OP jako v PK a řeší tytéž věci jim blízké: bezpečnost, daně, životní styl... proč by se toto nemělo stávat předmětem denní konverzace?

IV. Osobní kontakt s lidmi mající zkušenosti se životem v SRN (jak s Čechy, tak Němci).

Jak už jsem uvedl v bodě č. I, názor společnosti na migraci prodělal od roku 2014 výrazný názorový obrat, který nadále pokračuje. Je obecně známo, že když migrační krize začínala, projevila se ve většině SRN solidarita s těmito migranty zhmotnělé ve *Willkommenskultur* a jakési „politice vítání“. Nakolik byla *Willkommenskultur* (projevy - např. vítání migrantů na nádražích s transparenty „*Refugees Welcome*“ - můžeme vygooglit mnoho) upřímné a živelné vyjádření názoru obyčejných lidí, a nakolik se jednalo o předem zorganizované akce místních *Gutmenschen* (sluníčkářů) a neziskových organizací zdárně sekundovaných masmedii, nelze objektivně říci. Plody „politiky vítání“ utvořené kancléřkou Merkelovou, když pozvala všechny Syřany do SRN, sklízí EU dodnes. Jak jsem už dříve zmínil, v důsledku řady nepříjemností s těmito údajnými válečnými uprchlíky zvýšením finančních nákladů počínaje přes neuplatnitelnost většiny z nich na německém trhu práce pokračuje a kriminalitou konče v kombinaci s provalením snah o jejich zamlčování, došlo k odstartování názorového obratu v německé společnosti, trvajícím dodnes. Potvrzením či vyvrácením tohoto předpokladu bude i výsledek strany *Alternative für Deutschland* ve volbách, jež se uskuteční na podzim roku 2017. Na rozdíl od PK, kde je zcela jasně lid na straně „odmítačů“, je společnost v SRN stále více polarizovaná mezi „*Gutmenschen*“ a „*Wutbürger*“, a ač ti první stále v politickém zápase o moc vedou, ti druzí jmenovaní nabírají pod vlivem všeho výše zmíněného na síle. Toto potvrzují již několikrát zmíněné studie o změně názorů lidí k tomuto tématu. Neb se situace nadále vyvíjí, nelze k tomuto zápasu o směřování německé společnosti vyvodit závěr. Vývoj situace však bude pro budoucí vývoj klíčový a bude také bezesbytku zajímavé jej sledovat. Lze se však domnívat, že se situace bude odvíjet od dvou proměnných, které ovlivní náhled většinové bavorské společnosti: míra zvládnutí integrace zahraničních migrantů a vyřešení problematiky kriminality spojené se zahraničními migranty.

Těžký úkol však čeká na úřady a společnost právě v oblasti integrace migrantů do bavorské společnosti. Lze totiž dokázat, jak se to povedlo Filipu Lašekovi ze Zemědělské univerzity v Praze ve své bakalářské práci z roku 2012 zabývající se integrací Turků do německé společnosti, že integrace se nedaří ani ve třetí generaci imigrantů, neboť ta se snaží „navrátit ke svým kořenům“ se znaky, které k tomu patří (dodržování půstu na Ramadán, nošení šátků, kurzy Koránu, návštěva mešit), a to včetně uchovávání tradičního postavení žen.¹⁷⁷

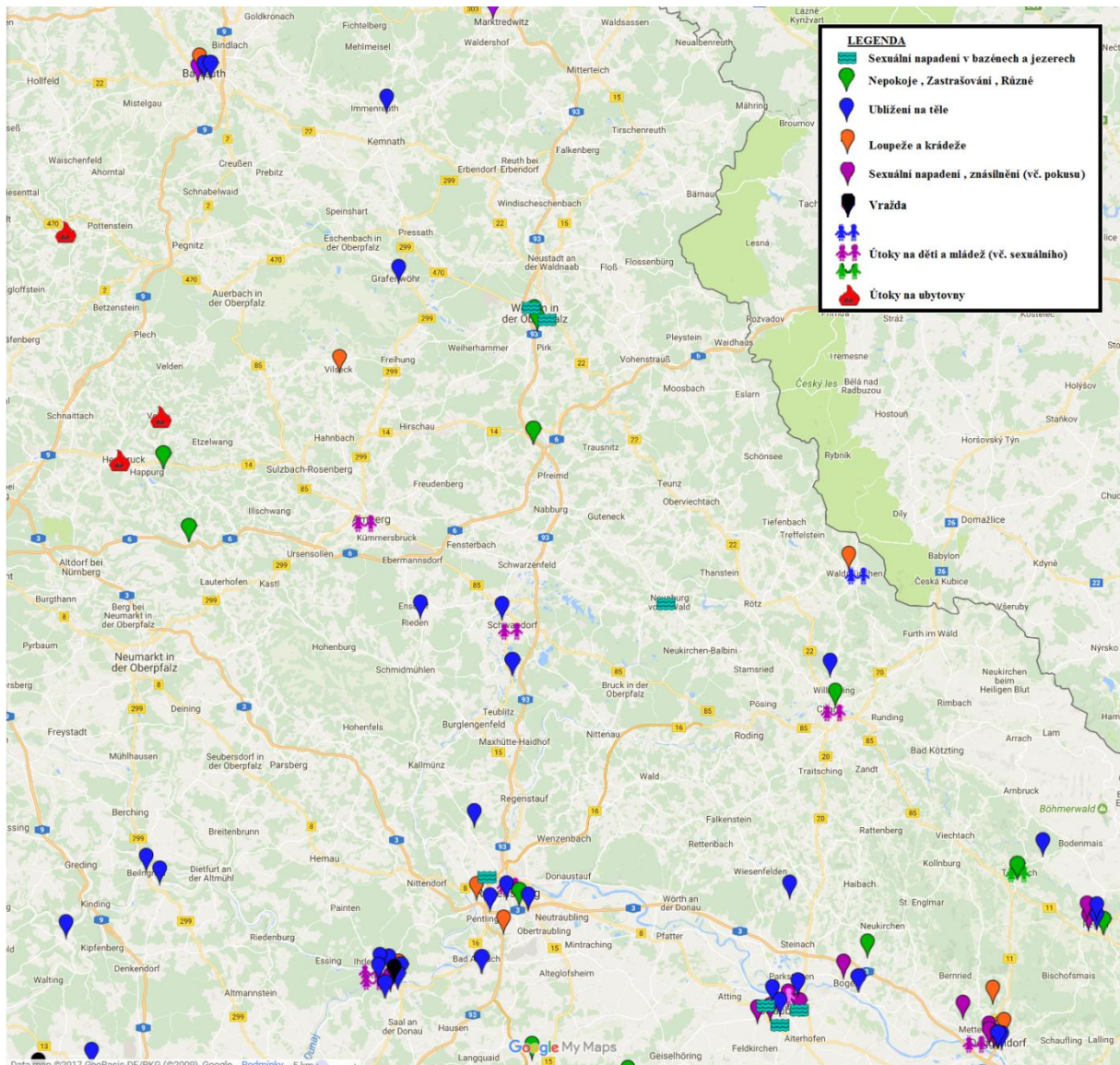
¹⁷⁵ SCHÖFFEL, Robert. *Wo bringt Bayern die Flüchtlinge unter?* [online] Bayerischer Rundfunk, 23.11.2015. [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.br.de>

¹⁷⁶ *V Německu klesá vstřícnost k přistěhovalcům, lidé se obávají ztráty blahobytu.* [online] Novinky.cz, 8.7.2016. [cit.9.7.2016] Dostupné z: <https://www.novinky.cz>

¹⁷⁷ LAŠEK, Filip. *Integrace Turků v SRN.* [online] Praha: ČZU, 2012. str. 50. [cit.9.7.2016] Dostupné z: http://www.hks.re/domains/hks.re/wiki1/lib/exe/fetch.php?media=xlasf100_prace.pdf

Problém též představuje otázka kriminality zahraničních migrantů. Za tímto účelem publikuji obrázek č.5 (viz níže) zobrazující výřez z online mapy zobrazující všechny doložené kriminální delikty spojené se zahraničními migranty.

Účelem zpracování tohoto tématu do této práce je jednak přinést představu o skutečném rozsahu problému kriminality zahraničních migrantů příšlých do SRN v rámci migrační krize, a také nabídnutí možnosti posouzení míry závažnosti každým čtenářem jednotlivě podle vlastního uvážení (mimo jiné i na základě informací, které jsem v této práci doposud zmínil).

Obr. č.5: *Einzelfall-Map 2016/* Mapa jednotlivých případů v OP spojených s migranty
Zdroj: *Einzelfall-Map, 2016*¹⁷⁸

Na obrázku vidíme, že v oblasti OP k mnoha kriminálním činům prokazatelně spojenými s migranty nedošlo. V OP nedošlo k žádné vraždě. Nejvíce je incidentů s ublížením na zdraví. Znepokojení by ale mělo vyvolávat relativně vysoké zastoupení kriminálních činů spojené se sexualitou a množstvím kriminálních činů týkající se dětí a mládeže. V OP k žádnému útoku

¹⁷⁸ *Einzelfall-Map 2016* [online] [cit.18.1.2017] Dostupné z: <https://www.google.com/maps>

na ubytovny nedošlo. Na obrázku je však vidět situace za hranicemi OP: řada případů kriminálního charakteru spojená s migranty byla zaznamenána ve Straubingu, Deggendorfu, Kelheimu a v Bayreuthu. Společenské ovzduší se však utváří nikoliv v OP, ale v celé SRN, tedy se do něj promítá i vliv teroristických útoků v SRN.

Z výše uvedeného je patrné, že v SSB mají mnoho starostí se zvládnutím situace. Ač tento nápor vyvinutý na německou společnost byl zvládnut, zdaleka není práce konec. I kdyby už ke zdvihu nové migrační vlny nedošlo, stále zde zbývá úkol v podobě navrácení / integrace migrantů. Úkol to bude obtížný, zvláště pro stále se zvětšující rozkol ve společnosti a neustálému pokračování válek na širším Blízkém východě. Zdali se povede toto podpovrchové „pukání“ společnosti překonat, je otázka s neznámou odpovědí.

4.3 PŘÍPADOVÁ STUDIE PRO PLZEŇSKÝ KRAJ A OBERPFALZ - MÍNĚNÍ VYBRANÉHO SEGMENTU POPULACÍ OBOU REGIONŮ O ZAHRANIČNÍ MIGRACI

Účelem případové studie pro PK a OP je zjistit mínění vybraného segmentu populací obou regionů o zahraniční migraci se zaměřením na kontext současných událostí. Bude se jednat o získávání primárních dat prostřednictvím dotazníkového šetření. Pro případovou studii byli vybráni žáci středních škol (cca 15-21 let). Sběr dat byl naplánován především na gymnáziích Jindřicha Šimona Baara v Domažlicích (dále GJŠB) a Gerhardinger Realschule Cham.

Nyní bude vysvětleno, proč byli pro potřeby případové studie vybráni k výzkumu žáci středních škol. K vysvětlení tohoto kroku je však za potřebí začít poněkud zeširoka, a to u komunikace úřadů s veřejností.

Komunikace úřadů s veřejností je důležitá činnost vycházející ze zákona o právu veřejnosti na informace. Úřady informují obyvatelstvo o svých krocích ve vztahu k migrantům, pomáhají vysvětlovat proč se co děje, bojují proti šířícím se dezinformacím atd. Úřady komunikují své akce obyvatelstvu nejčastěji prostřednictvím médií. Zprávy podané tímto způsobem mají také největší dopad (úřady také vyvěšují informace o svých krocích na svých webových stránkách a vývěsních štítech úřadů, ty však téměř nikdo nesleduje). Přes média jdou k lidem obvykle jen ty nejzajímavější (ne notně nejdůležitější) informace, a to obvykle více či méně zjednodušenou formou. Tyto zprávy pak mají obvykle do sebe navíc vložený určitý podtext (ty se různí podle stanoviska, které autor/šéfredaktor/majitel médií zastává). Nejvíce lidi přijímají informace prostřednictvím zpráv z mainstreamových medií (dále jen masmedia; TV Nova, ČT, MF Dnes, ARD, ZDF aj.). Ne-mainstreamová (také nazývaná „alternativní“) media jako Parlamentní listy, Protiproud, Sputnik aj. nechávám stranou, neboť jejich vliv je ve srovnání s masmédií malý. Jak už jsem uvedl dříve v této práci, otázka o věrohodnosti masmédií je k diskusi. Jsou ve společnosti lidé, co jim věří, a lidé, co jim nevěří (a ti, co je jim to jedno, s těmi však ale pro potřeby práce nepočítám). Pak tu ještě existuje skupina lidí s neukotveným, ale formujícím se názorem (vycházím z předpokladu, že při dosažení určitého objemu informací si každý vždy udělá na věc nějaký názor), jenž je pravděpodobně těmito zprávami masmédií ovlivnitelná nejvíce (oproti původním 2 skupinám - přesvědčeným a odpůrcům). Touto skupinou jsou dospívající lidé (přibližně středoškolského věku), kteří byt' většinou téměř nikdy nejeví o zpravodajství nějaký eminentní zájem,

vnímají okrajově tyto zprávy a berou je spíše jako fakt (stylem „když to říkají v televizi, tak je to asi pravda“). Tento styl uvažování je jim navíc vlastní ze školy, kde to co se jim vykládá, je přece také pravda. Samozřejmě je tu bezpochyby vliv rodiny, jenž je vždy primární, ale pořád je zde dost místa pro vliv masmedií na utváření světonázoru dorůstajících bez vlastních životních zkušeností. Proto jsem si zvolil mládež - tedy žáky středních škol - jako výzkumnou skupinu, mezi níž chci distribuovat dotazníky a zjistit její postoj k problematice zahraniční migrace s důrazem na kontext současných událostí.

Záměrem bylo provést výzkum mezi středoškoláky, zvláště pak mezi GJŠB Domažlice a Gerhardinger Realschule Cham, a to z důvodu partnerství škol a přibližné velikosti sídel, v nichž ústavy sídlí. Tyto školské ústavy jsem zvolil z ryze pragmatického důvodu - jako bývalý student GJŠB jsem chtěl využít vazeb, které jsem si za své studium na tomto ústavu vytvořil, a vztahu tohoto ústavu s Gerhardinger Realschule Cham. Výsledkem výzkumu bude sonda do uvažování středoškolských studentů o migrační problematice, včetně názoru na některé dílčí segmenty (úřady, politiky, media). Důvody pro konstrukci dotazníku právě zvoleným způsobem, včetně vložení konkrétních otázek, nebo naopak nevložení jiných otázek, je podrobně vyloženo v *Přílohách č. 7,8 a 9*.

Proces sbírání dat byl zahájen 1. června 2016 a ukončen 30. června na české straně a 30. srpna na bavorské straně. Výzkum probíhal v papírové i online podobě. Papírovou distribuci mezi žáky GJŠB laskavě zorganizoval Mgr. Jan Pek, s nímž se mi povedlo dohodnout participaci na sběru dat. Sběr na internetu probíhal v prostředí Survio a distribuce proběhla skrze sociální síť Facebook. Na české straně bylo celkem sesbíráno 95 použitelných dotazníků. Sběr dotazníků na bavorské straně žel Bohu nevyšel podle plánu. Původně zamýšlený výzkum na Gerhardinger Realschule Cham ani záložní varianta v podobě gymnázia Wenera von Siemense v Regensburgu nedošel realizace - a to z důvodu byrokratických překážek. Jak mi pan Pek interně sdělil, v SSB se k takovému počínu vyžaduje souhlas „okresní školské rady“ a souhlas rodičů žáků, jež by se výzkumu účastnili. Proto nemohl proběhnout sběr dotazníků oficiální cestou. Výzkumné šetření tedy muselo v OP proběhnout neoficiálními cestami, a to za pomoci osob mně blízkých. Byl zorganizován pokus o sběr dat pomocí jak papírové tak online formy. I přes veškerou energii do této snahy vloženou, celkový výsledek šetření na bavorské straně je pro nedostatečný počet získaných respondentů neprůkazný (byť v některých případech je částečně použitelný). Za účelem nalezení alespoň nějaké náhrady za vypadnutý zdroj byla provedena analýza odborných zdrojů tematicky i geograficky blízkých oborů zájmu této práce, a nakonec bylo shledáno, že alespoň částečně použitelná je práce pana Martina Doevenspecka a kolektivu jeho studentů z univerzity v Bayreuthu, v níž řeší regionální dopad migrační krize v regionu Oberfranken.

4.3.1 Výsledky šetření

Podstatné bude porovnání názoru mužů a žen (bude-li to relevantní), a podle možností také srovnání s bavorskou stranou. Výsledky šetření budou představeny a komentovány ve sledu, v jakém byly položeny dané otázky v dotaznících. Procentuální hodnoty a poměry jsou zaokrouhleny.

Jak respondenti mužského, tak ženského pohlaví shodně vykazují ovlivnění svých názorů na zahraniční migranty a současnou situaci s nimi spojenou prostřednictvím zpráv z masmédií a ze sociálních sítí. Shodují se též, že jsou ovlivněni svým okolím (rodina, přátelé, spolužáci) při utváření si svého názoru k tomuto. Reflektují také domnělé chování migrantů - ženy více znásilnění, muži více násilí. Ti navíc reflektovali i „socioekonomické rysy“ migrantů (styl života, přístup k nabídnuté pomoci, pracovní morálka, přístup k jejich vlastním problémům) a svůj vlastní názor (tedy předpokládám v tomto zdůraznění, že „se nenechají ovlivňovat“).

Vzhledem k tomu, že čeští a němečtí středoškolští studenti žijí ve stejném kulturně-sociálním prostředí a obecně známému faktu, že lidé jakožto individua jsou vždy ovlivněni vnějšími faktory, jako jsou rodina či přátelé, mohu s jistotou konstatovat, že ač je každý člověk individuem podléhajícím mnoha vlivům, obecně vzato jsou němečtí studenti taktéž ovlivňováni stejnými faktory, co studenti čeští.

Jen 10% respondentů ovlivňuje ve vztahu k zahraničním migrantům jejich víra. Přičemž vztah *pro* i *proti* je přibližně vyrovnaný. Zbytek pak zaujal neutrální stanovisko. Ti jenž se vyjádřili *pro* tak činí z „lásky k bližnímu svému“. Ti jenž se vyjádřili *proti* ze strachu o své bezpečí. Ovšem ne u každého věřícího se promítlo vyznání do názorů na migranty. Ateisté a nevěřící se v této otázce vyjádřili záporně - tj. že je jejich vyznání (ateismus, nevěřičnost) neovlivňuje. Velmi mě v tomto překvapil jediný židovský respondent, který se vyjádřil pro přijímání migrantů, dokonce byl svolný s ubytováním *jakéhokoliv* uprchlíka. To je velmi překvapující od někoho, jehož souvěrci mají s muslimy velmi nevraživé vztahy.

Jaký by byl procentuální poměr těch, jež jsou ovlivněni svou vírou ve vztahu k zahraničním migrantům v bavorské společnosti, nelze říci. Pro přítomnost muslimů v SSB (u nichž by byla ochota pomoci souvěrcům, předpokládám, větší) by asi byl celkový procentuální stav o něco vyšší. Nemohu to však potvrdit. Nejspíše by i převážil počet těch, kteří by se v této otázce vyslovili pro pomoc migrantům, a to i vlivem vlastních křesťanských církví, kteří se v SRN aktivně zapojili do pomoci zahraničním migrantům.

Vliv vlastního hodnotového systému jakožto hybatele osobního názoru na migranty vykazovala necelá třetina respondentů. Z nichž 50% se vyjádřilo proti přijímání migrantů, 30% pro přijímání a 20% vyjádřilo neutrální stanovisko. Proti byli hlavně muži. Většina z těch, jež se vyjádřili v otázce č. 2 (otázky viz přílohy č.8 a 9), se vyjádřilo i zde, a to v obdobném duchu. V součtu lze tuto třetinu dotázaných pokládat za lidi s již ukotveným názorem, které již nelze mediálně či politicky dlouhodobě ovlivnit, neboť víra / hodnotový systém je v člověku už vnitřně ukotven. Avšak zbylé 2/3 se vyjádřily v otázkách 2 a 3 záporně, tedy se jedná o lidi s různou mírou možnosti ovlivnění.

Kolik středoškolských studentů v OP by uvedlo, že je ovlivněno vztahem k migrantům svým hodnotovým systémem, nelze bez průzkumu určit. Lze se však domnívat, že z výsledků případného šetření by vyplynulo, že většina lidí se zahraničními migranty cítí. Svůj vliv na to má mimo jiného i zapojování migrantů do školních kolektivů a pořádání besed,^{179, 180} jež

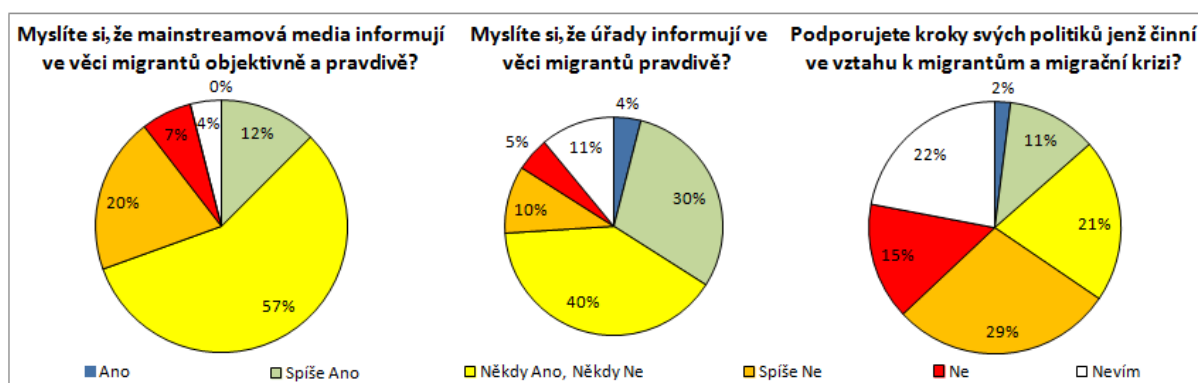
¹⁷⁹ KRAMER, Bernd. *Schüler über Flüchtlinge: "Das Thema ist uns wichtig"*. [online] Spiegel. 9.12.2015, 6:47, [cit.20.7.2016] Dostupné z: <http://www.spiegel.de/>

¹⁸⁰ LEHNER, Verena. *Flüchtlinge erzählen ihre Geschichte*. [online] Abendzeitung. 1.6.2015, 18:23, [cit.20.7.2016] Dostupné z: <http://www.abendzeitung-muenchen.de>

svým vlivem vyvažují (přinejmenším mají o to snahu) negativa, jež jsou v souvislosti s migranty zmiňována.

Na otázku, zda-li respondenty ovlivňují ve vztahu k migrantům masmédiá, úřady nebo politici, se mi dostalo kladné odpovědi od 52% dotazovaných v PK. Tito tedy mají vliv na uvažování lidí. Avšak můj předpoklad, že media budou mít na lidi spíše „promigrační“ vliv, se ukázal jako mylný. 63 % odpovívších kladně na tuto otázku se vyjádřilo v tom smyslu, že působení masmedií, úřadů a politiků má na ně negativní vliv! Důvody se však rozcházejí: zatímco část dotázaných poukazuje na lži v médiích, ta druhá si stěžuje na ukazování negativních zpráv a zveličování problému. 25% se vyjádřilo ohledně vlivu na sebe neutrálně nebo nejednoznačně a jen 12% dotazovaných konstatovalo, že na jejich názor v důsledku masmediální zprávy působí „promigračně“. Lze tedy konstatovat, že mají-li vyjádření medií / úřadů / politiků působit na lidi „promigračně“, konají tyto snahy tomuto cíli medvědí službu. Není od věci zmínit ani trefné konstatování jedné z respondentek, že kdyby média o migrační krizi neinformovala, lidé by ani nepostřehli, že se něco děje.

Následovaly tři podotázky ohledně názorů respondentů na relevantnost medií, úřadů a otázky podpory politiků v této otázce. V otázce názorů lidí na objektivitu a pravdivost zpráv masmedií média propadla. Ani jeden (!) respondent si nemyslí, že média informují objektivně a že informují *spíše* objektivně a pravdivě, si myslí jen 12%, což je pro masmédiá tvrdící, že jsou pravdivá a důvěryhodná, naprosto nedostačující výsledek. Zato 27% respondentů jim spíše nebo zcela nevěří (více na grafu níže). Ohledně pravdivosti tvrzení spjatých s migranty si úřady vedou o poznání lépe. Těm vyjádřila větší či menší podporu 1/3 dotázaných. Těch, kteří nevěří úřadům, je zato v součtu 15 %, což je slušný výsledek. Na podporu politiků a jejich činnosti (krajských a vyšších) ve vztahu k migrantům jsem se ptal ve třetí podotázce. Bylo to sice jen 13% dotázaných, ale v zemi notorických stěžovatelů, jimiž Češi bezesporu jsou, (negativně se k ní postavilo 44% dotázaných) to není nijak zvlášť špatné. Je také zajímavé, že přes pětinu lidí (především ženy) se nedokázala k této otázce vyjádřit.

Graf č.1 Názory české mládeže ohledně masmedií, úřadů a politiků.

Libor Kůs, 2016

Pokud jde o názor hornofalckých středoškolských studentů na věrohodnost masmedií, úřadů a politiků, můžu položit pouze fundované domněnky, neboť vypovídající data nejsou. Vliv masmedií a rozdělení společnosti jsem již zmiňoval. To, že však mediální pokrytí a „informační politika“ problému migrační krize má výrazný vliv na obyvatelstvo, Martin

Doevenspeck (2016) ve své práci potvrzuje.¹⁸¹ Pakliže se vyjde z již získaných informací, domnívám se, že mezi mladistvými v OP bude důvěra v masmédiu větší. Na základě práce pana Doevenspecka však lze tvrdit, že ne zase tak velká, jak by možná leckdo (včetně autora práce) očekával¹⁸². Obdobně tomu bude i v podpoře jejich vyšších bavorských politiků, kteří se - z českého pohledu překvapivě - také vyjadřují k zahraničním migrantům přichozím v rámci migrační krize vcelku otevřeně¹⁸³. Domnívám se, že v OP bude znatelně více lidí, kteří své politiky (spíše) podporují. Nebude to však již tak vysoká hodnota jako na začátku migrační krize. Tento trend (pokles podpory), jak jsem již zmiňoval na příkladu několika studií dříve, výrazně mezi lidmi posiluje. Můžou za to i šílená vyjádření některých německých politiků, třeba političky *Bündnis 90/Die Grünen* Stefanie von Bergové, která řekla, že je „dobrá věc“, že Němci se stanou do 30 let v německých městech majoritní menšinou.¹⁸⁴ Otázka důvěry v úřady je více spekulativnější, ale protože Němci jsou národem, který má rád - jak je dobře známo - přesnost, a zároveň pro vyspělost politické kultury v SSB se lze domnívat, že mládež v OP svým úřadům ve věci migrace také více věří. V SSB však podle Doevenspecka existuje problém se získáváním informací od úřadů, což dále vyvolává u obyvatelstva negativní postoj a lidé nedostatečně informováni berou také jako největší problém.¹⁸⁵

V analytické části mé práce zabývající se PK jsem konstatoval, že většina lidí nemá zkušenosti se zahraničními migranty. Tento výzkum mi toto tvrzení potvrdil. Na 80% respondentů z PK nemá zkušenosti s migranty, a část z těch posledních 20%, kteří tyto zkušenosti mají, je dána jejich vlastním migračním původem. Z těchto 20% se jednalo v necelé polovině případů o pozitivní zkušenosti, které měly především ženy (celé 2/3). Ty negativní či neutrální zkušenosti měli výlučně muži. Pozitivními zkušenostmi byla přátelství a osobní kontakty s těmito lidmi. Těmi neutrálními byla setkání s nimi či podílení se na pomoci jim. Negativními byly agresivita, krádeže a znepríjemňování života.

U německých středoškolských studentů by byl poměr předpokládám obrácený. V OP se nachází mnoho zařízení pro zahraniční migranty, a to v různých částech regionu, ve kterých jsou ubytovány i stovky lidí. Podíl cizinců v OP je také vyšší než v PK, a přes OP také směřují zahraniční migranti dál do SRN. Lze myslím říci, že většina středoškolských studentů má zkušenosti se zahraničními migranty (všech typů).

Ohledně vyjádření dotazovaných na případné ubytování zahraničních migrantů v jejich obcích (jak tomu je v SRN) se celkem 54 % českých respondentů vyjádřilo, že by jim toto buď rozhodně nebo spíše vadilo. 17% by to vadilo částečně (což však může mít pro každého člověka jiný význam) a 21% spíše ne až ne. 8% se nedokázalo na tuto otázku vyjádřit (více na grafu níže).

¹⁸¹ DOEVEN SPECK, Martin et al. *Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth*. Universität Bayreuth, 2016, str. 31-32 a 39-48

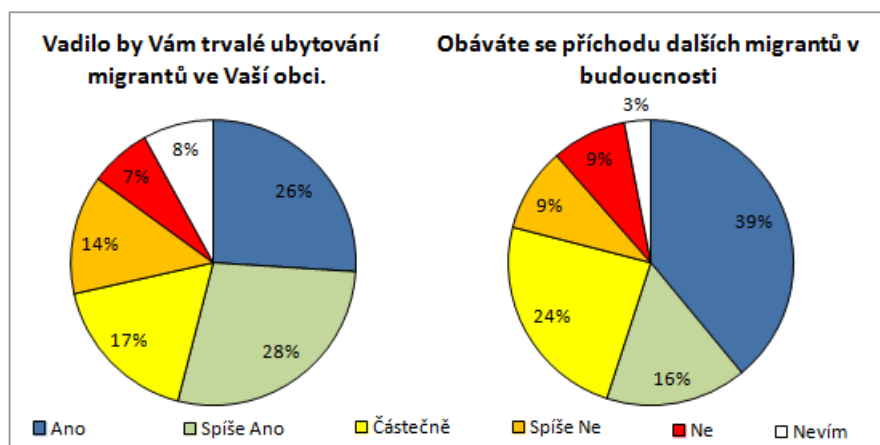
¹⁸² TAMTÉŽ, str.39-48

¹⁸³ TAMTÉŽ, str.32-34

¹⁸⁴ WATSON, Paul Joseph. *Muslim Scholar Celebrates Extinction of 'Blue Eyed, Blonde Haired' Germans*. [online] YOUTUBE, 0:12 - 0:40, 17.5.2016, [cit.30.7.2016] Dostupné z: <https://www.youtube.com>

¹⁸⁵ DOEVEN SPECK, Martin et al. *Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth*. Universität Bayreuth, 2016, str. 73

Protože otázka případného ubytování lidí v obcích by mohla za současné situace se zahraničními migranty navázat na další masový příliv zahraničních migrantů do EU (nehledě na další okolnosti, které by musely nastat, aby k tomu v PK došlo), uvádím k názoru ohledně ubytování zahraničních migrantů ve svých obcích i obavy z příchodu dalších zahraničních migrantů. Toho se obává či spíše se obává celkem 55% respondentů. Proti nim stojí 18% respondentů, kteří si více či méně myslí, že něčeho takového se netřeba bát. V obou otázkách zaujímali rozhodná stanoviska spíše muži, ženy byly naopak méně vyhraněné.

Graf č.2 Vztah studentů GJŠB k ubytování migrantů ve svých obcích a obav z příchodu dalších migrantů.
Libor Kůs, 2016

Názor Němců na ubytování zahraničních migrantů v jejich obcích bude odpovídat osobním zkušenostem a politickému přesvědčení. Ti kteří se hlásí k *Willkommenskultur* nebudou mít s ubytováním migrantů ve své obci problém, ti kteří se hlásí k *Alternative für Deutschland* budou jednoznačně proti ubytovávání. Dále se domnívám, že bude nejspíše poměrově větší počet studentů, kteří by s ubytováním problém neměli nad těmi, kteří by s tím problém měli, a to na základě práce pana Doevenspecka (2016) jenž uvádí, že dobrovolnictví je při pomoci zahraničním migrantům v Bayreuthu a Oberfranken velmi významné (a tedy relativně vzato i početné),¹⁸⁶ z čehož zle nepřímou odvodit, že by byla mezi středoškoláky větší ochota poskytnou příšlým migrantům ubytování, kdyby to bylo možné. Otázka obav z možné další masové zahraniční migrace v budoucnu je u Bavorů na místě a domnívám se, že z mnoha důvodů (z nichž ty nejdůležitější jsem v práci zmínil) se bude nejspíše podobat českému názoru na tuto obavu. Ovšem podle výsledků výzkumu v rámci práce Martina Doevenspecka (2016) spíše než strach z vlastního příchodu dalších zahraničních migrantů se jedná o obavy typu problémů s financováním programů pro zahraniční migranty nebo nedostatek financí pro sociální zajištění vlastních německých občanů.¹⁸⁷

Další otázka směřovala na zapojení respondentů do akcí spojených se zahraničními migranty. V PK se cca 93% respondentů žádných akcí nezúčastnilo. Ze zbývajících 7% se jednalo ve dvou případech o darování oblečení a po jednom případě pak o aktivní účast na

¹⁸⁶ DOEVENSPECK, Martin et al. *Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth*. Universität Bayreuth, 2016, str.73-76

¹⁸⁷ TAMTÉŽ. str. 74

sběru hraček, hygienických prostředků, oblečení a jídla, účast na demonstraci proti jejich přítomnosti, mezilidská diskuze a nejzajímavější ze všech - dobrovolník v uprchlickém táboře. Především to stojí za zmínění, že středoškolský student ze země jež se problém netýká jede někam tisíce kilometrů daleko, aby tam svým dílem pomohl lidem, jež mu mohou být lhostejní, vést na chvíli o trochu lepší život.

Procentuální zapojení bavorské mládeže do řešení migrační krize nelze určit, jedná se však nejspíše o znatelně vyšší číslo, neboť jak uvádí Martin Doevenspeck, v Oberfranken (region hraničící s OP) je dobrovolnická práce při pomoci zahraničním migrantům velice významná.¹⁸⁸

V otázce jak řešit současný problém se zahraniční migrací do EU se vynořily návrhy, které lze shrnout do těchto hlavních okruhů: uzavřít hranice, více kontrolovat migranty, jež tu jsou a pomáhat v místech původu migrantů. Nadto muži více prosazovali použití síly, ženy se zato více zasazují za pomoc (vč. vzdělávání), jakožto výzvy řešit situaci s klidem. Extrémní řešení jako vojensky zničit Islámský stát nebo „střílet je“ byla přítomna jen v několika jednotkách případů, a výlučně u mužů. V heslech uzavřít hranice však není jasné, zda myslí dotyční hranice EU nebo ČR. Jinak ale při návrzích na řešení velmi záleží na přístupu každého jednotlivce k tomuto tématu.

Vyjádření získaná z OP se zaměřují na „pomoc“ migrantům. Nad to zmiňují např. zapojení obcí v podobě nutnosti zajistit bydlení, sociální záležitosti a učitele němčiny. Je zde poznat, že je spíše zájem řešit nastalou situaci, oproti české krajině, kde je zájem zabránit tomu, aby nastala situace, kterou by pak bylo nutné řešit. Je to dáno rozdílností situací v obou regionech. Martin Doevenspeck (2016) pak poukazuje na to, že v SSB je např. frekventovaná možnost řešení problémů spojených s migrační krizí přerozdělování zahraničních migrantů na základě kvót, a to nejen v EU, ale i v rámci samotné SRN. K tomu ovšem přidává i diskuze politiků o návrzích jako je na posílení vnějších hranic EU nebo horní hranici na přijímání zahraničních migrantů za rok.¹⁸⁹ S tímto by se zřejmě ztotožnila i většina mladých lidí v OP.

Otázka na přijímání zahraničních migrantů umožňovala více odpovědí jednomu respondentu. Z výzkumu vyplynulo, že čeští středoškolští studenti mají největší tendenci souhlasit s přijímáním válečných migrantů (celkem 30 vyjádření), hned za tímto vyjádřením ale následoval přístup nepřijímat nikoho (27 vyjádření)! 21 respondentů zakroužkovalo ochotu přijmout vzdělané migranty. Možnost *přijmout jich kolik budeme moci* zaškrtno celkem 17 respondentů, z toho ale jen 1/3 co se takto vyjádřili by byla ochotna ubytovat migranty doma, kdyby ta možnost byla. Zbylé 2/3 se vyjádřily negativně k ubytování migrantů ve svém domě, a to ani kdyby šlo o ženu či dítě. Pro přijetí klimatických migrantů se vyjádřilo jen 11 respondentů (tedy jen 12% dotázaných by bylo pro přijímání lidí utíkajících před suchem či stoupající hladinou oceánů). Z dlouhodobého pohledu ale budou především tito klimatičtí migranti naše největší starost, už pro počty lidí, kteří jsou tímto ohroženi. Příkladem relevantnosti takového vyjádření je například vyjádření renomovaných ekonomů Pavla Kysilka a Jana Švejnara pronesená v pořadu Otázky Václava Moravce ze dne 29.

¹⁸⁸ DOEVENSPECK, Martin et al. *Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth*. Universität Bayreuth, 2016, str.74

¹⁸⁹ TAMEŽ. str. 32-34

listopadu 2015, kteří před potencionální možností příchodu desítek milionů lidí z Afriky a Asie v důsledku (mimo jiné) klimatických změn varovali.

Přestože údaje sesbírané v SSB nejsou v dostatečné míře použitelné, vyplývá z těch získaných větší ochota německých středoškolských studentů k přijetí zahraničních migrantů. K sestavení smysluplné statistiky o ochotě přijímat jednotlivé typy migrantů, potažmo nepřijímání, je však počet sesbíraných dotazníků nedostačující. Martin Doevenspeck (2016) však ve své práci dokázal, že ač je ve společnosti ochota přijímat „uprchlíky“, Němci také znatelně rozlišují mezi ekonomickými a „válečnými“ migranty,¹⁹⁰ což patrně může znamenat, že ani bavorští středoškoláci by nebyly příliš nakloněni myšlence „přijmout každého“.

4.3.2 Upřesňujícím údaje za PK

Výzkumu se zúčastnilo celkem 95 středoškolských studentů, téměř výlučně z GJŠB Domažlice, z toho 55 žen (58%) a 40 mužů (42%) v celkovém věkovém rozsahu 15-21 let. Upřesňující údaje za OP neuvádím, neboť nemají vypovídající hodnotu.

Většina respondentů se vykazala jako průměrně materiálně zajištěná. Vztah mezi materiálním zajištěním a ochotou ubytovat a přijmout zahraniční migranty je tento: s růstem materiálního zajištění roste na jedné straně ochota zahraniční migranty ubytovat (tato možnost vychází z vlastní podstaty). Zároveň s tím je však vysledovatelný i nárůst odporu k jejich případnému ubytování v domovské obci. Mezi studenty s nadprůměrným materiálním zabezpečením lze vysledovat rozkol na dva tábory, které podle celkové analýzy jejich vyjádření v dotaznících mají i „radikálnější“ tendence - „ochota přijímat všechny“ na jedné straně pramenící patrně z pocitu existence kapacit na to jim pomoci a „neochotou přijímat nikoho“, potažmo jen vzdělance, který patrně vychází z pocitu ohrožení vlastního životního standartu.

Co do náboženství se 56,5% respondentů přihlásilo k ateismu / nevíře, 30% ke křesťanství (hlavně ženy), ostatní pak uvedli ostatní možnosti, potažmo neuvedli nic. K muslimské víře se nepřihlásil nikdo. Největší provázanost mezi vírou a pozitivním vztahem k migrantům měli křesťané (*miluj bližního svého* - Marek 12-31), kteří měli spolu s věřícími bez náboženské příslušnosti největší ochotu činit k migrantům dobrodiní: 35% křesťanů bylo ochotno ubytovat migranty u sebe doma. U věřících bez náboženské příslušnosti dokonce 43% bylo ochotno přijmout doma migranta. Zároveň mezi nimi lze vysledovat obavy z jejich příchodu (částečně také kvůli víře). Mnozí by sice mohli namítat, že v ČR, která je považována za jednu z nejateističtějších zemí na planetě, sondovat vliv vyznání a vztahu k migrantům je zbytečné, ale na Domažlicku jakožto poměrně religioznímu regionu je myslím funkční toto spojit. Věřící mají jiný hodnotový systém, protože mají spíše snahu prožít život tak, aby se po smrti dostali do Nebe. 42,5% respondentů přihlásivších se k nějaké víře potvrzuje správnost zakomponování tohoto tématu do dotazníku. Ateistů/nevěřících ochotných přijmout k sobě domů migranta je jen 10%.

Co do velikostí obcí, z nichž tazatelé pocházejí, je celkem 57% studentů z obcí do 1500 obyvatel (pod 500 obyv. 31%, 501-1500 obyv. 26%), 11% z obcí o velikosti 1501 - 5000 obyvatel, 15% z obcí s 5001-10000 obyvateli (lze ztotožnit s městy Horšovský Týn a Kdyně) a z Domažlic (jediné město s více jak 10000 obyvateli na okrese) pochází 18% dotazovaných.

¹⁹⁰ TAMTÉŽ. str. 73

Z výzkumu překvapivě vyplývá, že ochota k ubytování migrantů ve svém domě je největší u lidí bydlících v sídle s velikostí 1501-5000 obyvatel. Nejmenší je na vesnicích do 500 obyvatel (patrně dána venkovský konzervatismem) a mezi lidmi sídlícími v městech mající 5001-10.000 obyvatel (patrně dána tzv. maloměšťáctvím¹⁹¹). Nutno zdůraznit že obyvatelé Domažlicka jsou obecně konzervativní, a tedy jedná se o vztah mezi sídly liberálními a konzervativními, ale konzervativními a ještě konzervativnějšími. Důležité výsledky výzkumu ohledně migrantů ve vztahu k upřesňujícím údajům v tabulce níže.

TABULKA č.3: Vztah odpovědí respondentů s jejich upřesňujícími údaji. Vlastní zpracování.

	Deklarovali ochotu ubytovat migranty u sebe doma	Vadilo by jim případné ubytování migrantů ve své obci	
		(spíše) Ano	(spíše) Ne
Materiální zajištění			
naprůměrné	30%	60%	17%
průměrné	22%	46%	19%
podprůměrné	Pro malý výzkumný vzorek neuvádím data		
Víra			
Křesťanství	35%	54%	32%
Ateismus/nevěřící	10%	49%	13%
bez nábož. příslušnosti	43%	57%	0%
ostatní	25%	25%	25%
Obec			
do 500 obyvatel	17%	45%	17%
501-1500 obyvatel	26%	54%	29%
1501-5000 obyvatel	37%	64%	18%
5001-10.000 obyvatel	0%	57%	7%
nad 10.000 obyvatel	30%	37%	12%

Rozdíl mezi součtem procent a 100% jsou odpovědi nevím, bez odpovědi nebo odpovědi vyjadřující střed.

Libor Kůs, 2016

¹⁹¹ „Soubor rysů ve způsobu života, myšlení, postojích, hodnotách a ideálech. V maloměšťáctví se objevují sklony jako individualismus, rychlé přechody od levého radikalismu k pravému, rozkolísaností, projevy sobectví, konzumního vztahu k životu, hodnocení lidí podle majetku a vnějších titulů a na druhé straně sklony k rovnostářství a závisti“. [online] Encyklopedie Cojeto, [cit.19.1.2017] Dostupné z. <http://www.cojeco.cz/>

5 ZÁVĚR

Na začátku této bakalářské práce na téma *HISTORIE MIGRACE NA ÚZEMÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE A OBERPFALZ OD ROKU 1918 (se zaměřením na mezinárodní migrace v kontextu současných událostí)* byly stanoveny tyto cíle:

A : Porovnat přístupy úřadů obou regionů - v PK a OP - k zahraniční migraci a migrantům.

B : Vyhodnotit skladbu zahraničních migrantů v historii a současnosti ve vybraných regionech, jakožto i příčiny, průběh a důsledky migračních procesů na společnost.

C : Zjistit vztah místního obyvatelstva obou regionů k současné zahraniční migraci a s ní spojeným faktorům.

Účelem výše zmíněných a zpracovaných cílů bylo přinést odpovědi na stanovené hypotézy a jejich vyhodnocení.

Cíl A byl zpracován v teoretické části práce zabývající se teoretickými základy zahraniční migrace a jeví s ní spojenými. Úřady obou regionů vycházejí ze stejných právních základů jako jsou Ženevské konvence nebo uplatňování humanitárních statusů EU, ostatně EU má na přístupování úřadů obou regionů k zahraničním migrantům největší vliv (základní svobody EU, Dublinský systém, Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu aj.). Přesto mají úřady PK a OP rozdílné přístupy k řešení problémů spojených se zahraniční migrací a se zahraničními migranty. Je jím především rozdíl v míře adaptace zahraničních migrantů do původních společenstev, kdy ČR uplatňuje ve vztahu k zahraničním migrantům multikulturní přístup (Zákon o právech příslušníků národnostních menšin), zatímco v SRN se uplatňuje přístup spíše vylučovací (např. Zákon o státním občanství nebo Národní integrační plán), což je zajímavé zjištění, neboť člověk by si na základě stávající situace spíše myslel, že je tomu naopak. Dále jsou rozdíly k nalezení ve velkém množství zákonů, které se k problematikám vyplývající z přítomnosti zahraničních migrantů (cizinců) ve státě věnují. Jedná se především o rozdíly v rozličných lhůtách, právních procedurách, v rozsahu právních nároků a povinností atd. ČR má také přísnější azylový systém než SRN.

Hypotéza číslo 1 jenž zněla, že „i přes členství ČR a SRN v EU existují rozdíly v přístupech německých a českých úřadů k migrační politice“ tak byla potvrzena.

Cíl B byl řešen v teoretické části práce zkoumající historii migrace na území PK a OP od roku 1918 a v analytické části, jež zkoumala společenskou strukturu ve vztahu k migrantům v PK a OP před migrační krizí a její proměnu v jejím průběhu. Oba vybrané regiony si v novodobé historii prošly v důsledku působení vnějších faktorů několika velkými společenskými a demografickými (hl. národnostními) změnami, při nichž docházelo k přesídlování desetitisíců a statisíců lidí, se kterýmiž změnami se však zvládly oba regiony kvalitně vypořádat. Rovněž došlo k menším, avšak pro regiony významným pohybům obyvatelstva. Bylo referováno o jejich příčinách a zvládnutí integrace jejich členů do majoritní společnosti (např. Vietnamci v PK nebo Turci v OP). Je zřejmé, že integrace různých minoritních skupin do majoritních společností zaznamenala doposud odlišné úspěchy. Byly také představeny situace obou regionů v podmínkách evropské migrační krize a role regionů v ní s následným porovnáním situace těchto dvou regionů, z čehož vyplynulo, že zatímco PK se evropská migrační krize fyzicky nějak významně nezasáhla, OP jejím

vlivům bylo / je vystaveno velmi výrazně. Společnosti obou regionů však evropská migrační krize zasáhla podstatnou měrou.

Hypotéza číslo 2 jenž zněla, že „*struktura zahraničních migrantů, příčiny a vývoj zahraniční migrace a důvody k ní v PK a OP budou za zkoumané období (od roku 1918 dodnes) odlišné*“ tak byla potvrzena.

Cíl C byl řešen v případové studii pro PK a OP, jež zjišťovala mínění středoškolských studentů obou regionů o zahraniční migraci a zahraničních migrantech se zaměřením na kontext současných událostí. Účelem bylo zjistit nezkresleně a pravdivě názory dospívajících lidí na toto ožehavé téma dnešní doby a co si o něm myslí, na jejich mínění o přístupu medií, úřadů a politiků k problematice migrace, co je ovlivňuje a jak by problémy spojené s evropskou migrační krizí řešili. Výchozím předpokladem bylo, že rozdíl tkví ve zkušenosti hornofalckých středoškolských studentů s migranty a jejich potomky. Ze získaných informací z české strany vyplývá, že nejvíce mladé lidi ovlivňují masmédiá, úřady a/nebo politici, ovšem s tím, že většina dotazovaných jim věří málo či jen částečně. Většině by také vadilo ubytování zahraničních migrantů ve své domovské obci a většina se jich také obává příchodu dalších zahraničních migrantů. Ovšem jen málo z nich má alespoň nějaké zkušenosti se zahraničními migranty či se zapojilo do nějaké akce spojené se zahraničními migranty. Co se týče ochoty ubytovat u sebe v případě možnosti zahraniční migranty, ta byla příliš malá na to aby se z odpovědí dokázala sestavit vypovídající statistika, tedy kromě té že výrazná většina respondentů by nikoho neubytovala ani kdyby tu možnost měla. A co se týče ochoty přijímat migranty, tak přesto že větší část respondentů by nějaké migranty ze současné migrační krize byla ochotna přijmout, dost středoškoláků by bylo proti přijímání zahraničních migrantů v jakémkoliv případě a další výrazná část dotazovaných by byla ochotna přijmout jen vzdělané zahraniční migranty. Získání relevantních informací z bavorské strany se však bohužel nepodařilo dosáhnout. Pečlivá analýza relevantních dostupných zdrojů však dává znát, že pravděpodobně existuje mnoho rozdílů ve vztazích k migrantům. Ověření této hypotézy by mohlo být námětem další studie.

Hypotézu číslo 3 jenž zněla, že „*mezi německým a českým obyvatelstvem zmíněných regionů existuje vzhledem k odlišným historickým zkušenostem rozdílný vztah k současné migrační problematice*“ se tak nepovedlo zcela prokázat.

6 POUŽITÁ LITERATURA

SEMOTANOVÁ, Eva. *Atlas českých dějin*, 2. díl - od r. 1618. Praha: Kartografie Praha, 2003, str. 47 a 60, ISBN 80-7011-675-7

SEMOTANOVÁ, Eva. *Česko. Ottův historický atlas*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007, str.332, ISBN 978-80-7360-577-5

Oberpfalz, 1.3 Von der Kreisreform. [online] Wikipedia, [cit.7.6.2016] Dostupné z: <https://de.wikipedia.org/wiki/Oberpfalz>

DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Euroregion Šumava*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, 185 stran, ISBN978-80-7380-404-6

DOKOUPIL, Jaroslav et al. *Der Einfluss der tschechisch-bayerischen Grenze auf die natürlichen und die sozioökonomischen Systeme*. Plzeň: ZČU, 2011, 256 stran, ISBN 978-80-261-0089-8

Metodické vysvětlivky. [online] ČSÚ, strana 6 [cit.8.6.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

ANDRLOVÁ, Krystýna et al. *Výkladový slovník migrační terminologie*. [online] IOM, str.49, [cit.18.6.2016] Dostupné z: http://www.iom.cz/files/Vykladovy_slovník_migracni_terminologie_IOM.PDF

NÁDVORNÍK, Ondřej et al. *Společný svět - Příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Condor Plus, s.r.o, 2004, 321 stran, ISBN 80-903510-0-X

Il rappresentante congolese dell'Onug duro contro alcuni africani residenti in Italia. [online] Julienews. 7.6.2011, 19:06, [cit.19.6.2016] Dostupné z: <http://www.julienews.it>

Ze 160 tisíc loňských žadatelů o azyl ve Švédsku má práci asi 500 běženců. [online] Novinky.cz, 31.5.2016, 14:13, [cit.20.6.2016] Dostupné z: <https://www.novinky.cz>

"mcm". *Bez uprchlíků zdegenerujeme, říká německý ministr*. [online] Novinky.cz, 9.6.2016, 4:08, [cit.20.6.2016] Dostupné z: <https://www.novinky.cz>

KLICAR, Filip. *Uprchlíci opouštějí německá maloměsta. Chceme to pravé Německo, říkají*. [online] iDnes, 8.4. 2016, 17:43, [cit.20.6.2016] Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz>

č. 273/2001 Sb. *Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů*. [online] Zákony pro lidi.cz, Preambule, 10.7.2001, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>

Immigration Act.. [online] Federal Foreign Office, 23.7.2012, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.auswaertiges-amt.de>

Law on Nationality. [online] Federal Foreign Office, 20.12.2013, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.auswaertiges-amt.de>

National Action Plan on Integration Abridged press version. [online] The Federal Government, 31.1.2016, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.bundesregierung.de>

PEJČOCH, Ivo. *Hrdinové Železné opony*. Cheb: Svět křidel, 2008, 192 stran, ISBN 978-80-86808-52-9

PEJČOCH, Ivo. *Útěky za Železnou oponu*. Cheb: Svět křidel, 2009, 192 stran, ISBN 978-80-86808-70-3

PEJČOCH, Ivo. *Přechody přes Železnou oponu*. Cheb: Svět křidel, 2011, 192 stran, ISBN 978-80-86808-94-9

PEJČOCH, Ivo. *Vojáci na Železné oponě*. Cheb: Svět křidel, 2012, 240 stran, ISBN 978-80-87567-08-1

PEJČOCH, Ivo. *Odvaha na Železné oponě*. Cheb: Svět křidel, 2014, 199 stran, ISBN 978-80-87567-54-8

Koncepce integrace cizinců. [online] Vláda České republiky, 18.1.2016, [cit.22.6.2016] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/>

Integrace - Koordinace politiky integrace v gesci. MV. [online] MVČR, 3.6.2016, [cit.22.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>

Oddělení 401. *Integrace cizinců.* [online] MPSV, 4.5.2016, [cit.22.6.2016] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1278>

Odbor migrační a azylové politiky. *Migrační a azylová politika České republiky.* [online] MVČR, 22.8.2014, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>

Migrace. [online] MVČR, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>

Portál veřejné správy. [online] MVČR, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <https://portal.gov.cz>

Odbor migrační a azylové politiky. *Migrační a azylová politika České republiky - Legislativní rámec.* [online] MVČR, 22.8.2014, [cit.21.6.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Oficiální stránka BAMF. [online] BAMF, [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://www.bamf.de/DE/Startseite/startseite-node.html>

Bayerisches Integrationkonzept. [online] Bayerisches Staatsministerium für Arbeit und Soziales, Familie und Integration, [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://www.stmas.bayern.de//integration/konzept/>

kolektiv spolupracovníků, *Ottův slovník naučný – ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Jedenáctý díl, Praha: Nakladatelství J. Otto, spol. s r. o. str. 754-55

JERÁBEK, Milan et al. *České pohraničí - Bariéra nebo prostor zprostředkovávání?* Praha: Academica, 2004, 304 stran, ISBN 80-200-1051-3

CHVÁTALOVÁ, Jana. *Problémy periférních oblastí na příkladu jihozápadní Moravy*. [online] Liberec:Technická univerzita v Liberci, 2008, Diplomová práce 07-FP-KGE-08, [cit.18.6.2016] Dostupné z: https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/8440/mgr_14821.pdf?sequence=1

MUŽÍKOVÁ, Olga et al. *Odmaturuj! z českého jazyka*. Brno: DIDAKTIS, 2007, str.7, ISBN 80-7358-082-9

EMMERT,František. *Průvodce českými dějinami 20. století*. 1. vydání, Brno: Clio, 2012, str. 18-20, ISBN 978-80-905081-0-1

KLIMEK, Antonín. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Svazek XIII, Praha: Paseka, 2000, str. 31-35, ISBN 80-7185-328-3

FRIEDL, Wolfgang, PEK, Jan. *Folmava! Vollmau! Das Böhmisches Las Vegas*. Regensburg, 2013 118 stran.

BROUČEK, Stanislav. *Emigrace z českých zemí a vznik krajanských komunit*. [online] Krajane.net, 11.11.2010, [cit. 23.12.2016] Dostupné z: <http://krajane.radio.cz/articleDetail.view?id=2083>

ŠPIRKOVÁ, Věra. *Židovská komunita v Plzni*. Vyšlo v edici Průvodce po západních Čechách, č.5, Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2000, 119 stran, ISBN 80-86125-14-9

BENDA, Jan. *Útěky a vyhánění z pohraničí českých zemí 1938-1939*. Praha: Karolinium, 2013, 544 stran, ISBN 978-80-246-2119-7

KEJHA, Josef. *Svědectví pamětníků druhé světové války*. Plzeň: Vydavatelství František Spurný, 2010, 136 stran, ISBN 978-80-903560-5-4

VRBA, Jan. *Chodský černý týden*. 2.vydání, Domažlice: Nataša Balcarová - Resonance,2001, str.1xx. ISBN 80-902812-1-4

VRBA, Jan. *Chodský bílý týden*. 2.vydání, Domažlice: Nataša Balcarová - Resonance,2001, str.18x. ISBN 80-902812-1-4

Furth im Wald, Geschichte. [online] Wikipediea. 10.6.2016, 11:57, [cit.14.6.2016] Dostupné z: https://de.wikipedia.org/wiki/Furth_im_Wald

PATEROVÁ, Jana. „Sudetoněmecký problém“ v Československu 1918-1947. *Aspekty politické i ekonomické*. [online] VŠE: Diplomová práce, 2007, str.77, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <file:///C:/Users/Libor/Downloads/Diplomova%20prace%20-%20Jana%20Paterova.pdf>

ŠAMANOVÁ, Gabriela. *Národnost ve sčítání lidu v českých zemích*. [online] CVVM, [cit.15.6.2016] Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a3921/f11/100023s_Samanova-narodnost.pdf

Německá národnost na území ČR. [online] Praha: ČSÚ, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

ČAPKA, František et al. *Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005, 360 stran, ISBN 80-7204-419-2

Osídlovací dílo je ukončeno. OSIDLOVÁNÍ, Věstník osídlovacího úřadu a fondu národní obnovy, Ročník V. Číslo 5, Praha: 15.3.1950

KROUPA, Vlastislav. *Bránili jsme revoluci*. 1.vyd. Praha: Naše vojsko, 1983, str. 131-134, 28-029-83, 13/33

MIKŠÍČEK, Petr. *Zmizelé Sudety*. Domažlice: nakladatelství Český les, 2003, 658 stran, ISBN 80-80 125-41-6

O'CONNOR, Coilin. *Is the Czech Republic's Vietnamese community finally starting to feel at home?* [online] Český rozhlas: Rádio Praha, 27.5.2007, 14:57, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <http://www.radio.cz>

Odkaz: [online] Klubu Hanoi, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <http://www.klubhanoi.cz>

Odkaz: [online] Info - dráček, [cit.15.6.2016] Dostupné z: <http://info-dracek.cz>

HEROUTKOVÁ et al. *Turci v Německu*. [online] Hospodářská a kulturní studia, PEF ČZU, 2012. Turci v Německu - Historie Turků v Německu, 6.6.2016, 10:16, [cit.17.6.2016] Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/turci_v_nemecku2012

OTČENÁŠEK, Jaroslav. *Imigranti z vybraných států Balkánu*. [online] migraceonline.cz, 14.4.2003, [cit.27.6.2016] Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/imigranti-z-vybranych-statu-balkanu>

Statistika & My. *Jací cizinci žijí v krajích České republiky?* ČSÚ. 4. ročník, 02/2014. str.19

SANDER, Michael. *Migrationshintergrund*. [online] Wikipedia, 30.6.2013, [cit.3.7.2016] Dostupné z: https://de.wikipedia.org/wiki/Migrationshintergrund#/media/File:Migrationshintergrund_Kreise_Zensus_2011.png

Ausländer in Deutschland - Die Türken dominieren Westdeutschland, die Polen Ostdeutschland, die Vietnamesen Mitteldeutschland, die Österreicher Bayern und die US-Amerikaner Rheinland-Pfalz. [online] Landkartenblog, 24.4.2016, [cit.3.7.2016] Dostupné z: <http://landkartenindex.blogspot.cz/2016/04/auslander-in-deutschland-die-turken.html>

SANDER, Michael. *Demografie Deutschlands*. [online] Wikipedia, 7.3.2015, [cit.3.7.2016] Dostupné z: https://de.wikipedia.org/wiki/Demografie_Deutschlands#/media/File:Staatsangeh%C3%B6rigkeit_Polen_in_Deutschland.png

CHLAD, Miroslav. *Plzeňský kraj je regionem s vysokým podílem cizinců - prezentace*. [online] CSÚ, 15.3.2016, 42 snímků, [cit.5.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/plzensky-kraj-je-regionem-s-vysokym-podilem-cizincu>

Zu- und Fortzüge nach Nationalität (über die Gemeindegrenzen und Grenzen des Bundesgebietes) - Jahressumme - regionale Tiefe: Kreise und krfr. Städte, [online] Düsseldorf: Die Regionaldatenbank Deutschland, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.regionalstatistik.de>

Bevölkerungsstand: Bevölkerung nach Geschlecht. [online] Düsseldorf: Die Regionaldatenbank Deutschland, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.regionalstatistik.de>

Bevölkerungsstand: Bevölkerung nach Geschlecht, Nationalität und Altersgruppen (21) - Stichtag 31.12. - (ab 2011) regionale Tiefe: Kreise und krfr. Städte. [online] Düsseldorf: Die Regionaldatenbank Deutschland, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www.regionalstatistik.de>

Ausländer: Bundesländer, Stichtag, Geschlecht, Altersjahre, Ländergruppierungen/Staatsangehörigkeit. [online] Wiesbaden: Statistisches Bundesamt, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de>

Regionalatlas Deutschland Indikatoren des Themenbereichs "Bevölkerung". [online] Düsseldorf: Statistisches Bundesamt, 2016, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de>

D: Aufräumarbeiten mit Flüchtlingen nachgestellt. [online] Kronen Zeitung, 3.6.2016, 13:24, [cit. 16.1.2017] Dostupné z : <http://www.krone.at/>

Romy nechceme ve městech: 47 % lidí. Veřejné líbání gayů je nechutné: 40 %. Migranti přicházejí za dávkami: 32 %. Kdepak se konal tento průzkum? [online] Parlamentní Listy, 20.6.2016, 12:51, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz>

pcl/dpa *Die Zahl unerlaubter Einreisen steigt auf Rekordhoch*. [online] Focus, 9.4.2015, 7:25, [cit.6.7.2016] Dostupné z: <http://www.focus.de>

VEJVODOVÁ, Miroslava. *Vláda rozhodla. V Balkové u Žihle budou uprchlíci*. [online] Plzeňský deník, 13.7.2015, [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://plzensky.denik.cz>

SCHNAPKA, Zbyněk. *Uprchlícký tábor v Balkové: Místní se běženců z Afriky bojí*. [online] Blesk, 17.7.2015, [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://www.blesk.cz>

KINŠT, Petr. *Uprchlícké zařízení v Balkové zatím otevřeno nebude*. [online] Deník, 10.1.2016, 7.7.2016, Dostupné z: <http://www.denik.cz>

Zařízení SUZ (mapa). [online] Správa uprchlických zařízení MVČR, [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://www.suz.cz>

JEŽEK, Petr. PETŘÍKOVÁ, Petra. *Policie na Domažlicku zadržela nelegální migranty, převaděči unikají.* [online] iDnes.cz/Plzeňský kraj, 21.4.2016, 14:28, [cit.7.7.2016] Dostupné z: <http://plzen.idnes.cz>

"kle" . *Iráčan v erotickém klubu u Domažlic nakradl 70 tisíc. V Německu žádal o azyl.* [online] Blesk, 11.1.2016, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.blesk.cz>

Newsrelease. Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015. [online] Eurostat, 44/2016, 4.3.2016, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://ec.europa.eu>

Asylum 2015. [online] Eurostat, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://ec.europa.eu>

V Německu klesá vstřícnost k přistěhovalcům, lidé se obávají ztráty blahobytu. [online] Novinky.cz, 8.7.2016, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <https://www.novinky.cz>

ŠRÁMKOVÁ, Jitka. *Na západ Čech přijdou první uprchlíci, charita schání ubytování i překlad.* [online] iDNES, 15.3.2016, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://plzen.idnes.cz>

LAŠEK, Filip. *Integrace Turků v SRN.* [online] Praha: ČZU, 2012, str. 50, [cit.9.7.2016] Dostupné z: http://www.hks.re/domains/hks.re/wiki1/lib/exe/fetch.php?media=xlasf100_prace.pdf

Demografischer Wandel in Oberpfalz. [online] Regierung der Oberpfalz, 2008, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.ropf.de>

Einzelfall-Map 2016 [online] [cit.18.1.2017] Dostupné z: <https://www.google.com/maps>

SCHÖFFEL, Robert. *Wo bringt Bayern die Flüchtlinge unter?* [online] Bayerischer Rundfunk, 23.11.2015, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.br.de>

SCHINDHELM, Carlo. *Flüchtlinge bleiben im Schnitt 40 Tage.* [online] Bayerischer Rundfunk, 16.3.2016, [cit.9.7.2016] Dostupné z: <http://www.br.de>

KRAMER, Bernd. *Schüler über Flüchtlinge: "Das Thema ist uns wichtig".* [online] Spiegel, 9.12.2015, 6:47, [cit.20.7.2016] Dostupné z: <http://www.spiegel.de>

LEHNER, Verena. *Flüchtlinge erzählen ihre Geschichte.* [online] Abendzeitung, 1.6.2015, 18:23, [cit.20.7.2016] Dostupné z: <http://www.abendzeitung-muenchen.de>

HORA, David. *Petr Bystron z Německa: Po útoku sekyrou roste napětí. Zděšení občané proti novinářům. No a Turci u nás...* [online] Parlamentní listy, 21.7.2016, 4:42, [cit.21.7.2016] Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz>

SEDLÁČKOVÁ, Veronika, BARTOŠOVÁ, Simona. *Počet ghett se od roku 2006 zdvojnásobil, žije v nich až 115 tisíc lidí.* [online] Romové v České republice, 27.5.2015, [cit.27.7.2016] Dostupné z: <http://www.romove.cz/cz/clanek/26885>

WATSON, Paul Joseph. *Muslim Scholar Celebrates Extinction of 'Blue Eyed, Blonde Haired' Germans*. [online] YOUTUBE, 17.5.2016, [cit.30.7.2016] Dostupné z: <https://www.youtube.com>

VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti Evropské Unie a české republiky)*. Studie5/2011, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, XXX stran., ISBN: 978-80-86729-66-4

Potvrzení volného pohybu pracovníků: práva a hlavní vývojové změny. [online] Evropská komise, 13.7.2010, [cit. 22.12.2016] Dostupné z: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwiT9u3SmYbRAhUJI8AKHehpA-gQFggjMAE&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2FBlogServlet%3FdocId%3D5569%26langId%3Dcs&usq=AFQjCNFKTqgeM1uqCAiD9bd8gz9Kjd6lMA>

Brouček, Stanislav et al. *Navzdory hranici. Migrační procesy na česko-německém pomezí*. Státní oblastní archiv v Plzni - Státní okresní archiv Cheb. Plzeň: Tiskárna Bílý slon s.r.o., 2013, 240 stran, ISBN 978-80-904696-7-9

Dublinský systém. [online] Odbor azylové a migrační politiky, MVČR, 29.1.2016, [cit. 22.12.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz>

Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu. [online] EUR-Lex, 11.9.2016, [cit. 23.12.2016] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu>

Obecný program solidarita. [online] Odbor azylové a migrační politiky, MVČR, 29.1.2016, [cit. 22.12.2016] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz>

V Německu vznikají No-go zóny. Policie je proti gangům přistěhovalců téměř bezmocná [online] Globe24.cz, 5. října 2016, 12:06, [cit. 16.1.2017] Dostupné z : <https://globe24.cz>

LAŠEK, Filip. *Integrace Turků v SRN*. [online] Praha: ČZU, 2012, [cit. 16.1.2017] Dostupné z : http://www.hks.re/wiki1/lib/exe/fetch.php?media=xlasf100_prace.pdf

DRBOHLAV, Dušan et al. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008, 312 stran, ISBN 978-80-246-1552-3

Studio 6. [online] Praha: ČT, 21.12.2016, 9:34, [cit. 16.1.2017] Dostupné z : <http://www.ceskatelevize.cz>

D: Aufräumarbeiten mit Flüchtlingen nachgestellt. [online] Kronen Zeitung, 3.6.2016, 13:24, [cit. 16.1.2017] Dostupné z : <http://www.krone.at>

Mapa obcí v Horní Falci. [online] Vláda Horní Falce. srpen 2010, [cit.30.7.2016] Dostupné z: <http://www.regierung.oberpfalz.bayern.de>

SCHULTE, Bennet. *Říšská župa Sudety* [online] Wikipedia, 18.8.2010, [cit.30.7.2016] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

DOEVENSPECK, Martin et al. *Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth*. [online] Universität Bayreuth, 2016. 107 stran. Dostupné z: <https://webmail.zcu.cz/SOGGo/so/libork/Mail/0/folderINBOX/352/2/Geographien-von-Flucht-und-Migration-in-Bayreuth.pdf>

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Administrativní mapa Horní Falce

Zdroj: *Mapa obcí v Horní Falci*. [online] Vláda Horní Falce. srpen 2010, [cit.30.7.2016]

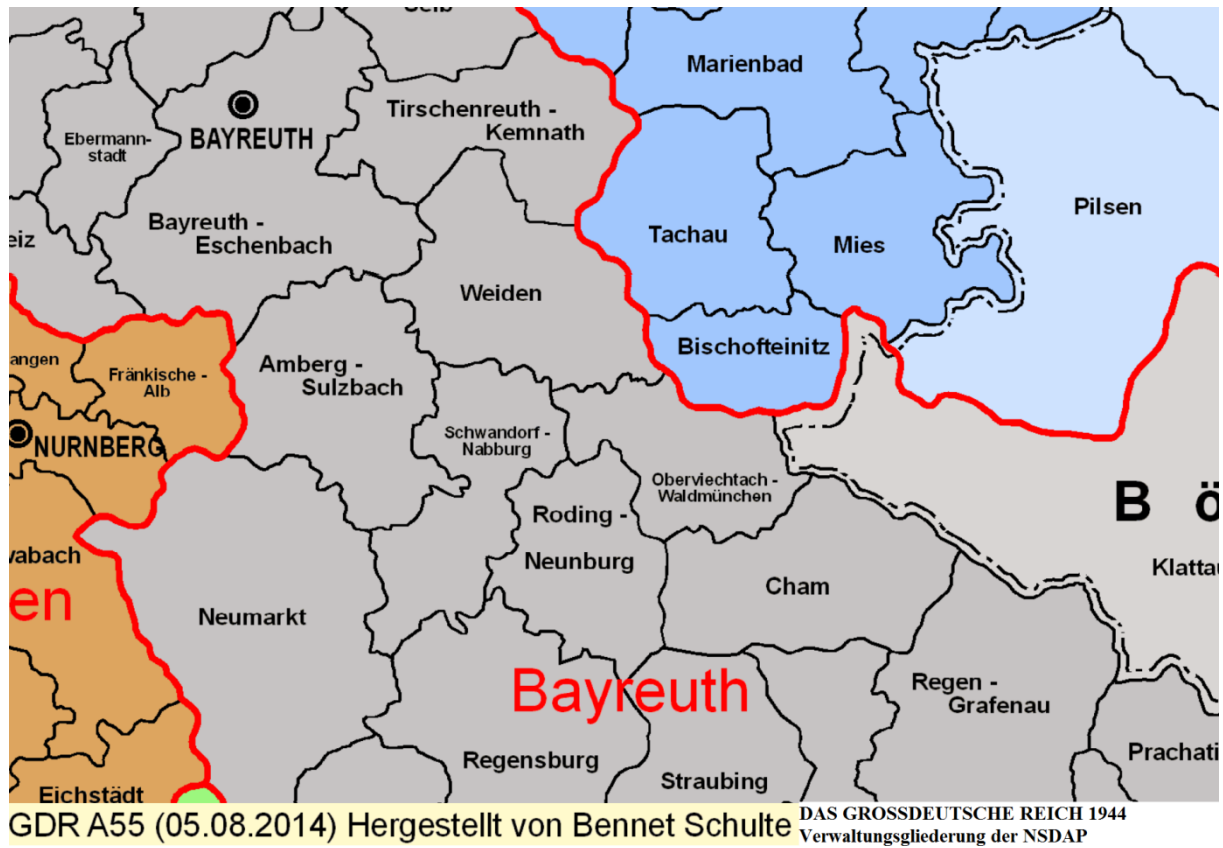
Dostupné z: <http://www.regierung.oberpfalz.bayern.de>

Příloha č. 2:

Výřez správního rozdělení NSDAP (v oblasti dnešního Plzeňského kraje a Oberpfalz)

Zdroj: SCHULTE, Bennet. *Říšská župa Sudety* [online] Wikipedia, 18.8.2010, [cit.30.7.2016]
Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

Příloha č. 3:

Seznam webových odkazů na webové stránky některých z organizací pomáhající uprchlíkům (platný k 22.12.2016)

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky:

<http://www.unhcr-centraleurope.org/cz/o-nas.html>

Mezinárodní organizace pro migraci:

<http://www.iom.cz>

Červený kříž:

http://www.cervenykriz.eu/cz/cz_root.aspx

Lékaři bez hranic:

<http://www.lekari-bez-hranic.cz>

Člověk v tísni, o.p.s.:

<https://www.clovekvtisni.cz/cs/o-nas>

Nadační fond Generace 21:

<http://www.gen21.cz>

Organizace pro pomoc uprchlíkům:

<http://www.opu.cz/cs/kdo-jsme/>

Sdružení pro integraci a migraci:

<http://www.migrace.com>

Poradna pro integraci:

<http://p-p-i.cz/O-PPI/>

Multikulturní centrum Praha:

<http://migraceonline.cz/cz/o-migracionline>

NESEHNUTÍ (zkratka pro Nezávislé sociálně ekologické hnutí):

<http://uprchlik.ecn.cz/cz/index.html>

Bundesarbeitsgemeinschaft »Asyl in der Kirche«

www.kirchenasyl.de

Bevollmächtigter des Rates der Evangelischen Kirche in Deutschland

www.ekd-berlin.de

Evangelisches Zentrum für Diakonie und Entwicklung e.V.

www.diakonie.de/zentrum-fiba-3631.htm

Výčet některých dalších organizací pomáhající uprchlíkům v SRN a kontakty na ně:

<http://www.asyl.net/index.php?id=62>

Příloha č. 4:

Výčet některých plzeňských Židů (vč. povolání) a jejich osudů

Zdroj: ŠPIRKOVÁ, Věra. *Židovská komunita v Plzni*. Průvodce po západních Čechách, č.5, Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2000, str. 68 a 73-77, ISBN 80-86125-14-9

Max Hoch, rabín - zatčen 1939, zemřel 1940 v Dachau

Leopold Baum, novinář - 1939 emigroval do Palestiny, zemřel 1946 při výbuchu v hotelu Král David v Jeruzalémě

Maxmilian Beck, právník - 1938 emigroval přes Švýcarsko do USA, kde zůstal

Berthold Epstein, doktor - 1939 emigroval do Norska, 1940 zatčen a odeslán do Osvětimi, po válce návrat do ČSR, kde zůstal

Otto Guth, lékař, spisovatel - zemřel v Terezíně (datum neznámé)

Fred Hahn, profesor dějin - 1938 - emigroval do USA, kde zůstal

Paul Hartman, právník - emigroval přes Francii do Anglie, kde sloužil u československé zahraniční armády, po válce se navrátil do ČSR. V roce 1948 znovu emigroval do USA, kde již zůstal.

Příloha č. 5:

Výčet některých lidí, kteří se pokusili o útěk z ČS(S)R přes Plzeňský kraj

Zdroj: cyklus knih Ivo Pejčocha o útěcích přes Železnou oponu (uvedeno dříve).

Ti, jimž se útěk povedl:

Josef Knap, Bohumil Bříha a Václav Jůva v roce 1949.

Adolf Habrman a Vladimír Richter v roce 1951.

Václava Uhlíka spolu s dalšími osmi lidmi v roce 1953 v „Tanku Svobody“.

Ti, co se o to pokusili:

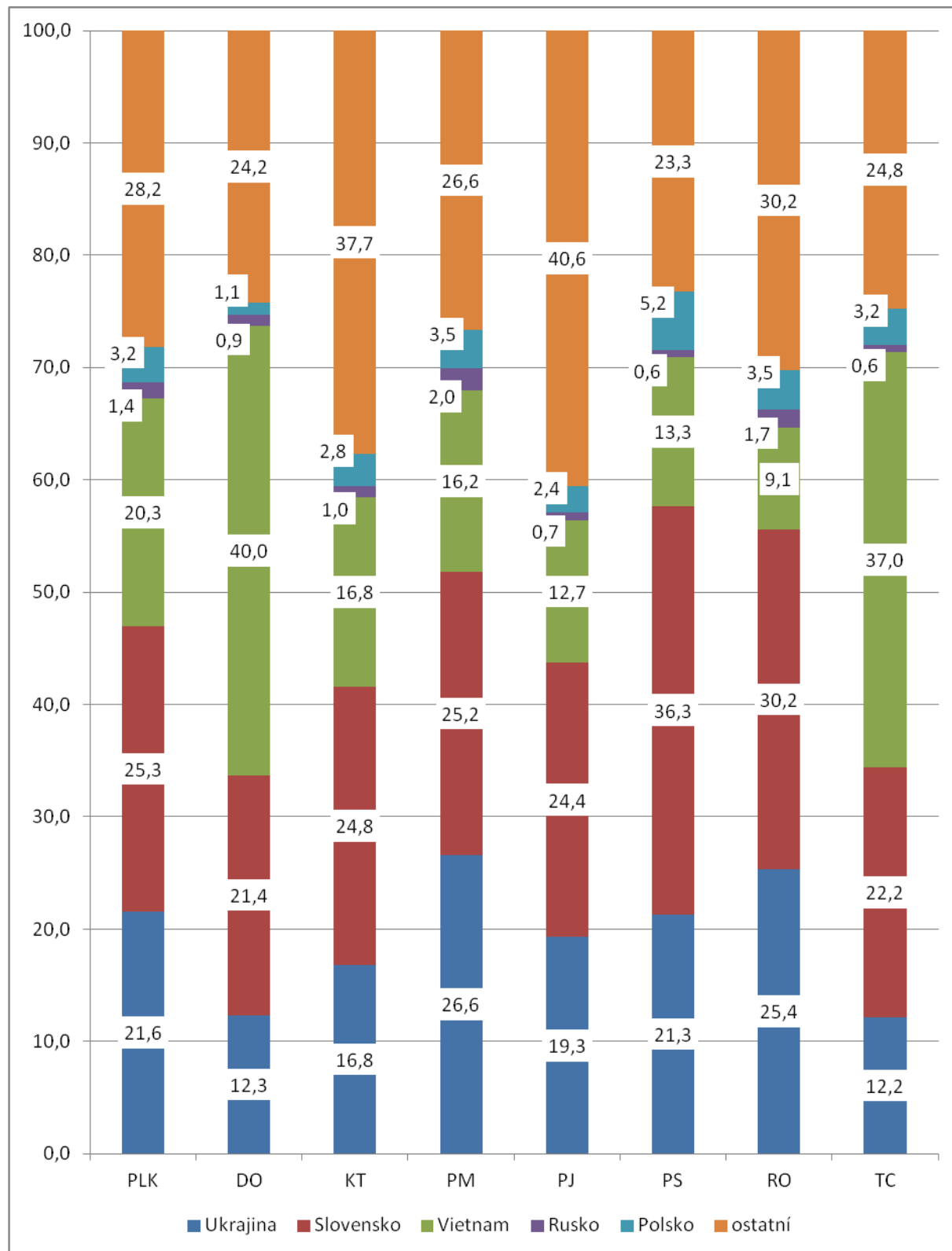
Václava Mertla, Václava Vaneše, Antonína Jindra a Josefa Šafaříka, kteří byli vlákáni do pasti nastraženou StB.

Místo uvedení jmen několika zemřelých je toto místo věnováno tiché vzpomínce na všechny, kdož zemřeli při přechodu přes Železnou oponu, a zvláště na ty jenž zůstávají bez jména.

Příloha č. 6:

Složení cizinců v Plzeňském kraji v roce 2014

Zdroj: CHLAD, Miroslav. Plzeňský kraj je regionem s vysokým podílem cizinců - prezentace. [online] CSÚ, 15.3.2016, snímek č.15, [cit.5.7.2016] Dostupné z: <https://www.czso.cz>

Příloha č.7

Vysvětlující komentář k dotazníku

Komentář má za úkol vysvětlit strukturu dotazníku, důvod kladení či nekladení otázek.

Úvodní tabulka má za úkol představit zadavatele a úkol dotazníku.

Zaručení anonymity je zde vyjádřeno, neboť účelem dotazníku je získat pravdivé odpovědi, a to se nejlépe činí v anonymním prostředí.

Vysvětlení pojmu migrant zahrnuje příchodí zahraniční migranty s důrazem na ty, kteří přišli v rámci kontextu současných událostí.

Otázky byly podle potřeby utvořeny jako otevřené, částečně otevřené nebo jako uzavřené.

Osvětlení otázek:

1. Má za úkol získat autentické vyjádření člověka bez ovlivnění následujícími otázkami. V práci má otázka spíše úvodní a sociologický význam a zjišťuje, co si respondent myslí o tom, co jej ovlivňuje.
2. Náboženství může ovlivňovat lidi ve vztahu k migrantům, ať už pro či proti. Víra u silně věřícího jedince bývá tím hlavním faktorem formujícím jeho život, neboť to vychází ze vztahu k jeho Stvořiteli. Nicméně u mnoha lidí je náboženství vlažné, potažmo žádné, popřípadě neumí tento vztah charakterizovat, a proto vzniká otázka číslo 3.
3. Lze logicky očekávat, že výchova a hodnotový systém nejvíce ovlivňují postavení k migrační problematice, ať už pro či proti. Je to alternativou k otázce č. 2 a všem ostatním, kdož se v ní neshlédli, a protikladem k otázce č.4 - vlivu médií.
4. Otázka č.4 řeší vliv masmedií, úřadů a současných výkonných politických reprezentantů na názor lidí - konkrétně středoškolských studentů. Následující tři podotázky se pak vztahují k tomu, co si respondenti myslí o relevantnosti informací tvrzených těmito subjekty.
5. Má zjistit, zda již lidé mají zkušenost, byť třeba zprostředkovaně přes osobu blízkou, s migranty. Zjišťuje, co je to za zkušenost a nabízí možnost se vyjádřit, má li dotazovaný zájem. Otázka nevyřčeně umožňuje přihlásit se k migračnímu původu sebe samého.
6. V této otázce se ptám na případnou ochotu akceptovat ubytování migrantů v obci dotazovaného. Pro německý dotazník používám přítomný otázkový způsob, zatímco v české verzi podmiňovací budoucí, s ohledem na odlišnost situace v OP a PK.

7. Otázka řeší, nakolik se lidé bojí dalšího příchodu, neboť otázka zátěže v budoucnu určitě ovlivňuje jejich vztah k problematice.
8. Otázka má zjistit, zda se lidé zapojili do řešení problému s migrací, ať už na straně „vítačů“ či „odmítačů“ Tuto participaci se snažím následně zjistit.
9. Zjišťuje ochotu obětovat své pohodlí pro pomoc bližnímu svému. Má za úkol vyjádřit vztah ke konkrétnějším skupinám migrantů. Člověk může mít v tomto rozdílný vztah k různým kategoriím migrantů - vybral jsem nejčastěji probírané kategorie migrantů (takže zde chybí například samostatná kategorie Drůzdů, Šítů, Kurdů, Zoroastristů, Jezidů či migrantů ze západního Balkánu, ale třeba i migranti z Ukrajiny / Novoruska / Ruska). V rozložení možností v otázce také umožňuji případné projevení se mnohokrátě promílaného údajného rasizmu (stylem, jsem ochoten akceptovat arabského (bílého) migranta ze Sýrie, ale ne somálského (černého) imigranta) - tato část umožňuje jeho promítnutí s předpokladem, že v anonymním dotazníku se člověk spíše projeví. Tím by mohlo dojít k alespoň částečnému zjištění míry rasizmu ve společnosti. Možnost *jen kdyby mi za to stát zaplatil* uvádím kvůli jedné z nejzákladnějších vlastností člověka, a to vztah k majetku. Chci tak zjistit, kolik lidí by bylo ochotno někoho přijmout, jen kdyby dostala zapláceno. O struktuře odpovědi více v Nepoložených otázkách číslo 3.
10. Otázka je otevřená a snaží se ze studentů získat návrh řešení problémů nelegální migrace do EU, a to libovolným způsobem, s jistým předpokladem dominance dvou variant řešení: jejich příjem a integrací, jenž bude asi dominantní v OP, a deportací a zavřením hranice, jež budou dominovat mezi českými studenty.
11. Otázka je pak snahou blíže konkretizovat otázku číslo 10. Neuvedl jsem ekonomické migranty, protože nikdo dostatečně soudný si nevezme za stávající situace „domů“ nelegální (!) ekonomické migranty. *Přijmout jich tolik, kolik budeme moci, ale ne více* je snahou o zjištění ochoty přijmout „únosné“ množství uprchlíků. Vzdělané migranty uvádím z důvodu, že lidé na ně v souvislosti s aktuální migrační krizí nemyslí, ale když už se jim nabídnou, tak nebudou nic namítat proti přijetí kvalifikované pracovní síly.

Upřesňující údaje mají konkretizovat tazatele na muže a ženy, ale neřeší věk, neboť všichni to jsou lidé středoškolského věku. Řeší osobní pocit materiálního zajištění, neboť počítám s tím, že čím méně je člověk spokojen se svým materiálním zajištěním, tím méně bude ochoten akceptovat "příživníka" v sociálním systému. Dále řeší náboženství, neboť je potřeba tato konkretizace k bodu 2, a následně u věřících / nevěřících charakterizovat odpovědi. Velikost obce je uvedena z důvodu předpokládané existence rozdílů vztahu obyvatel ze sídel různých velikostí. Rozdělení počtu obyvatel je dáno existencí početnějších sídel v OP v místě, kam jsem plánoval distribuovat dotazníky.

Otázky které nepokládám:

1. Otázky ohledně vlivu a odpovědnosti EU nepokládám, neboť oprávněně na základě zkušeností předpokládám především z české strany jak nedostatek pravdivých informací o roli EU v tomto problému, tak že se do EU „vždy kopne“.
2. Nebyla přímo vnesena otázka, zda se účastní dotazování též migračního původu. Jednak je to citlivá otázka, jednak to bývá u lidí především z druhé a třetí generace problematické, oboje však vyvolává v člověku nepříjemné pocity a tomu jsem se snažil zabránit. Zároveň však, abych umožnil projevení se těm, co se k tomuto přihlásit chtějí, a protože bych rád získal data i o tom, co si o migraci do EU myslí samotní potomci migrantů, umožnil jsem toto nevysoveně v otázce číslo 5.
3. Při struktuře nabídky otázky číslo 9 jsem nepoužil výraz *muslim*, který zabírá příliš široké pole, takže si pod ním každý může představit něco trochu jiného, nehledě na to, že takto položená otázka by mohla být v současném světě zavádějící. Naopak proti tomu uvádím křesťany pro možnou akceptaci přijetí pro „kulturní“ blízkost. Ženu a dítě uvádím z důvodu možnosti poskytnutí pomoci slabým a ohroženým, zatímco muže nezmiňuji, neboť právě „mladí zdatní muži“ jsou to, co si člověk ve spojení s migrancy ze současné migrační vlny spojuje, a proti jejichž příchodu výrazná část obyvatel je.
4. Neptám se na věk, neboť zjišťuji názor lidí středoškolského věku, tedy lidí ve věku přibližně 16-20 let. V tomto věkovém rozmezí nepředpokládám žádné plošné názorové rozchody pramenící z důvodu věku.

Na dalších stránkách se nachází přílohy č. 8 a 9: česká a německá varianta dotazníku

Dotazníkový úkol:	Výzkum migrace - názor gymnazistů	Datum:	Léto 2016
Zahájení sběru dat:	1.6.2016	Ukončení sběru dat:	30.8.2016
Jméno tazatele:	Libor	Účel:	podklady k bakalářské práci
Příjmení tazatele:	Kůs	Vedoucí:	Doc. PaedDr. J. Dokoupil, Ph.D.

Tazatel se zaručuje, že se jedná o čistě anonymní výzkum, jež bude zpracována jen pro potřeby bakalářské práce.

Pod pojmem migrant se rozumí jakýkoliv člověk ze zemí mimo EU, který se snaží dostat do EU (ať už z ekonomických, klimatických, válečných či jiných důvodů).

1. Co si myslíte, že nejvíce ovlivňuje Váš názor na migranty a současnou situaci s nimi spojenou?
.....

2. Ovlivňuje Váš vztah k migrantům váš náboženský stav ?

NE / ANO Pokud ano, jak: (Př.: Pro přijímání; proti přijímání)
.....

3. Ovlivňuje Váš vztah k migrantům vaše výchova či hodnotový systém?

NE / ANO Pokud ano, jak: (Př.: Pro přijímání; proti přijímání)
.....

4. Ovlivňují Váš vztah k migrantům mainstreamová media/úřady/současní politici?

NE / ANO Pokud ano, jak: (Př.: Pro přijímání; proti přijímání)
.....

- a. Myslíte si, že mainstreamová media informují veřejnost ve věci migrantů objektivně a pravdivě ?

ANO / SPÍŠE ANO / NĚKDY ANO, NĚKDY NE / SPÍŠE NE / NE / NEVÍM

- b. Myslíte si, že úřady informují veřejnost ve věci migrantů pravdivě?

ANO / SPÍŠE ANO / NĚKDY ANO, NĚKDY NE / SPÍŠE NE / NE / NEVÍM

- c. Podporujete kroky svých vládnoucích politiků (krajských a vyšších), jenž činí ve vztahu k migrantům a migrační krizi?

ANO / SPÍŠE ANO / NĚKDY ANO, NĚKDY NE / SPÍŠE NE / NE / NEVÍM

5. Máte Vy nebo někdo z vašich blízkých osobní zkušenost s migranty?

NE / ANO Pokud ano, jednalo / jedná se o zkušenost: *POZITIVNÍ / NEGATIVNÍ / NEUTRÁLNÍ*

Co se přihodilo? :

6. Vadilo by Vám trvalé ubytování migrantů ve vaší obci ?

ANO / SPÍŠE ANO / ČASTEČNĚ / SPÍŠE NE / NE / NEVÍM

7. Obáváte se příchodu dalších migrantů v budoucnosti?

ANO / SPÍŠE ANO / ČASTEČNĚ / SPÍŠE NE / NE / NEVÍM

8. Zapojil/a jste se do nějaké akce na pomoc migrantům / proti migrantům?

NE / ANO Pokud ano, jak:

9. Souhlasil/a by jste s ubytováním uprchlíka/ů u sebe doma (kdyby to bylo možné)?

NE / ANO Pokud ano, pak (zakroužkujte, co je vám nejbližší, myslíte-li si, že je Vám blízké více možností, zakroužkujte je): *jakéhokoliv / jen křesťana / jen ženu / jen dítě / jen bílého člověka (tedy ne např. Somálce či Eritrejce) / jen kdyby mi za to stát zaplatil*

10. Jak by se měla podle Vás tato situace (příchod migrantů do EU) řešit?

.....

11. Jaká z nabízených odpovědí je Vám nejbližší? (myslíte-li si, že je vám blízké více možností, zakroužkujte je): *přijmout všechny/ přijmout jich tolik, kolik budeme moci, ale ne více / jen válečné migranty / jen klimatické migranty / jen ty vzdělané/ nepřijímat nikoho*

Upřesňující údaje

Pohlaví: *muž / žena*

Osobně se považujete za materiálně zajištěného: *nadprůměrně / průměrně / podprůměrně*

Náboženství: *křesťan / Žid / muslim / ateista, nevěřící / věřící bez náboženské příslušnosti / jiné*

Velikost obce, kde žijete (počet obyv.): *do 500 / 501-1500 / 1501-5000 / 5001-10000 / 10001 - 100.000 / 100.001+*

DĚKUJI VÁM ZA VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU

LIBOR KŮS

Der Fragebogen Aufgabe:	Migrationsforschung - Meinung der Schüler der Sekundarstufe	Datum:	Sommer 2016
Beginn vom Sammeln der Daten	1.6.2016	Ende der Datenerhebung:	30.8.2016
Name des Fragestellers :	Libor	Zweck:	Dokumente zur Bachelorarbeit
Nachname des Fragestellers:	Kúš	Betreuer:	Doc. PaedDr. J. Dokoupil Ph.D.

Der Fragesteller stellt sicher, dass es sich um eine rein anonyme Forschung handelt, die nur zum Zweck der Bachelorarbeit verarbeitet wird.

Der Begriff Migrant bezieht sich auf jede Person aus Ländern außer der EU, die in die EU zu kommen versuchen (entweder aus wirtschaftlichen, klimatischen Ursachen oder wegen des Krieges).

1. Was beeinflusst am meisten Ihre Ansicht über Migranten und über die aktuelle Situation, die mit ihnen zusammenhängt?
.....

2. Wird ihre Beziehung zu Migranten durch Ihren Religionszustand beeinflusst?

JA / NEIN Wenn JA, wie:

(z.B.: Für den Empfang der Migranten; gegen die Annahme der Migranten)
.....

3. Wird ihre Beziehung zu Migranten durch Ihre Erziehung oder durch Ihr Wertesystem beeinflusst?

JA / NEIN Wenn JA, wie:

(z.B.: Für den Empfang der Migranten; gegen die Annahme der Migranten)
.....

4. Wird Ihre Beziehung zu Migranten durch Mainstream-Medien /Behörden / von zeitgenössischen Politikern beeinflusst?

JA / NEIN Wenn JA, wie:

(z.B.: Für den Empfang der Migranten; gegen die Annahme der Migranten)
.....

- a. Glauben Sie, dass die Mainstream-Medien die Öffentlichkeit über die Problematik der Migranten objektiv und wahrheitsgemäß informieren?

JA / EHER JA / MANCHMAL JA, MANCHMAL NEIN / EHER NEIN / NEIN / WEIß NICHT

- b. Glauben Sie, dass die Behörden die Öffentlichkeit über die Problematik der Migranten wahrheitsgemäß informieren?

JA / EHER JA / MANCHMAL JA, MANCHMAL NEIN / EHER NEIN / NEIN / WEIß NICHT

- c. Unterstützen Sie die Taten (Schritte) ihrer Regierungspolitiker (regional und höher), die sie in Bezug auf Migranten und Migrationskrise tun?

JA / EHER JA / MANCHMAL JA, MANCHMAL NEIN / EHER NEIN / NEIN / WEIß NICHT

5. Haben Sie oder ihre nahen Personen Erfahrungen mit Migranten?

JA / NEIN Wenn JA, war / ist das Erlebnis: *POZITIV / NEGATIV / NEUTRAL*

Was ist passiert?:.....

6. Würde die ständige Anwesenheit von Migranten in Ihrer Gemeinde Sie stören?

JA / EHER JA / TEILWEISE / EHER NEIN / NEIN / WEIß NICHT

7. Fürchten Sie sich vor der nächsten Flüchtlingswelle in die Zukunft??

JA / EHER JA / TEILWEISE / EHER NEIN / NEIN / WEIß NICHT

8. Haben Sie sich einmal an einer Veranstaltung für Hilfe den Migranten beteiligt?

JA / NEIN Wenn JA, wie:.....

9. Wären Sie bereit, (wenn möglich) einen Flüchtling zu Hause unterzubringen?

JA / NEIN Wenn JA, dann (Kreisen Sie die Antwort ein, die für sie die Beste ist. Sie können auch mehr Möglichkeiten wählen): *irgendeinen / einen Christen / eine Frau / ein Kind / einen weißen Mann (nicht z. B. die Somalier und Eritreer) / nur wenn der Staat mir dafür bezahlen würde*

10. Wie sollte die Situation Ihrer Meinung nach gelöst werden?.....

.....

11. Welche angebotene Antwort ist für Sie die Beste? (Sie können mehr Möglichkeiten einkreisen): *wir sollten so viel Migranten annehmen, wie viel wir können / nur Kriegsmigranten / nur Klimamigranten / nur die gebildeten Migranten / niemanden annehmen*

Detaillierte Informationen

Geschlecht:

Mann / Frau

Halten Sie seine Familie für einen materiell gesicherten?: *überdurchschnittlich / durchschnittlich / unterdurchschnittlich*

Religion: *Christ / Moslem / Atheist, skeptikerhätetiker / Gläubiger ohne religiöse Zugehörigkeit / Sonstiges*

Die Größe der Gemeinde, wo Sie leben (Zahl der Einwohner): *bis 500 / 501-1500 / 1501-5000 / 5001-10000 / 10001 - 100.000 / 100.001+*

Vielen Dank für das Ausfüllen des Fragebogens.

LIBOR KÜS

8 SEZNAMY

8.1 SENAM ZKRATEK A SLOVNÍK POJMŮ

BAMF - *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge*; Spolkový úřad pro migraci a uprchlictví

ČSÚ - český statistický úřad

EU - Evropská unie

IOM - *International organisation for migration*; Mezinárodní organizace pro migraci

MVČR - Ministerstvo vnitra České republiky

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

OP – *Oberpfalz*; Horní Falc

PK - Plzeňský kraj

SSB - Svobodný stát Bavorsko

SRN - Spolková republika Německo

(1./2.) pol. 20. st. - (první/druhá) polovina dvacátého století

Slovník pojmů

Cizinec - občan, který není státním příslušníkem zemí EU, EHS nebo ESVO (zákon o zaměstnanosti 435/2004 Sb.)

Bavoři - souhrnné označení pro německá etnika v SSB

Multikulturalismus - myšlenkový směr tvrdící, že spolu mohou žít skupiny obyvatelstva pocházející z odlišného kulturního prostředí. Taktéž zdůrazňuje prospěšnost kulturní rozmanitosti pro společnost.

Migrační krize - též *evropská migrační krize* nebo *evropská uprchlická krize*; problematika masové nekontrolovatelné migrace do EU z let 2015 a 2016

No Go zóny - urbánní oblasti, v nichž je oslabena moc státu

Regierungsbezirk - vládní obvod (administrativní jednotka v SRN, odpovídá našemu kraji)

Willkommenskultur - označení pro „postoje a činy, které napomáhají tváři v tvář utrpení válečných uprchlíků těmto lidem vést znovu život v bezpečí a ve svobodě“.¹⁹²

obyvatelstvo s migračním původem - ukazatel v německých statistikách; každý kdo imigroval do současného teritoria SRN po roce 1949, nebo každý kdo se v teritoriu SRN narodil cizincům, nebo alespoň jeden z jeho rodičů imigrant.¹⁹³

Pro osvětlení významů pojmů vztahujících se k migraci doporučuji Výkladový slovník migrační terminologie od IOM na: <http://www.iom.cz>

¹⁹² *Nejsem rasista, ale... Rakušané si utahují z „inteligentních uprchlíků“*. [online] iDnes, 4.12.2015. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rakouskym-slovem-roku-je-kultura-vitani-ffo-zahranicni.aspx?c=A151204_071132_zahranicni_san

¹⁹³ VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje (Zvláště v oblasti Evropské Unie a české republiky)*. Studie5/2011, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011, str.32-33, ISBN: 978-80-86729-66-4

8.2 SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Typy hraničních efektů.....	str.12
Obr. č. 2: Rozmístění občanů z vybraných zemí v PK.....	str.34
Obr. č. 3: Zastoupení cizinců v okresech OP ve společnosti.....	str.36
Obr. č. 4: Azylová zařízení v OP.....	str.40
Obr. č. 5: Einzelfall-Map / Mapa jednotlivých případů v OP spojených s migranty.....	str.42
TABULKA č.1: Druhy důvodů odchodu do ČSR v poměru k národnosti uprchlíků (v%).....	str.23
TABULKA č. 2: Vývoj počtu a struktury zahraničních migrantů v PK od vstupu ČR do EU	str. 31
TABULKA č. 3: Vztah odpovědí respondentů s jejich upřesňujícími údaji.....	str.50
Graf č.1: Názory studentů GJŠB ohledně masmedií, úřadů a politiků.....	str.46
Graf č.2: Vztah studentů GJŠB k ubytování migrantů ve svých obcích a obav z příchodu dalších migrantů.....	str. 47

8.3 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Administrativní mapa Horní Falce.....	str.60
Příloha č. 2: Výřez správního rozdělení NSDAP.....	str.61
Příloha č. 3: Seznam webových odkazů na webové stránky některých z organizací pomáhající uprchlíkům	str.62
Příloha č. 4: Výčet některých plzeňských Židů (vč. povolání) a jejich osudů.....	str.63
Příloha č. 5: Výčet některých lidí, kteří se pokusili o útěk z ČS(S)R přes Plzeňský kraj..	str.63
Příloha č. 6: Složení cizinců v Plzeňském kraji v roce 2014.....	str.64
Příloha č. 7: Vysvětlující komentář k dotazníku.....	str.65
Příloha č. 8: Česká varianta dotazníku.....	str.68
Příloha č. 9: Německá varianta dotazníku.....	str.70

9 ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se věnuje srovnávání zahraniční migrace na území Plzeňského kraje a Horní Falce s důrazem na kontext současných zahraničně migračních událostí. Problematika byla zkoumána především z hlediska geografického, historického, administrativně-právního a sociálně-demografického. Bakalářská práce se dále věnuje zjišťování velikosti významu vlivu Evropské unie na problematiku zahraniční migrace. Výstupy výzkumů z obou regionů z jednotlivých tematických částí této bakalářské práce byly následně analyzovány a porovnávány s cílem zjistit podobnosti a rozdíly v jednotlivých hlediscích. Právě v porovnání českých a německých přístupů a zkušeností se nachází nesporně významná oblast výzkumu této studie a nachází se v ní také její největší přínos. V práci došlo ke komplexnímu zpracování a vysvětlení problému zahraniční migrace ve všech jeho podstatných dílčích aspektech. Dle zjištění v práci je zřejmé, že bude třeba vykonat ještě mnoho další práce v řadě společenských oborů, než se dojde k pochopení tohoto problému v jeho úplnosti a bude možné jej adekvátně vyřešit. Studie má zájem k tomu přispět a podnítit další přínosný výzkum a práci v dané oblasti a dobrat se přijatelného řešení evropské migrační krize a jejich následků, jež se nás toliko dotýkají.

Klíčová slova: Plzeňský kraj, Horní Falc, Evropská unie, zahraniční migrace, migrační krize,

Diese Bachelorarbeit widmet sich dem Vergleichen der internationalen Migration in der Pilsner Region und in der Oberpfalz mit einem Schwerpunkt auf den Kontext der aktuellen Ereignisse in der Außenmigration. Die Problematik wurde vor allem im Hinblick auf geografische, historische, administrativ-rechtliche und soziodemografische Bedingungen geforscht. In dieser Studie geht es auch um die Feststellung, inwieweit reicht der Einfluss der Europäischen Union auf das Thema der internationalen Migration. Die Ausgänge der Erhebungen aus beiden Regionen aus einzelnen thematischen Teilen dieser Bachelorstudie wurden danach analysiert und verglichen, um Ähnlichkeiten und Unterschiede in den verschiedenen Aspekten zu identifizieren. Im Vergleich der tschechischen und deutschen Einstellungen und Erfahrungen besteht nämlich der wichtigste Teil dieser Studie und überdies ist dieses Teil auch der größte Beitrag. In dieser Bachelorstudie kam es zur komplexen Verarbeitung und Erklärung des Problems in allen seinen wesentlichen Teilaspekten. Nach der Feststellung in dieser Bachelorstudie ist offensichtlich, dass man in vielen sozialen Bereichen noch viel zu tun hat, bevor man dieses Problem in seiner Gesamtheit verstehen und adäquat lösen kann. Die vorliegende Studie hat Interesse daran, dazu zu beitragen und eine weitere vorteilhafte Forschung und eine Arbeit in diesem Bereich anzustacheln, und auf eine akzeptable Lösung der Flüchtlingskrise in Europa und ihrer Folgen zu kommen.

die Schlüsselworten: der Pilsner Region, die Oberpfalz, die Europäische Union, internationale Migration, die Flüchtlingskrise

This bachelors work is focused on comparison of foreign migration in the territory of Pilsen region and in the territory of Upper Palatinate, with the emphasis on the context of foreign migration events. This issue was researched mainly in terms of geographical, historical, administrative-legal and socio-demographic. Bachelors work also deals with the importance of influence of the European Union on the issue of foreign migration. Surveys outputs from both regions from individual thematic parts of this work were analyzed and compared in order to identify similarities and differences in various aspects. Specifically in the comparison of the Czech and German approaches and experiences is situated enormously important area researching this study and in which is also its greatest benefit. The study went through to a complex processing and explanation of the problem of foreign migration in all essential partial aspects. Based on the findings of this study it is apparent that more will be needed to be done in many of social fields, before it can come to its understanding in its completion and could be adequately solved. Presented study has an interest in contributing to the understanding and stimulating further beneficial research and work on acceptable solution of the European migrant crisis and its consequences, which concerns us greatly.

Key words: the Pilsen region, the Upper Palatinate, the European Union, foreign migration, migrant crisis

10 EVIDENČNÍ LIST

Já, Libor Kůs, souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v Univerzitní knihovně ZČU v Plzni.

Datum:

Podpis:

Uživatel stvrzuje svým čitelným podpisem, že tuto bakalářskou práci použil ke studijním účelům a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno

Fakulta/katedra

Datum

Podpis